

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

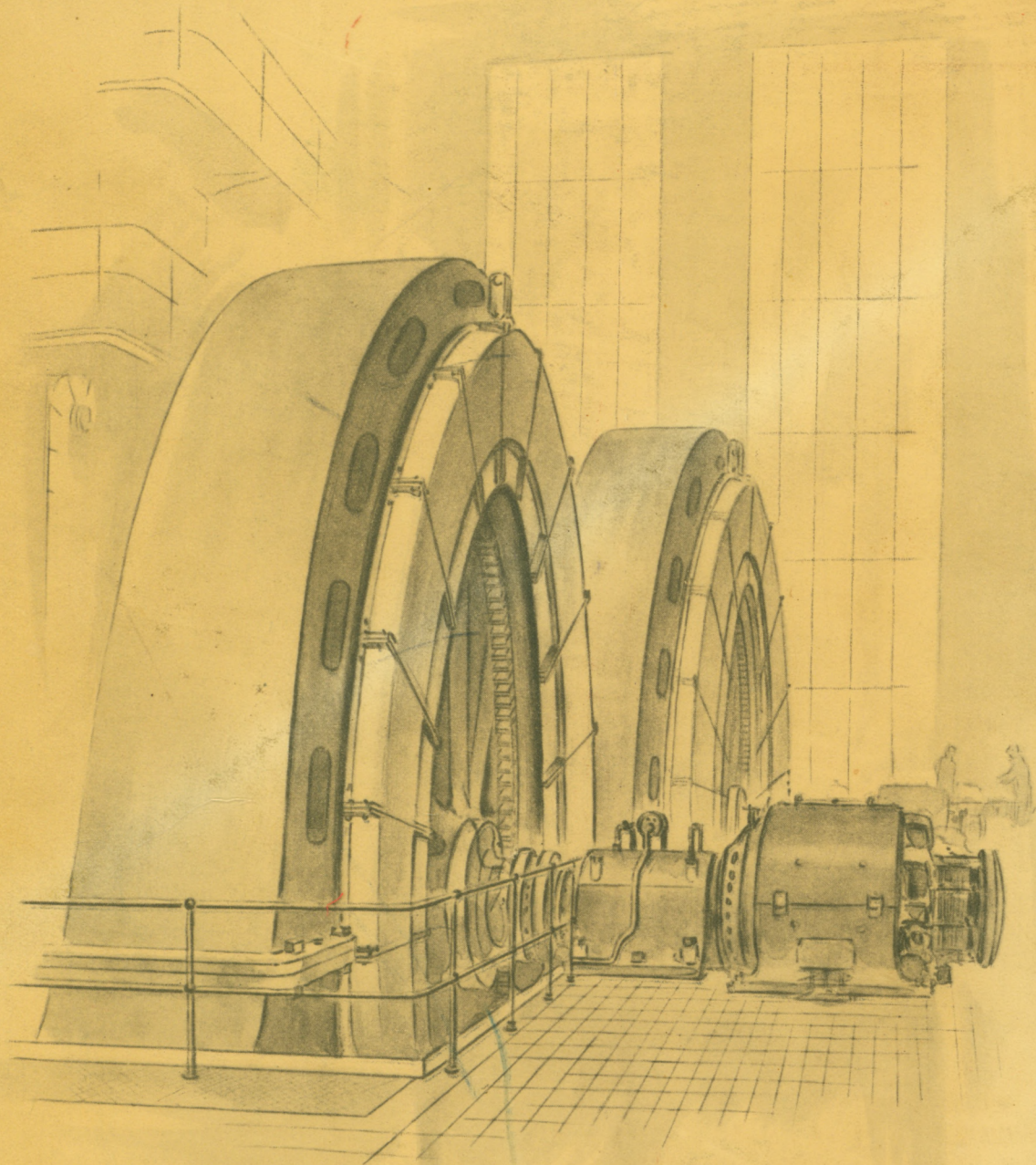
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

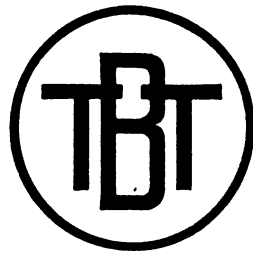
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

THOMAS B. THRIGE

1894 - 1' JANUARY - 1944

THOMAS B. THRIGE

1894 - 1944

UDGIVET AF
THOMAS B. THRIGES FOND
ODENSE 1944

THOMAS B. THRIGE

FORORD

Af Landstingsmand, Civilingeniør J. P. Stensballe

Den 1. Januar 1934 var der forløbet 40 Aar, siden Fabrikant Thrige grundlagde sin Virksomhed, og i den Anledning blev der i et lille Skrift gjort rede for Virksomhedens Tilblivelse og for dens Vækst i de første 40 Aar af dens Levetid. Nu da der yderligere er gaaet 10 Aar, og Virksomheden kan fejre 50 Aarsdagen for sin Oprettelse, har Bestyrelsen for Thomas B. Thriges Fond fundet det rimeligt at give en samlet Beskrivelse af hele Virksomhedens Historie, saaledes at Offentligheden kan danne sig et Indtryk af, hvad Fabrikant Thrige og hans Hustru skænkede det danske Samfund, da de den 23. December 1933 overdrog Virksomheden til Thomas B. Thriges Fond.

Under Udarbejdelsen af Beretningen for de 40 Aar fra 1893 til 1933 havde man den Lykke, at saavel Fabrikant Thrige som hans nærmeste Medarbejder, Direktør Chr. Ørnberg, var i Live og aktivt deltog i Virksomhedens Ledelse. Denne Beretning kunde derfor i sjælden Grad støtte sig til selvoplevet Stof og faa Karakter af en personlig præget Erindring. I det nu foreliggende Skrift har man derfor for de første 40 Aars Vedkommende i det væsentlige fulgt den Fremstilling, der i sin Tid blev udarbejdet under Tilsyn af og efter personlig Anvisning fra Fabrikant Thrige og Direktør Ørnberg. Som Indledning til Virksomhedens Historie er genoptrykt den interessante og levende Skildring, Fabrikant Thrige selv har skrevet om sin Uddannelse, om sine Læreaar i Amerika og om Virksomhedens første Aar, den Tid, hvor, som Fabrikant Thrige selv siger det, han personlig »udtænkte, tilrettelagde og ledede enhver nok saa lille Del baade som Konstruktør, Værkfører og Forretningsleder«.

Fabrikant Thrige naaede ikke selv at opleve 50 Aarsdagen for Virksomhedens Grundlæggelse. Han døde den 9. Maj 1938, knap 4½ Aar efter Oprettelsen af Thomas B. Thriges Fond. Ved Virksomhedens Jubilæum har det da for os, som Ledelsen af det store Fond er blevet betroet, været naturligt at mindes Fabrikant Thrige og at fremdrage ikke alene den frugtbare Gerning, han udøvede i de af ham skabte Fabriker, men ogsaa den betydningsfulde Indsats han ydede særligt for sin By og for det Erhverv, han tilhørte. Med dette for Øje har i den nu foreliggende Bog Bankdirektør Jacobsen skrevet om Fabrikant Thrige som Borger i Odense By, Direktør G. E. Hartz har fortalt om Fabrikant Thrige som Industrimand, Højesteretsadvokat Alb. V. Jørgensen har redegjort for Fabrikant Thriges Livsgave, Oprettelsen af Thomas B. Thriges Fond, og Fuldmægtig, cand. polit. E. Stampe Frølich har meddelt en Række Oplysninger om Fabrikant Thriges Slægt, om hans Liv og om hans Person.

Et fremtrædende Karaktertræk hos Fabrikant Thomas B. Thrige var hans Interesse for de, der var knyttet til hans Virksomhed, og hans Lyst til at hjælpe dem, hvor dette var ham muligt. Med mange af de Medarbejdere i Værkstederne og paa Kontorerne, der gennem Aarene knyttedes til Virksomheden, havde han levende personlig Forbindelse, og for Lærlingene søgte han ud fra sit eget Livs Erfaringer at tilvejebringe en Uddannelse, der kunde blive en god Start paa deres Livsbane. Thomas B. Thrige blev derfor et godt Lærested, og mange dygtige Mænd er udgaaet herfra. Denne Trang til at skabe Arbejdsforhold, alle kunde føle Tilfredshed med, gav sig, efterhaanden som Midlerne hertil kom til at foreligge, Udslag i Oprettelse af Fond og i Indretning af sociale Velfærdsforanstaltninger. Allerede i 1919 oprettede Fabrikant Thrige den saakaldte »Spaankasse«, hvis Indtægter fremkom gennem Salg af Drejespaaner og ved en Godtgørelse pr. kg for alle Metalspaaner. Disse Midler anvendes til Understøttelse i Trangstilfælde og til selskabelige Formaal som f. Eks. Arbejdernes aarlige Skovtur. Udbetalingerne andrager 10-15.000 Kr. om Aaret, og i Tilknytning hertil oprettedes ved Virksomhedens 25 Aars-Jubilæum »Thomas B. Thriges Arbejderunderstøttelsesfond« med en Grundkapital paa 100.000 Kr., som efterhaanden er vokset til 300.000 Kr. Fra Fonden ydes Understøttelse til Virksomhedens kvindelige og mandlige Arbejdere, naar disse maatte komme i vanskelige Kaar. Samtidig med denne

Fond oprettedes en Pensionskasse for Virksomhedens Funktionærer med en Grundfond paa 200.000 Kr. Pensionskassens Formue er gennem Aarene ved Tilskud fra Firmaet og fra Medlemmerne vokset saaledes, at den nu andrager ca. 1,7 Mill. Kr. I 1936 lukkedes denne Pensionskasse for yderligere Tilgang, og alle senere ansatte Funktionærer fik en Pensionsordning gennem »Pensionskassen for Værkstedsfunktionærer i Jernindustrien« eller gennem »Pensionsforsikringsanstalten«.

Efter Fabrikant Thriges Død har Ledelsen bestræbt sig for i Overensstemmelse med Fabrikant Thriges Ønsker at fortsætte med disse Foranstaltninger til Gavn for alle dem, der yder Virksomheden deres Arbejde. Man har indrettet Lægeværelse, hvor alle Funktionærer og Lærlinge 2 Gange aarligt lægeundersøges og bl. a. tuberkulinprøves. Endvidere er der oprettet en Interessekontorordning, hvorigennem der ydes Bidrag til Ophjælpning af Funktionærernes Økonomi, dels ved høje Renteydelser for Opsparing, dels gennem Administration af Personalets faste Udgifter til Husleje, Skatter og lign., og endelig ved i særlige Tilfælde at hjælpe med billige Laan.

Det er ligeledes en Videreførelse af Fabrikant Thriges Omsorg for de Unge, naar Virksomheden opmuntrer Lærlingenes Flid og gode Karakterbøger fra Aftenskolen med kontante Dusører, ligesom man for at give de Unge Mulighed for Kundskabstilegnelse i sin Tid har deltaget i Oprettelsen af en Aftenskole for ufaglærte unge Arbejdere, den saakaldte Aftenskole for Ungarbejdere, som senere blev overtaget af det offentlige efter Gennemførelse af en Lovgivning for hele Landet.

Jeg har ment det rigtigt her kortelig at berøre disse Forhold, fordi de er et Udtryk for den Aand, Fabrikant Thrige ønskede skulde raade i hans Fabriker. Han begyndte selv fra neden af og voksede aldrig fra sin Samhørighed med alle, der arbejdede med Flid og Interesse, ligegyldigt hvilken Plads de stod paa.

Selve Fonden — Fabrikant Thrige og hans Hustrus store Gave til dansk Industri og Haandværk — saa Fabrikant Thrige som tidligere nævnt kun i Funktion i faa Aar. Siden hans Død er der gaaet saa lang Tid, at Fonden nu har virket i 9 Aar. I dette Tidsrum er der fra Fonden fordelt ialt 1.195.276 Kr., der er anvendt paa følgende Maade:

Til videnskabelige Formaal	Kr. 329.842
» tekniske Skoler og Haandværkerskoler	» 377.759
» Støtte til Udgivelse og Indkøb af Lærebøger...	» 69.200
» Støtte til Start og Ophjælpning af tekniske Virksomheder	» 149.250
» særlige Formaal	» 229.000
» Støtte for fælles Studierejser for Elever fra Danmarks tekniske Højskole og tekniske Skoler	» 35.425
» Støtte til videre Uddannelse eller Studierejser for Enkeltpersoner	» 4.800
	<hr/>
	Tilsammen Kr. 1.195.276
	<hr/>

Fondens Bestyrelse har ved disse Uddelinger fra Thomas B. Thriges Fond søgt at opfylde Fabrikant Thriges Ønske om, at de Midler, der indtjentes ved de af ham grundlagte og oparbejdede industrielle Foretagender, skulde komme Danmarks Industri og Danmarks Haandværk til Gode og saaledes støtte den tekniske Udvikling, han selv gennem sin Livsgerning havde fremmet saa meget. Det andet Formaal, som Fabrikant Thrige og Fru Thrige ved Overdragelsesdokumentet til Thomas B. Thriges Fond paalagde denne at virke for, er at fortsætte den hidtil drevne Virksomhed og at »holde denne Virksomheds Anseelse samt økonomiske og tekniske Standard højt«.

I de efterfølgende Sider er i denne Bog fortalt om, hvorledes den fra Fabrikant Thrige modtagne Arv er blevet videreført i hans Aand og efter de store Linier han ved sin banebrydende Indsats har afstukket. Han har over sig selv bygget et Æresminde gennem den Virksomhed, han med teknisk Snille har skabt ud af intet. Og han har i Taknemmelighed og Kærlighed til det Land, der fostrede ham, ønsket, at hans Virke skulde blive til Gavn for de Slægter, der fulgte efter ham, og give Mulighed for ny Fremgang og nye Fremskridt.

THOMAS B. THRIGES FORHOLD TIL ODENSE

Af Bankdirektør Georg Jacobsen

Tudvig Holberg har engang karakteriseret os Danske saaledes: »De Danske er et Folk, der ikke lettigen henfalder til Extremiteter, men som udi Alting gaar en Middelvey«. Dersom denne Paastand gælder i al Almindelighed, turde den gælde for Odense Borgerskab i Særdeleshed. Adstadighed er et af de Træk, der hyppigst tillægges os. Ikke for intet blev Odense »Etatsraadernes By«, saalænge Titelvæsenet bestod.

Maaske det ældgamle udødelige »Odense kongeligt privilegerede borgerlige Skyttelaug« maa ses paa denne Baggrund, som en Reaktion mod al denne Adstadighed: Een Dag om Aaret vilde man lægge den tilside, glemme Rang og Stand og føle sig som Broder mellem Brødre. Naar Festrusen var forbi, vendte alt tilbage til det sædvanlige.

Det hører aabenbart med til Odense-Mentaliteten at undgaa at stille sig i Frontens første Geled. Betragter vi et Tidsafsnit, der forlængst er afsluttet, men som dog ligger os saa nær, at Navnene paa de ledende Borgere endnu erindres, vil det vise sig, at der i Rækken: W. Petersen, Lorenz Bierfreund, Gustav Lotze, J. C. Dreyer senior, E. F. Esmann, G. Koch, Th. Schiøtz og Albert Høeg ikke findes en eneste Odenseaner. Alle var de tilflyttede andetsteds fra. Og omvendt, de to største Sønner, som Odense har føstret, Eventyrenes Konge Hans Christian Andersen og Handelsfyrsten C. F. Tietgen forlod deres Fødeby som ganske unge og gensaa den siden kun paa Gæstebesøg, ligesom deres Virke tog et langt videre Sigte end at tjene Fødebyen.

Men hvor der er Regel, er der ogsaa Undtagelse, og der findes selvfølgelig adskillige i Fortid og Nutid, der, skønt fødte i Odense, vedbliver at føle sig knyttet til deres Fødeby, og hvis Virksomhed bringer dem frem i første Række. Til disse hører i eminent Grad Thomas Thrige, men det maa straks tilføjes, at det mere var Forholdenes Magt end hans egen Trang, der drev ham frem i Frontens første Række.

Udgaaet fra det lille beskedne Lærershjem i Klaregade var Thomas Thrige tidligt paa det rene med sit Kald, sine Evner og sine Interesser. Han hørte i sine Drengenaar om Geniet Thomas A. Edison, og det er højst sandsynligt, at det var disse i Drengenaarne modtagne Indtryk, der lokkede ham over Atlanten til Elektriciteten, som efter hans egne Ord blev Drivfjederen i hans Tilværelse. Men selv om han lagde Sø og Land imellem sig selv og Odense, glemte han ikke sin By. Af hans Breve til Hjemmet, som han holdt underrettet om sin Færd ved ugentlige »Indberetninger«, ses det, at han omfattede ikke blot sit Hjem og sine Nærmeste med inderlig Pietet, men ogsaa Byen og de til denne knyttede Begivenheder havde hans Interesse. Bortset fra enkelte Øjeblikke, hvor han i sine ærgerrige Ungdomsdrømme tænkte sig engang at grunde en Virksomhed i Hovedstaden, var det mere og mere om Odense, hans Tanker kredsede, da Tiden nærmede sig for hans Hjemkomst og hans Etablering som selvstændig Mand.

Og saa begyndte denne Virksomhed, der fra en ringe Begyndelse skulde antage saa uanede Dimensioner. Han kaldte sit Firma »Thomas B. Thrige«, og han har formodentlig syntes, det lød godt — Navnet mindede ham i alt Fald om hans store Forbillede: Thomas A. Edison. — Vi ved alle, at det, han naaede, skyldte han i høj Grad sit eget personlige Arbejde, der ikke levede ham Tid til andet end den højst fornødne Hvile i Hjemmet. Om offentlig Fremtræden eller i det hele taget om personlig Deltagelse i kommunale eller politiske Foretelser kunde der ikke let blive Tale paa Grund af hans lange og anstrengende Arbejdsdag. Som hans Virksomhed voksede og vakte hans Bysbørns Opmærksomhed, fik de ogsaa Interesse for den Mand, der stod bag Virksomheden, og hvis Evner og Personlighed efterhaanden indgød en betydelig Respekt. Saaledes blev han draget frem af sit Skjul, da hans Medborgere valgte ham ind i Oldermandskabet for Skyttelaugene. Men dette er, som Odense Byes Historie noksom viser, Vejen til »Ros og Magt«. I alt Fald

er det Foden i Stigbøjlen, og dette slog ogsaa til for Thriges Vedkommende, idet han kort efter valgtes ind i Byraadet, hvor han havde Sæde fra April 1909 til Udgangen af Marts 1913.

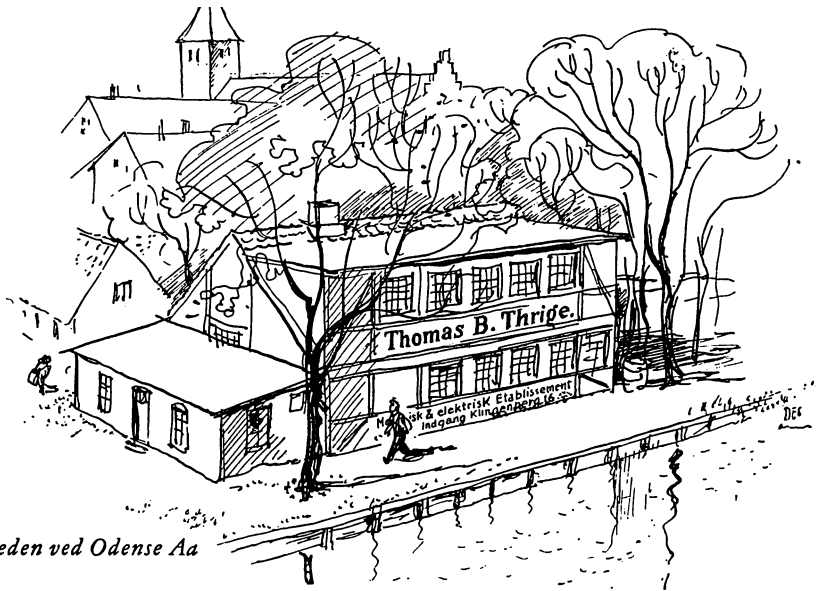
Man tør roligt paastaa, at det var under et stærkt Pres, at han lod sit Navn opføre paa Byraadslisten. Trang til at »være med« laa ham ganske fjernt, og da han heller ikke følte den ringeste Lyst til at høre sig selv tale, var det kun sjældent, at han tog Ordet i Byraadssalen, saa meget mindre som han ikke tiltroede sig særlige Talegaver. Men den, der er vant til at overvære parlamentariske Forsamlinger, vil altid være den Mand taknemmelig, der ikke i Tide og Utide griber Ordet blot, fordi han ynder at høre sig selv. Thomas B. Thrige hørte heller ikke til de Medlemmer, der er ivrige efter at se deres Navne figurere i saa mange Udvalg som muligt. Jeg tror ikke, at han udover Bygningskommissionen havde Sæde i noget andet Udvalg end Teknisk Udvalg — og hvad dertil knyttede sig — hvor han til Gengæld udførte et stort Arbejde. Med Etatsraad Fr. Kier som Formand mødtes Thrige her med sin Ven Højremanden, Arkitekt Niels Jacobsen, og Socialdemokraterne, Redaktør Emil Marott og Telegraformand P. Christensen.

Det var i de Aar, da Elektrificeringen herhjemme begyndte at tage Fart, og det siger sig selv, at der paa dette Omraade ikke godt kunde tænkes en bedre Raadgiver end Thomas B. Thrige. Den Fremsynethed, der havde præget ham i hans private Bedrift, kom nu ogsaa Byen tilgode. Ved Budgettets Udarbejdelse og ved at give Anvisning paa Anvendelsen af de til Byens Elektricitetsværk bevilgede Beløb, havde han sin store Andel i, at dette dengang unge Foretagende bragtes i bedste Gænge, — det blev som bekendt senere Odense By et glimrende Aktiv. Da der blev Tale om at tilvejebringe en elektrisk Sporvej i Odense, blev Fabrikant Thrige Medlem af det Udvalg, der nedattes i denne Anledning. Odense Kommune gik i dette Forhold i Samarbejde med Almänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, Vesterås. Med Indenrigsministeriets Approbation blev der, efter at Professor William Rung havde givet Sagen sin Anbefaling, afsluttet en Kontrakt med det svenske Selskab, der gik halvt med Kommunen om Financieringen. Indenfor en bestemt Periode skulde Odense Kommune kunne indløse Svenskernes Aktiepost, og dette skete ogsaa. At Thrige gjorde en betydelig Indsats i denne Sag, er kendt nok.

Som den loyale og pligttro Mand, Thomas B. Thrige alle Dage var, ydede han som Byraadsmedlem sit bedste, men han har sikkert draget et Lettelsens Suk, da hans Mandat udløb. Det var et stort Held for ham, at han tog den Beslutning ikke at fortsætte, thi Aaret efter udbrød den første Verdenskrig. — Det var svære Aar, ogsaa fordi alt i Begyndelsen gik i Staa — men det gik. En stor Lykke for ham, som ustandselig tumlede med nye Planer, var det, at han ogsaa havde Forstaaelsen af den Værdi, der laa i at knytte begavede Medarbejdere til sig. — Mange af disse er atter fløjet ud i Verden med de Lærdomme som Grundlag, som de havde erhvervet hos Firmaet Thrige.

Det var naturligt, at Fabrikant Thrige, med de sjældne Evner han havde lagt for Dagen som Industrimand og Organisator, ikke kunde undgaa, at der sendtes Bud efter ham til Varetagelse af Hverv, hvor man mente, at hans særlige Erfaring kunde komme til Nytte. Det var som oftest forgæves. Hans Fabrik var hans Alt — den tog alle hans Tanker — og han mente daarligt at kunne beskæftige sig med Ting, hvor han ikke selv syntes, at han kunde gøre virkelig Fyldest. Een Undtagelse gjorde han dog. Da man i 1920 valgte ham ind i Fyens Disconto Kasses Repræsentantskab, har han sikkert opfattet det som en Ære, som han ikke burde undslaa sig for. I 1923 indtraadte han i Bankens Bestyrelse, og i 1925 valgtes han til dennes Formand, hvilken Post han bestred til sin Død. I sit Samarbejde med Direktionen viste han os megen Tillid, men ivrig, som han var, naar vi kom ind paa Emner, hvor han mente sig bedre hjemme, undgik vi ikke i Ny og Næ en Dyst. Det kunde være helt oplivende at faa talt ud med ham, og vi maatte ofte respektere det Klarsyn, han viste, og den venlige Maade, hvorpaa han omsider kapitulerede, naar Sagen var fuldt belyst. Fabrikant Thrige var i sine bedste Dage en Oplevelse, og Banken har al Grund til at nære Taknemmelighed for den Tid, han færdedes iblandt os.

Naturligvis blev hans Evne til at »give« taget i flittig Brug af hans Medborgere. Det maa siges til hans Ære, at naar der var Tale om Indsamlinger af lødig Art, var han ikke smaalig. Nævnes skal blot, at han igennem mange Aar ydede Støtte udover det almindelige til Teknisk Skole i Odense, som han selv havde frekventeret, og hvis Arbejde han værdsatte højt. Det er derfor helt i Fabrikantens Aand, naar hans Fond siden rundhaandet har betænkt Skolen med Bidrag saavel i Form af store kontante Gaver som gennem Le-

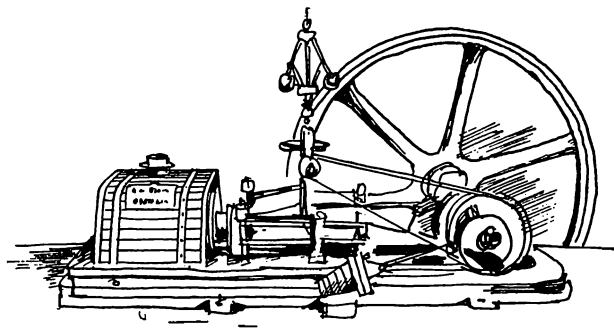
*Virksomheden ved Odense Aa
Aar 1897*

vering af Maskiner. Men særlig er det Opførelsen af H. C. Andersens Mindehal, der for hans Byesbørn vil staa som et uudslettelig Monument over hans Kærlighed til og Interesse for Odense. Denne Mindehal har imidlertid en Historie:

Da den Tid nærmede sig, da man beredte sig til at fejre den store Eventyrdigter i Anledning af 125-Aarsdagen for hans Fødsel, opstod Tanken om at hædre hans Minde ved at opføre en Mindehal. Tanken var oprindelig at tilvejebringe det dertil nødvendige Beløb ved en Indsamling blandt Byens Borgere. Men det viste sig, at dersom Bygningen fuldt ud skulde svare til de Krav, der vilde blive stillet til et saadant Mindesmærke, vilde Bekostningen langt overskride det Beløb, der erfaringsmæssigt vilde kunne indkomme ved en af de sædvanlige Indsamlinger. Man var ikke langt fra helt at opgive Planen, da den daværende Borgmester, Fabrikant H. Chr. Petersen, pludselig kom i Tanker om, at Thrige engang under en Samtale i en Jernbanekupe havde udtalt, at dersom Borgmesteren fandt en passende Lejlighed, hvor der kunde vises Byen en Opmærksomhed, vilde man kunne paaregne et anseligt Beløb til Sagens Gennemførelse. Borgmesteren henvendte sig derfor til Thrige, der fandt Tanken smuk og tiltalende, hvorfor han ogsaa straks gav Løfte om at stille en stor Sum til Raadighed — saa betydelig, at

Planens Gennemførelse dermed var sikret. Ved Bygningens Indvielse modtog Thrige Borgmesterens varmeste Taksigelse, og den talrige Forsamling sluttede sig hertil med Begejstring. Dagen var Hans Christian Andersens — — og Thriges. Selv har han formodentlig i dette Øjeblik — beskeden som han var i Selvvurdering — følt en stille Glæde over at faa Lejlighed til at vise sin Ærbødighed og Pietet overfor Mindet om Danmarks største Digter.

Odense kan i Sandhed ikke alene være taknemmelig for, at det blev forundt Thrige at skabe et industrielt Storværk, der hjemfører mægtige økonomiske Værdier til Byen, men tillige fordi der derved er skabt gode Livsvilkaar for en stor Stab af Funktionærer og Arbejdere. Hans Fabriker, som nyder Verdensanseelse, kaster paa denne Maade ogsaa Glans over den By, hvor Virksomheden har tilhuse. Det kan saaledes med Sandhed siges, at Thomas B. Thrige var Odense By en god Søn. At dette blev forstaaet og almindelig anerkendt, fik man et stærkt Bevis paa den Dag, han førtes til Jorden. Domkirken var fuld til Trængsel, og udenfor havde en Mængde Mennesker forsamlet sig. — Ved at blotte Hovederne i Ærbødighed ønskede de at hylde den Bortgangne for hans enestaaende Livsværk.

Fabrikant Thriges Dampmaskine.

THOMAS B. THRIGE SOM INDUSTRIMAND

Af Direktør, Civilingeniør G. E. Hartz

Naar man betragter Thomas B. Thriges Løbebane som Industrimand fra han i 1893 paabegyndte sit beskedne Mekanikerværksted i Odense, til han henimod sin Livsaften stod i Spidsen for de store Industrivirksomheder i Odense, København og Randers, der tilsammen beskæftigede mellem 2500 og 3000 Mennesker, da er det med Rette sagt, at der var noget af Eventyrets Straaleglans over denne.

Den store elektrotekniske Fabrik i Odense — *Firmaet Thomas B. Thrige* — med *Filialen i København* havde han gennem sin Livsgerning selv skabt i Samarbejde med sine fortræffelige Hjælpere, og paa de Omraader, der omfattedes af *De forenede Automobilfabriker A/S* og *Vognfabrikken Scandia A/S*, havde han i Tidens Løb øvet en saare betydningsfuld industriel Indsats og i høj Grad bidraget til den tekniske Udvikling paa de paagældende Felter. En fortsat Opgang og Fremgang er et Særkende for hans Løbebane, der er saa meget mere bemærkelsesværdig, som den hverken skyldtes medfødt Position eller senere Protektion.

Den Maade, hvorpaa Thomas B. Thrige straks fra sin tidligste Ungdom tilrettelagde og gennemførte sin Uddannelse, vidner om, hvor systematisk han forfulgte de Maal, han havde sat sig. Samtidig viser den imidlertid ogsaa den mærkelige Klarhed, hvormed den unge Thrige forudsaa de Muligheder, der vilde frembyde sig for den praktiske Anvendelse af Elektriciteten til Lys og Kraft. Det var denne Forudseenhed, der betingede, at han straks fra Begyndelsen kom i første Række, da Tiden var inde til, at den

elektrotekniske Udvikling kunde tage Fart her i Danmark. Men for at vinde Løbet er det som bekendt ikke nok at have faaet en god Start.

Thomas B. Thrige nærede fra sin Ungdom en lidenskabelig Interesse for — man kan næsten sige uudslukkelig Kærlighed til — Værkstedsmaskiner og Værkstedsteknik, og en enestaaende Dygtighed som Værkstedstekniker særprægede senere den store Industrimand. Thrige forenede en usvigelig Sans for Maskiner med en mesterlig Evne til at indrette en Teknik, der paa en Gang sikrede Kvaliteten og billiggjorde Produktionen. Hans Konkurrenceevne i Kampen med de store udenlandske Firmaer beroede først og fremmest paa to Grundtræk i hans Væsen: Hans strengt gennemførte Økonomi og hans sjældne Indsigt som Værkstedstekniker. Aar efter Aar var han en sikker og kyndig Gæst ved Leipziger Messen, hvor han opmærksomt og kritisk studerede Teknikens nyeste Frembringelser. Et Træk fra de senere Aar af Thriges Liv er saa karakteristisk for ham. Da han som næsten halvfjerdsaarig Mand foretog sin sidste Rejse til den anden Side af Kloden, benyttede han Lejligheden til et efter Forholdene kæmpemæssigt Indkøb af Værkstedsmaskiner. Han købte disse paa en Tid, da Krisen havde gjort dem overflødige i deres Hjemland, og fik dem derfor til en meget billig Pris. Hjemme i Odense var man maaske i første Øjeblik en Smule beklemt ved Meddelelsen om det nye Maskinkøb, skønt Thrige i en lang skriftlig Indberetning havde skildret Nyerhvervelserne i begejstrede Vendinger. Man følte i Forvejen ingen Mangel paa Værkstedsmaskiner indenfor Virksomheden. Da Thrige imidlertid fik Maskinerne hjem og fik dem installeret, viste det sig atter, at hans overlegne Indsigt havde ført til det rigtige Resultat, og at de blev en stor Vinding for Virksomheden. Det var iøvrigt saa betegnende for Fabrikant Thrige, at han, som af Naturen vel nærmest var en faamælt Mand, naar han kom ind paa at tale om Værksteder og Maskiner da paa en livfuld og fængslende Maade kunde udvikle sine Synspunkter om disse Emner, som han beherskede i en saa overlegen Grad.

Det var ofte en haard Modvind, Thrige kom ud for som Elektromotorfabrikant, navnlig i de første Aar, hvor han maatte være alt selv: Konstruktør, Værkfører, Indkøber, Sælger og Bogholder, samtidig med at Udearbejder og Studier i Udlandet krævede mange Rejser. De store udenlandske elektrotekniske Firmaer beherskede endnu i det første Decennium af dette Aarhundrede

det danske Marked. Hvorledes det var at møde saadanne Konkurrenter, fik Thrige f. Eks. at føle i 1909, da det gjaldt en Leverance af 90 Elektromotorer til Ringe Elektricitetsværk — en efter den Tids Forhold stor Leverance for Thrige. Han havde indgivet et Tilbud, som han selv mente var billigt. Men han fik saa at vide fra Ringe, at hans Priskrav vist maatte bero paa en Fejltagelse, for samtlige de udenlandske Tilbud laa 70-80 Kroner lavere for Maskiner til 420 Kroner pr. Stk. Dette Møde med den udenlandske Storfabrikations billige Fremstillingsomkostninger gjorde et uudsletteligt Indtryk paa Thrige. Han var øjeblikkelig paa det rene med, at for ham var der intet andet at gøre end at komme til at producere lige saa billigt, saaledes at han ogsaa med Hensyn til Prisen kunde være fuldtud konkurrencedygtig, og han naaede dette Maal. Firmaets Teknik blev bragt paa Højde med Tidens strengeste Fordringer, en systematisk Udspecialisering og Tilrettelæggelse af Seriefabrikation fandt Sted, og den mest arbejdsbesparende Produktionsproces blev omhyggeligt tilrettelagt. Derefter kunde Thrige sælge sine Maskiner lige saa billigt som de største Konkurrenter indenfor Branchen.

Ud fra et industrielt Synspunkt rummer denne Episode utvivlsomt en af de mest bemærkelsesværdige Tildragelser i Thriges Gerning, idet han her giver et glimrende Bevis paa, at en dansk Fabrikation af Masseartikler paa lige Fod kan optage Konkurrencen med de store udenlandske Koncerner, naar det rette Fond af Indsigt og Handlekraft er til Stede. Thrige omstyrtede hermed paa sit Felt tidligere Generationers Fordomme og viste siden hen, at han ogsaa i vid Udstrækning udenfor vore Landegrænser kunde optage Konkurrencen og finde nye store Afsætningsmuligheder for dansk Produktion. Han bidrog derved i rigt Maal til ude omkring i Verden at skabe Respekt om den danske Jern- og Metalindustri. Og naar dette i saa høj Grad lykkedes for ham, var det, fordi han til fulde forstod Begrænsningens Kunst. Hans Fabrikationsprogram blev ikke spredt over en lang Række forskelligartede Objekter, men havde til Forudsætning, at der kunde gennemføres en effektiv Seriefremstilling af de paagældende Maskiner og Apparater i den højeste Teknik, under Anvendelse af de ypperste Værktøjsmaskiner, og saaledes at disse Maskiner Aaret igennem kunde være beskæftigede.

Ogsaa paa de to andre industrielle Omraader — Automobilfabrikationen og Fremstillingen af Jernbanevogne — hvor Thrige satte ind, fik han Lejlig-

hed til at øve en stærkt personlig Indsats. Allerede i 1909 paabegyndte han Fabrikationen af Automobiler, idet han oprettede *Automobilfabriken Thrige*, og han er saaledes blandt den danske Automobilindustri Pionerer. Den nævnte Fabrik flyttedes i 1913 til den gamle Rytter-Kaserne i Odense og indrettedes der under Thriges Ledelse for senere, i 1918 at indgaa i De forenede Automobilfabriker A/S. *Vognfabrikken Scandia A/S* i Randers, som Thrige erhvervede Aktiemajoriteten i, da han allerede var oppe i Tresserne, stod paa dette Tidspunkt overfor en gennemgribende værkstedsteknisk Reorganisation. Dette var en Opgave, som var paa Linie med Thriges hele Indstilling, og som han derfor gik ind til med fortøttet Energi og Handlekraft. I Løbet af 1 à 2 Aar blev denne Reorganisation gennemført af Thrige i Forbindelse med Scandias Ledelse, idet hele Fabrikskomplekset i vidt Omfang blev ombygget og Produktionsorganisationen blev tilrettelagt med vidtstrakt Anvendelse af Specialmaskiner.

Med Hensyn til Financieringen af sin Virksomhed fastholdt Thrige Livet igennem at ville være selvforsynende, og han gennemførte, at Virksomhedens Kapitalforsyning altid skulde ske paa Grundlag af dens egen Indtjening, kun nu og da suppleret med Kreditter i Fyens Disconto Kasse. Netop for en Virksomhed som Firmaet Thomas B. Thrige, der udvidede sig saa stærkt, maatte Fastholdelsen af dette Princip selvfølgelig ofte føre til store øjeblikkelige Vanskeligheder. Ikke desto mindre forblev Thriges Beslutning urokkelig, og han bekæmpede Vanskelighederne under Udfoldelse af hele sin sejge Energi, sin Sparsommelighed og sin Opfindsomhed.

Thrige havde, som faa blandt Erhvervslivets førende Mænd, et aabent Blik for at finde de rette Mænd som Hjælpere. Naar han havde faaet dem, forstod han baade at bevare dem og præge dem med sine egne Synspunkter, saaledes at et varigt og harmonisk Samarbejde kunde udvikles. Det har været en uvurderlig Styrke for Virksomhederne, at en Kreds af fremragende Dygtigheder efter hans Død har været parat til at fortsætte Værket i Spidsen for en sammenarbejdet og fortræffelig Personalestab. For Eftertiden vil Fabrikant Thomas B. Thrige staa som en af de banebrydende og mest monumentale Skikkelser i en industriel Epoke i Danmark.

THOMAS B. THRIGES FOND

Af Højesteretssagfører Alb. V. Jørgensen

Det er jo — heldigvis — ikke ualmindeligt, at Landets Borgere betænker »gode og samfundsnyttige Formaal« ved til saadanne at skænke — til Tider meget betydelige — Formuer.

Som Regel drejer det sig dog om testamentariske Gaver bestaaende i »Værdipapirer« og hidrørende fra Personer, der ikke efterlader sig nære Arvinger.

Derimod er det sjældent, at nogen, der har nær Familie, i levende Live til almennyttige Formaal bortskænker væsentlige Dele af deres Formue bestaaende i en i Gang værende Virksomhed.

Det var imidlertid, hvad Thomas B. Thrige med sin Hustrus Sanktion gjorde.

Den, der kendte Thomas B. Thrige og derfor var klar over, i hvor høj Grad han var levet sammen med sin Virksomhed, og hvor meget dens fortsatte Trivsel laa ham paa Sinde, undrede det ikke, at Thrige, da han begyndte at nærme sig »Støvets Aar«, beskæftigede sig indgaaende med Tanken om, hvorledes det skulde gaa det af ham grundlagte store Fabrikationsfirma Thomas B. Thrige (og de øvrige Virksomheder — specielt Vognfabrikken Scandia A/S og De forenede Automobilfabriker A/S — i hvilke han var stærkt interesseret), naar han engang maatte afgaa ved Døden.

Thrige havde ganske vist én eneste Søn, men dennes Helbred var desværre ikke godt, og indenfor den øvrige nære Familiekreds var der ingen, der var indstillet paa at føre Virksomheden videre efter Stifterens Død.

Thrige var klar over, at det var af afgørende Betydning baade for Landet og for de mange Mennesker, der var knyttede til Virksomheden, at denne

og de i denne bundne store Værdier blev holdt *samlet* efter hans Død, og at Virksomheden derhos, saavidt gørligt, blev stillet saaledes, at dens Trivsel og videre Udvikling ikke blev generet af uvedkommende økonomiske Hensyn.

Dette kunde naturligvis — i hvert Fald tildels — opnaas ved at omdanne Virksomheden til et Aktieselskab og samtidig at lægge visse Baand paa Aktieejerne.

Men da Thrige, der jo selv var en Mand, der havde ført sin Virksomhed frem fra en ganske ringe Begyndelse, var af den Anskuelse, at Medlemmerne af en Familie ikke har virkelig Gavn af at vide, at de muligvis mange Generationer igennem kan leve højt paa en tidligere Generations Arbejde, faldt det ham naturligere i Stedet for at gaa Aktieselskabsvejen at bestemme, at hans Virksomhed samlet skulde overgaa til en Fond, hvis Indtægter kun delvis og i en begrænset Periode skulde komme hans Efterkommere tilgode, men iøvrigt tjene almennyttige Formaal.

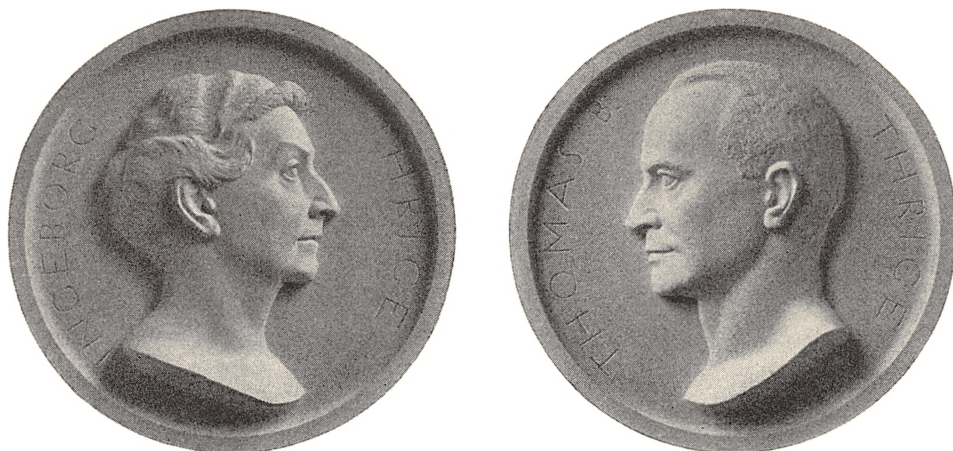
At Indtægterne af Fonden i første Række skulde tjene til at holde Virksomhedens Standard høj, var efter Thriges Grundsyn ganske ligetil, og at det overskydende, der altsaa, naar Familiens begrænsede Rettigheder var sket Fyldest, skulde komme Samfundet tilgode, i saa Fald burde tjene til at op- hjælpe dansk Haandværk og Industri, hvilke Erhverv begge stod hans Hjerter nær, var ligesaa naturligt.

Da Thrige var kommet saa vidt i sine Overvejelser, stod tilbage at bestemme Tidspunktet for Fondens Oprettelse.

Thrige blev hurtigt klar over, at det vilde være af uvurderlig Betydning, om Overgangen fra Enkeltmands Eje til Fond kunde ske, imedens han selv levede, hvilket i høj Grad vilde lette Tingene, og selvom det naturligvis altid er vanskeligt for en Mand, der har været vant til at raade, og at raade over sit eget, pludselig at staa overfor kun at være Administrator af sin tidligere Virksomhed, var Thrige af Hensyn til Sagen rede til at bortse herfra.

Der var hos Thrige ikke langt fra Tanke til Handling, og der gik derfor ogsaa forholdsvis kort Tid fra det Øjeblik, hvor Thrige for Alvor begyndte at beskæftige sig med Tanken om Eftertiden, og til den Dag — 1. Januar 1934, 40 Aars Dagen for Thriges Forretnings Start — hvor Thomas B. Thriges Fond, oprettet af ham og hans Hustru, var en Kendsgerning.

Det var en storstilet Gave — paa Tidspunktet for dennes Givelse opgjort

til ca. 5½ Million Kroner — der ved den Lejlighed blev skænket det danske Samfund.

De Grundsynspunkter, der var de afgørende for Thrige, og for hvilke der ovenfor er gjort Rede, fik deres Udtryk i Fonds-Fundatsen, i hvilken det straks hedder, at Fondens Formaal er at *fortsætte* den Virksomhed, Fabrikant Thomas B. Thrige som Ejer af de Aktiver (∅: Firmaet Thomas B. Thrige, Odense og København, med Ejendomme, Maskiner o. s. v. samt den overvejende Majoritet af Aktierne i Vognfabrikken Scandia A/S, Randers, og De forenede Automobilfabriker A/S, Odense), der overdrages Fonden, hidtil har udøvet, og at *holde denne Virksomheds Anseelse samt økonomiske og tekniske Standard højt.*

Om de gennem Fonden indvundne Midler hedder det derhos i Fundatsen, at de — med Respektering af Overdragelsesdokumentets (herunder visse tidsbegrænsede Afgifter til Thriges Familie) og Fundatsens Bestemmelser — skal anvendes til *Gavn for dansk Industri og Haandværk* 1) ved Hjælp til Fremme af saadanne Videnskaber, der af Fondsbestyrelsen skønnes at have Betydning for Industrien eller Haandværkets Trivsel, og/eller 2) ved Støtte paa anden Maade til Institutioner, Foretagender eller Personer, hvis Virksomhed af Fondsbestyrelsen skønnes at have Betydning for Industri eller Haandværk.

Thrige indtraadte naturligvis selv i den første Fondsbestyrelse og var indtil sin Død, knapt 4½ Aar efter, dens Formand, saaledes at hans Ønske om at være med til at stikke Linierne ud for Fondens fremtidige Drift skete Fyldest.

Iøvrigt var Fondsfundatsen herligt fri for Detailbestemmelser. Selvfølgelig findes der Regler om, hvorledes Bestyrelsen skal vælges og efter hvilke Hensyn Bestyrelsen skal tilstræbes sammensat. Naturligvis findes der ogsaa Bestemmelser om, at Fondens Regnskab skal revideres af Revisorer godkendt af Ministeriet for Handel og Industri. Og selvfølgelig findes der ogsaa i Fundatsen en Række yderligere formelle Regler af den Slags, som næsten er naturnødvendige for en Institution.

Men med samme Storsindethed, hvormed Thrige stiftede Fonden, drog han Omsorg for, at Fundatsen fik en saadan Karakter, at Fondens og dermed Virksomhedens øverste Ledelse havde Mulighed for at opfylde sin Opgave: at holde Virksomhedens Standard højt og at tjene dansk Haandværk og Industri, uden en Række Baand, der maaske i det Øjeblik, de paalægges, kan se uskyldige ud, men som en skøn Dag for Lederne af en levende Virksomhed kan føles snærende og i hvert Fald virke hæmmende for Opfyldelsen af de sande Tarv, saaledes som disse skifter under Udviklingens og Tidens Lov.

I mange Retninger tjente Carlsberg-Fonden som et Forbillede for Ordningen af Thriges Fond, hvilket var ganske naturligt, eftersom netop de samme storstilede Tanker laa til Grund for begge Fonds Stiftelse.

Men som Thriges Fond idag er, bærer den dog et specielt Præg af Stifterens Personlighed.

Paa 75 Aars Dagen for Thomas B. Thriges Fødsel blev der givet Offentligheden en Række Meddelelser om Thriges Fond og dens Virksomhed udadtil. Der er derfor nu — hvor det jo ikke er Thriges Fond, men Firmaet Thomas B. Thrige, der holder Jubilæum — formentlig ingen Grund til at komme ind paa Enkeltheder med Hensyn til den Virksomhed, Fonden har kunnet udøve gennem sin Støtte til dansk Haandværk og Industri, men det skal blot *ved denne Lejlighed fremhæves*, at naar Firmaet Thomas B. Thrige, skønt dets Stifter er død, idag eksisterer, og forhaabentlig kan vedblive at bestaa igennem mange Aar, skyldes det for en væsentlig Del, at der igennem Firmaets Overdragelse til Fonden er skabt den bedst tænkelige Basis for Firmaets Trivsel til Gavn for det danske Samfund.

Datoen i første Linie skal være 5. Maj 1866, og den første Dato i tredje Linie skal være 24. Oktober 1831.

THOMAS B. THRIGE OG HANS SLÆGT

Af Fuldmægtig, cand. polit. E. J. Stampe Frølich

Thomas Barfoed Thrige blev født den 5. Marts 1866 i Odense som tredje af 7 Søskende, 5 Dreng og 2 Piger. Faderen Carl Mathias Thrige, født den 24. Oktober 1831, † den 16. Januar 1893, af Landmandsslægt, var Søn af Ejeren af »Krogsgaard« ved Limfjorden; han var Lærer, sidst ved Klara-gades Skole i Odense. Moderen Betty f. Barfoed, født den 19. Juli 1841, † den 31. August 1921, nedstammede fra Slægten Barfoed, der igennem 400 Aar har givet Landet mere end 100 Præster; en Broder til Betty Barfoed var Poul Abraham Barfoed, der i 1843 grundlagde et Træskibsværft i Helsingør, som han i 1856 overdrog til Broderen Magnus Barfoed, der senere gik i Kompagni med Skibsbygmestrene Rohmann og Løve; Værftet blev senere en Del af det i 1881 oprettede A/S Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri. En Fætter til Moderen var den kendte Kemiker, Professor Christen Thomsen Barfoed, født den 16. Juni 1815, † den 30. April 1889, med hvem Thomas B. Thrige havde flere Træk tilfælles.

Sin første Uddannelse fik Thomas B. Thrige i Odense. Han var hurtig klar over, i hvilken Retning hans Lyst og Evner gik, og allerede som 10-aarig eksperimenterede han med mekaniske Ting og Smedearbejde; han gik i Muler-nes Legatskole til Konfirmationsalderen, havde Læretid 1881-85, der endte med den »fortrinlig udførte Svendep prøve«, søgte Teknisk Skole, og tog Maski-nist-Eksamen i København med »fint bestaaet« i 1886; efter videre Uddannelse paa forskellige Værksteder og Aftenskoler rejste han i 1888 til U. S. A. og var et Aar i Philadelphia, førend han kom til Edisons Laboratorium i Menlo

Park N.J., hvor han arbejdede i 3 Aar; det sidste Aar var han ansat i General Electric Company i Schenectady N. Y. I sine Breve til Hjemmet fra disse Aar giver han ofte Udtryk for dyb Fædrelandskærlighed.

Den 1. Maj 1890 blev Thomas B. Thrige gift i Orange med Ingeborg Rasmussen, født i København den 4. Juli 1866; allerede inden Afrejsen fra U. S. A. i 1893 fødtes de to ældste Børn, begge Pigebørn, og senere i Odense fødtes Sønnen Thomas og endnu en Datter. Sønnen uddannedes til at blive sin Faders Efterfølger bl. a. ved et længere Ophold ved Boston Institute of Technology, men efter længere Tids Svagelighed afgik han ved Døden i 1940.

De første Aar var Hjemmet forskellige Steder i Odense, men allerede i 1898 flyttede Familien til Tolderlundsvej 3, ovenover Firmaets Kontorer. Senere indrettede Thrige i Forening med sin Hustru det meget smukke Hjem i Villaen paa Nørre Boulevard (nu Bredstedgade), som Vennen, Arkitekt Niels Jacobsen opførte i 1906, og som senere blev ændret og udvidet af Arkitekt Carl Brummer. Naar Fabrikanten ikke var optaget af sin stadig voksende Virksomhed, opholdt han sig i Hjemmet eller var paa Rejser; han elskede sit Hjem, ligesom han, saalænge Barndomshjemmet bestod, omfattede dette med stor Kærlighed.

Thrige søgte Kundskaber og var meget kundskabsrig; i Perioden hos Edison havde han faaet Adgang til dennes Bibliotek og gjorde flittig Brug deraf; i den første Virksomhed paa Klíngenberg blev der holdt to store ansete, faglige Tidsskrifter, et engelsk og et tysk; senere blev den Slags stærkt forøget; ogsaa paa andre Omraader end det faglige var han kundskabsrig.

Thrige holdt meget af Musik uden selv at være udøvende, og naar Familie-kredsen var samlet, bad han ofte sine Børn om at spille, ligesom han var en hyppig Gæst i det kongelige Teater, naar der var Operaer paa Repertoiret. Han følte sig altid oplivet ved at rejse, og foruden utallige Forretningsrejser drog han jævnligt til Udlandet med sin Familie. Alene foretog han i de senere Aar to store Rejser: i 1921 til U. S. A., hvor han sammen med sin Søn, der dengang studerede i Boston, besøgte sin gamle Læremester Thomas Edison, og i 1934 over U. S. A. til Østen.

Thrige interesserede sig for sin By, for dens Trivsel og dens Forskønnelse; et Bevis for denne Interesse var, at han lod sig vælge til Medlem af Byraadet i Perioden 1909-1913.

Fra de yngre Dage mindedes han med Glæde sin Deltagelse i Skyttelaugsfesterne.

Thomas B. Thrige var en meget retlinet og retfærdssøgende Personlighed, streng i sine Krav til Medarbejdere og Medmennesker, ligesom han havde været streng i Kravene overfor sig selv; havde nogen forset sig og vilde indrømme Fejlen, var han dog ikke rethaverisk, men hjælpsom. Selv overfor Arbejdere og Funktionærer, der havde fejlet, var han mere formanende end bebrejdende og indskærpede altid, at de paagældende skulde stole paa sig selv. Han, der selv havde skabt sit Livsværk, befandt sig bedst i sin Virksomhed, og Tanken om Deltagelse i det offentlige Liv laa ham egentlig fjern. Al Tanke om Protection var ham fremmed, enhver »skulde være sin egen Lykkes Smed«, ved egen Begavelse og ved eget Arbejde skulde man naa frem.

Hans Interesse for Problemerne indenfor den elektrotekniske Industri var stadig vaagen. Selv efter at Hovedvirksomheden i Odense var godt igang, var han stadig i Udvikling; herom vidner Oprettelsen af Filialer (København, London) og Repræsentationer (Paris, Shanghai), Grundlæggelsen af Automobilfabrikationen herhjemme og Overtagelsen af Scandia; bestandig var han vaagen overfor Tidens Krav paa de heromhandlede Omraader. Ved enhver Byggeplan indenfor Fabrikkerne var han primus motor, og skulde der anskaffes særlige Maskiner, tog han selv til Udlandet og købte ind; ja endog paa sin sidste Rejse til U. S. A. som næsten 70-aarig købte han mange Maskiner til Hovedfirmaet og til Automobilfabrikkerne. Personlig var Fabrikanten ogsaa i stadig Udvikling; jeg husker saaledes, at han 10-15 Aar før sin Død paany tog Undervisning i Fransk.

Han virkede meget tillidvækkende og charmerende overfor fremmede med sit uhyre beskedne Væsen og sin store Hjælpsomhed, og trods det, at han efter danske Forhold var en meget velstaaende Mand, mærkede man aldrig, at Rigdommen var gaaet ham til Hovedet; men han var stolt, og det med Rette, af sine Fabrikker og Produktioner. Fabrikanten udtalte engang i sit Hjem, at han ikke troede, han havde en eneste Fjende paa Fabrikken; i hvert Fald var han meget afholdt saavel af Arbejdere som af Funktionærer.

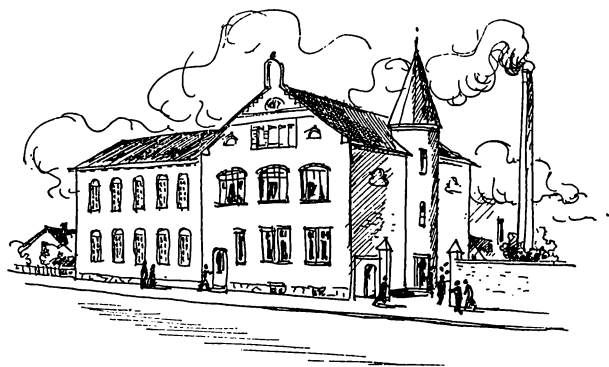
Thomas B. Thrige opnaede at blive en af Danmarks store Sønner; hans Navn vil langt frem i Tiden være knyttet til den elektrotekniske Industri og til Odense. Han var dekoreret med Kommandørkorset og Dannebrogsmændenes

Hæderstegn. Som et Tegn paa hans Beskedenhed kan nævnes, at han afslog Odense Byraads Forslag om at lade en Gade i Odense opkalde efter ham. Ved sin Død var han Medlem af Industriraadet, og han sad i Bestyrelsen for Store Nordiske Telegraf-Selskab, Dampskibsselskabet »Norden«, Fyens Disconto Kasse og Forsikrings-Aktieselskabet »Dansk Merkur«.

Naar man vil spørge, hvorfor Succes'en blev saa stor, maa Svaret blive, at flere Omstændigheder bidrog hertil: *egne Egenskaber* som Pligtfølelse, Forudseenhed, sikker Bedømmelseevne, Beslutsomhed og en ganske særlig Koncentrationsevne, *dygtige Medarbejdere* og en *intuitiv Forstaaelse af Tidens Krav*.

De sidste Par Aar af sin Levetid var Fabrikanten mærket af Sygdom, og langsomt slappedes Kræfterne, Energien og Interessen for Virksomhederne.

Den 9. Maj 1938 gik det fine Maskineri i Staa og kort før Midnat lukkede den gamle Fabrikherre sine Øjne for bestandig i sit Hjem i Odense.

Fabriken paa Tolderlundsvej Aar 1898

40 AARS AKTIVT ARBEJDE I ELEKTRICITETENS STØRSTE UDVIKLINGSPERIODE

Da Virksomheden i 1934 udgav et Skrift om de første 40 Aar, skrev Fabrikant Thrige følgende Indledning, i hvilken han fortalte om sig selv og om sin Gerning:

Min Livsgerning er knyttet til Elektriciteten, og det er blevet mig forundt at se tilbage paa en 40-aarig Periode, i hvilken Udviklingen af den elektriske Videnskab og dens praktiske Udnyttelse har bragt en Fremgang langt over Forventning for den af mig oprettede Virksomhed.

Om Udviklingen for Firmaet Thomas B. Thriges Elektriske Fabriker i Odense, om de Begivenheder, der har præget denne Virksomheds Historie, og om Virksomhedens Opbygning og Organisation vil der af andre blive givet en kort Omtale i dette lille Skrift. Selv føler jeg Trang til at mindes navnlig de første Aar, hvor alt var saa trangt, og til at fortælle lidt om de Mennesker og Forhold, der har været afgørende for det, jeg senere har faaet Lykke til at opleve.

Født i Odense den 5. Maj 1866 i den gamle, forlængst forsvundne Skolegaard i Klaregade, fik jeg en omhyggelig Opdragelse i et nøjsomt Hjem, hvor min Fader var den udprægede Pædagog og min Moder den begavede, kærlige Kvinde. — Til min Faders Sorg var Bogen og Skolen ikke min Lyst. — Kun Fysik, tildels Matematik og alt hvad der har med Teknik at gøre, saavel som Haandværk havde min fulde Interesse. — Jeg var gerne at finde i et lille Huggehus, hvor jeg lavede Skibe og andre haandværksmæssige Amatørfrembringelser, men jeg maatte holde Udkig med, naar min Fader kom hjem, at

jeg da kunde sidde ved Bøgerne. — Jeg var næppe 10 Aar, da min Beslutning var taget om at komme i Smedelære, og min Fader indsaa, at hans Ønsker om at se mig gaa den studerende Vej maatte opgives. Dog maatte jeg føje ham i først at tage Præliminæreksamen, hvad selvfølgelig kom mig til Gode senere, saa meget mere som Trangen og Lysten til flere Kundskaber kom, saasnart jeg var ude af Skolen.

Læretiden var dengang streng med knap Tilmaaling af Fritid og Hviletid. Men de 4 Aar i det lille primitive Maskinværksted var en lykkelig og interessant Tid. Min gamle Læremester, I. Friis, som var en dygtig Maskinmand, lærte mig alt til Faget hørende, ikke mindst at smede, samt Rørlægning. Han gav mig Indsigt og Kendskab paa mange Omraader og opdrog mig til selv at kunne lave et Stykke Arbejde og til at kunne vise andre, hvorledes det skulde udføres.

I min Fritid, d. v. s. Søndag Eftermiddag, efter at Værkstedet var ryddet op, fik jeg Lov til at lave et Par Dampmaskiner, som jeg selv konstruerede, og hvoraf den sidste, samme Aar som jeg blev udlært, blev udstillet paa Industriforeningen i Odense og fik hædrende Omtale. Dette Fritidsarbejde, tror jeg at turde sige, gav mig et Plus i Udviklingen, idet jeg baade teoretisk og praktisk fik Lejlighed til at arbejde paa eget Initiativ, ligesom det lærte mig at søge den tekniske Litteratur, som dengang var meget sparsom og ikke let tilgængelig, som den siden er blevet det.

Efter Læretidens Afslutning og Aflæggelse af Svendestykke fulgte en Tid med Arbejde som Maskinarbejder paa Eickhoffs Maskinfabrik i København, et af de paa den Tid mest moderne Værksteder. Efter et Aars Ophold dér fulgte Ansættelse, ligeledes i omtrent et Aar, paa Burmeister & Wains Centrifugeværksted, og om Aftenen tog jeg Undervisning og forberedte mig til Maskinisteksamen, som jeg bestod ved Juletid 1886.

Da det stadig var mit Ønske at komme til at beskæftige mig mere med Elektriciteten, og jeg følte denne Branche dengang mere knyttet til Finmekanik, søgte jeg Beskæftigelse som Finmekaniker, ofte kaldet Instrumentmager, og arbejdede som saadan et halvt Aar hos Mekanikus Neergaard i København, hvor der hovedsagelig fremstilledes Dele til Sømine- og Fyrvæsenet.

Medens jeg arbejdede hos Neergaard, ansøgte jeg om Rejsestipendium for i Udlandet at uddanne mig videre.

Jeg opnaaede at faa 200 Kroner bevilget af Staten, og da Frankrig syntes mig Landet med de bedste Betingelser for at lære noget, tiltraadte jeg i Sommeren 1887 Rejsen dertil.

Det lykkedes mig imidlertid ikke at opnaa Arbejde der, vel nok mest af Mangel paa tilstrækkelige Sprogkundskaber, men efter en lille Maanedes Ophold i Paris, hvor jeg dog havde lært adskilligt ved at studere bl. a. Conservatoire des Arts et Metiers, rejste jeg til Stuttgart og fik i dennes Forstad, Canstatt, Arbejde som Mekaniker hos Maschinenfabr. Esslingen, Abteilung für Elektrotechnik, en ret ny Fabrik, som lavede Buelamper og elektriske Apparater.

Ved Juletid rejste jeg hjem veltilfreds med Udbyttet af mit halve Aars Udenlandsophold.

Da jeg havde faaet Smag for det finere Arbejde, fik jeg efter Nytaar Arbejde i København som rigtig Instrumentmager hos Cornelius Knudsen paa Købmagergade. Men Lysten efter at udvide min Horisont, Tanken om muligt at faa Arbejde hos Edison, omend kun som et svagt Haab, fik mig til paany at forlade Danmark i Juni 1888.

Da jeg havde Bekendte i Philadelphia, tog jeg dertil, og det lykkedes mig at faa Arbejde paa et mindre mekanisk- eller Instrumentmager-Værksted, som udelukkende var beskæftiget med Forsøgsarbejde for Opfindere. Det var baade elektriske Ursystemer, optiske og fotografiske Apparater og meget andet.

Efter at have været der et Aarstid, og da jeg mente mig tilstrækkelig akklimatiseret til at søge videre, rejste jeg til Orange, ikke langt fra New York, hvor Thomas Edison havde sit Laboratorium, og hvor Fonograffabriken ligeledes fandtes. Det lykkedes mig ikke at faa Arbejde paa Laboratoriet straks, men derimod paa Fonograffabriken, som var blevet udskilt i et særligt Aktieselskab, og i Løbet af faa Maaneder lykkedes det mig at slippe ind hos Edison selv.

Mit første Arbejde paa Laboratoriet blev omtrent udelukkende Forsøg med og Forbedringer af Fonografen. Derefter fulgte en meget interessant Opgave med Nykonstruktioner af mindre Elektromotorer, hvor jeg bl. a. fik Lejlighed til at deltage i Undersøgelser og Prøvning af de betydende Konkurrenters paa Markedet værende Maskiner, hvad der var overordentlig lærerigt og gav mig Grundlag for senere Ideer af afgørende Værdi, da jeg efter min Hjemkomst selv tog Fabrikationen op.

Foruden mange andre Forsøg paa andre Omraader skal jeg nævne, at jeg i den sidste Periode af mit Ophold paa Laboratoriet var med til at fremstille den første Maskine for levende Billeder og stadig deltog i Arbejdet for at forbedre og udvikle denne Opfindelse, som Edison allerede den Gang ventede sig meget af og i Fantasien ud i Fremtiden saa anvendt sammen med Fonografen til rigtige Teaterforestillinger, saaledes som det jo virkelig er sket ved Talefilmen.

Da jeg havde været paa Laboratoriet i ca. 3 Aar, sagde jeg en Dag til Edison, at jeg havde Lyst til at se nogle større Forhold, og han var da elskværdig nok til at give mig en Introduktion til Generaldirektøren for General Electric, Joh. Kreusi, som havde hørt til hans første Medarbejdere paa Laboratoriet, og han sluttede Brevet med at sige, at jeg var en god Konstruktor og en »first class mechanic«, som ønskede noget bedre end han, Edison, kunde give mig, men maaske han, Kreusi, kunde give mig noget saadant.

Til sin Superintendent paategnede Kreusi Edison's Brev med Ordene: »Anbring denne Mand«, og dermed begyndte saa sidste Afsnit af mit Amerikaophold, som gav mig Indsigt i amerikanske Fabrikationsforhold og Metoder.

Min Beslutning tro — om at vende hjem til Danmark og søge at blive min egen Mand med egen Virksomhed — forlod jeg Amerika i September 1893, med min danskfødte Hustru og to smaa Børn.

Hjemkommen til Danmark og min Fødeby Odense turde jeg ikke tænke paa som Familieforsørger at vælge nogen anden By at slaa mig ned i, idet jeg, med mit Kendskab til Byen, var fast overbevist om at kunne skaffe mig en Eksistens her, om ikke andet saa som Haandværker, og ved Nytaar 1894 aabnede jeg et lille Værksted for elektrisk og mekanisk Arbejde, Vand- og Gasinstallation, samt Centralvarmeanlæg, hvilket sidste jeg havde studeret flittigt i Amerika.

Værkstedet lejede jeg i Kongensgade i en Snedkervirksomhed, hvor jeg kunde faa Kraft til mine faa Værktøjsmaskiner, men allerede i Løbet af et halvt Aar maatte jeg søge større Plads, og jeg flyttede da til den daværende Hempelske Gaard paa Klingenberg, hvor min Barndomsven, Kaptajn Eigil Jørgensen, som administrerede Ejendommen, lod indrette et idyllisk liggende Hus til mig med Facade over mod Læseforeningens Have og med en over mod denne velegnet Reklameplads, som jeg lod elektrisk oplyse.

Elektrisk Belysning var dengang sjældent og derfor iøjnefaldende. Elektriciteten som Lys og Kraft var det endnu paa den Tid, da jeg aabnede mit Værksted, meget smaat med, derimod var Cyklerne lige kommet frem, og allerede medens jeg var i Kongensgade, forsøgte jeg med Fabrikationen af disse. Paa Klingenberg udvikledes denne Fabrikation hurtigt, saa jeg opnaaede virkelig god Beskæftigelse og lavede selv næsten alle Delene fra Grunden, ja jeg leverede endog nogle af disse Dele til Grossister i København.

Imidlertid begyndte der at komme mere Gang i Elektricitetens Udbredelse. I den store Ejendom paa Klingenberg fandtes et stort Savværk og anden Fabrikvirksomhed med stort Dampanlæg; her havde jeg faaet installeret en Dynamo, og gennem Ledninger blev der ført Strøm ned til mit Værksted, som laa ca. 150 m derfra, og ved den Strøm dreves en lille Elektromotor — den første af mig fremstillede — som var Drivkraft for hele min Virksomhed, saa længe den var paa Klingenberg.

Denne Kraftoverføring, som den Gang i Odense, ja næsten i Danmark, var noget af en Seværdighed, hjalp til at indgyde Tillid til, at andre end udenlandske Firmaer kunde paatage sig slige Arbejder og medførte, at jeg som et af de første Resultater kort efter, at jeg var flyttet til Klingenberg, fik betroet — ganske vist under yderst skrappe Kontraktvilkår — at levere to Dynamoer til Allerups Efterfølgere til Forsyning af det under Opførelse værende Sommerteater med Elektricitet. Efter at denne Ordre var vel effektueret, fulgte flere, og snart blev der saa meget at gøre herved, at jeg kunde hellige mig helt til Elektriciteten og beskæftige mig erhvervsmæssigt udelukkende med Fabrikation af Dynamoer og Elektromotorer, elektriske Installationer og dermed direkte beslægtede Fabrikationer som Elevatorer etc. Derfor lod jeg det, som jeg begyndte med — Vand, Gas, Centralvarmeinstallation saavel som Cyklefabrikationen — glide ud, da det var Elektriciteten, som havde min Interesse og var mit Maal, selv om jeg naturligvis ingen Anelse havde om den Udvikling, jeg skulde komme til at opleve og selv faa saa stor Del i, som Tilfældet er blevet.

Medens jeg havde min Virksomhed paa Klingenberg, blev en af de interessanteste Opgaver, jeg udførte, et Kraftoverføringsanlæg paa ca. 20 HK. for Godsejer, Kommandør Bluhme. Overføringen skete paa den paa daværende Tidspunkt her i Landet ekceptionelle Afstand af 5—6 km og med 5—600

Volts Spænding fra et stort Savværk til Kommandør Bluhme's store Gaarde Nørlund og Thorstedlund, hvor Elektriciteten hovedsageligt skulde være Drivkraft til Tærskning. Ligeledes leverede jeg ogsaa i den Periode de første Elevatorer, saavel tovstyrede som af Trykknapsystemet, og da jeg havde maattet skaffe mere Værkstedspads, dels ved at sætte en halv Etage paa det lille Hus og dels ved en Tilbygning, og stadig havde Trang til videre Plads, blev Kravet om egen Ejendom mere ønskeligt og paatrængende.

I Foraaret 1898 fandt jeg en overkommelig Grund paa Tolderlundsvej 3, hvor jeg opførte den af Virksomheden nu udelukkende til Kontorer benyttede Bygning, men hvori jeg den Gang indrettede baade Værksteder, Tegnestue, Kontor og egen Beboelse.

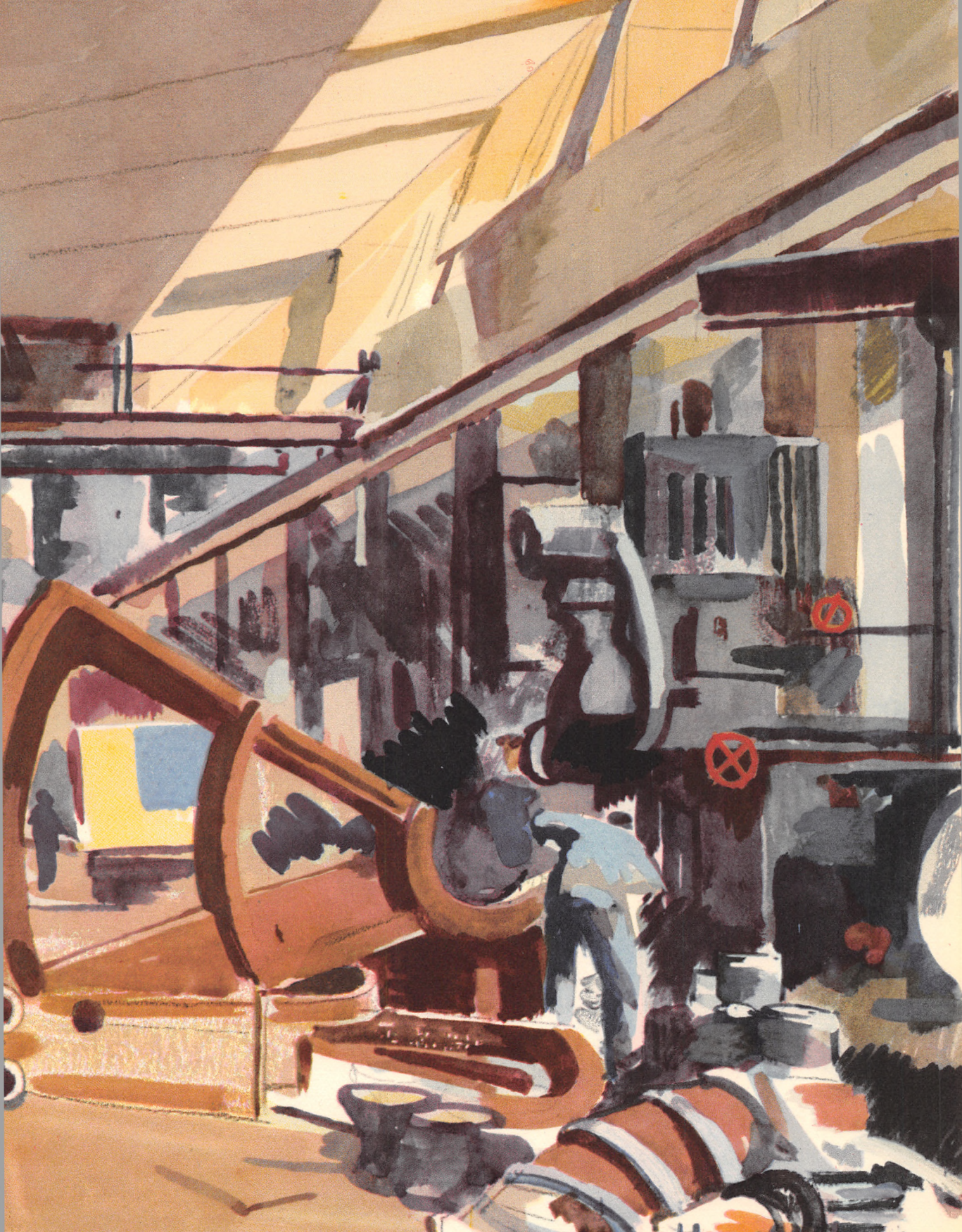
Naar jeg slutter dette første indledende Afsnit af Virksomhedens, min egen Historie, maa jeg sige, at det vel ogsaa har været det interessanteste og mest betydningsfulde Afsnit, hvor jeg personlig udtænkte, tilrettelagde og ledede enhver nok saa lille Del baade som Konstruktør, Værkfører og Forretningsleder.

Dette praktiske Kendskab til alle disse Funktioner gav mig et godt Grundlag for Virksomhedens videre Vækst og til at vejlede paa de forskellige Omraader, efterhaanden som Medarbejderne traadte til.

Mange har i Aarenes Løb betroet mig Udførelsen af deres Maskiner og Anlæg. Jeg vil gerne her udtale min personlige og oprigtige Tak for den store Tillid, der saaledes er blevet vist mig og min Virksomhed, og med særlig Taknemlighed vil jeg mindes de Mænd, der i den første, vanskelige Tid gav mig deres Ordre. Endelig vil jeg ogsaa gerne bringe en Tak til mine mange Medarbejdere, hvis dygtige og trofaste Arbejde har været det bærende Grundlag for Virksomhedens Trivsel.

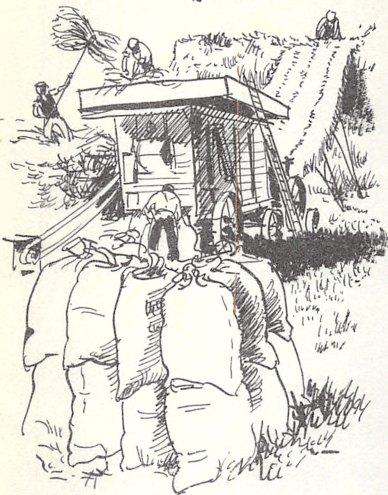
THOMAS B. THRIGES FABRIKER

1894 — I. JANUAR — 1944

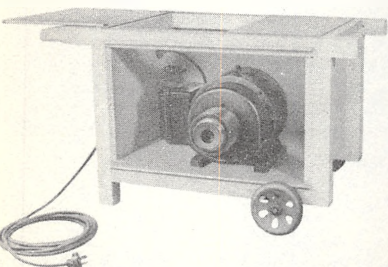
Af Redaktør Ivar Egebjerg

De første Aar Ved Nytaar 1894 oprettede Fabrikant Thomas B. Thrige det lille Værksted, hvoraf den nuværende store Virksomhed skulde vokse frem. Paa det Tidspunkt var Pionertiden for den elektrotekniske Industri afsluttet. De grundlæggende Opfindelser, der muliggjorde Fremstillingen af elektriske Kraftmaskiner, var sket, og de store Verdensfirmaer, som kom til at præge Udviklingen, havde seet Dagens Lys. Allgemeine Electricitäts Gesellschaft (A. E. G.) var oprettet i 1883, Moderselskabet for Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget (A. S. E. A.) var grundlagt samme Aar i Stockholm, Sammenslutningen: General Electric Company blev dannet i U. S. A. i 1892, og de store engelske Virksomheder var allerede noget tidligere en Kendsgerning. Da Elektriciteten kom til Danmark, og de første Elektricitetsværker — eller Ladestationer som de dengang kaldtes — begyndte at blive oprettet, var der derfor udenlandske Fabriker nok, der kunde træde til som Leverandører til dette nye Forbrug. Men for en dansk Virksomhed, som kunde vinde med i Konkurrencen, var der alligevel rige Muligheder, fordi Danmarks Elektrificering straks fra den første Begyndelse afgav et meget omfattende Arbejdsomraade.

Fabrikant Thrige stod ved Indgangen til sin Løbebane overfor 2 Muligheder. Den ene var Elektriciteten, der havde hans Kærlighed, og i hvis tekniske Mystik han følte Fremtiden pulsere. Det andet var Cyklerne, som jo ogsaa blev til ikke saa lidt af en stor Ting her i Landet. Han valgte sin Kærlighed til Elektriciteten og kom ikke til at fortryde det. Cyklerne blev faa Aar efter Starten af Virk-

Transportable Elektromotorer
til Landbruget har altid været en
af T.B.T.s vigtigste Produktioner.

somheden opgivet som en Biting. Men det er muligt, at det var disse første Aars System med et populært Trafikmiddel, der senere hos Fabrikant Thrige vakte Lysten til at fabrikere Automobiles.

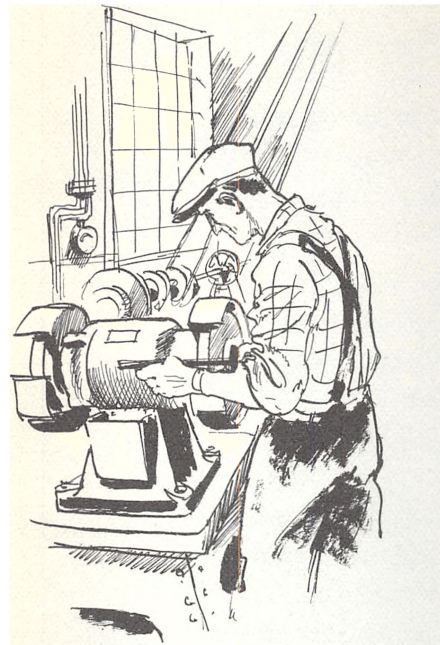
Det varede ikke længe, inden Thriges Virksomhed fik Luft under Vingerne. Allerede i 1898 — fire Aar efter Starten — blev der paa Tolderlundsvej erhvervet en Grund paa 6.000 Kvadratalen og her opført en anseelig Fabrik med Plads til 40 Arbejdere. Det var Indledningen til Grundkøb, som senere maalttes ikke i Alen men i Tønder Land, og det var Begyndelsen til en stadig fortsat Byggevirksomhed, der efterhaanden førte til en hel lille By af Fabriksbygninger.

Straks i denne Thomas B. Thriges første Fabrik mødte man det, der er karakteristisk for alt det senere. Skønt Midlerne i 1898 var mere end sparsomme, fandtes der i den ny Fabrik adskillige Arbejdsmaskiner, som indtil da ikke var kendt herhjemme. Fabrikant Thrige forstod sig paa Teknik og vidste, hvad Specialmaskiner betød for fabriksmæssig Fremstilling.

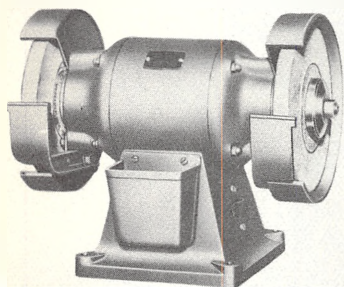
I denne Periode var det Jævnstrømsmotorer, der var Virksomhedens egentlige Arbejdsfelt. Fabriken fremstillede en Motor, der bød væsentlige Fordele bl. a. derved, at Ankeret paa et Øjeblik kunde tages ud af Maskinen, hvilket var af Betydning, fordi man dengang netop ofte maatte tage Ankeret ud for at kunne afdreje Kommutatoren. En anden Fordel var, at Thrige-Maskinerne var forsynet med Kulbørster, hvad der gav

en sikrere Pasning. Men iøvrigt var Konstruktionernes Hovedprincip det samme, som Fabrikant Thrige sidenhen stadig fastholdt. Der tilstræbtes Enkelthed, hvilket paa Elektromotorenes daværende Udviklingstrin var mere vanskeligt, end det senere blev. Størrelsen søgtes begrænset til det nødvendige, og overflødig Vægt blev undgaaet. Resultatet var en driftssikker, enkel og let Motor og tillige en Motor, der svarede til det, Køberen havde Brug for. Han kom kun til at betale for det, han ønskede at købe, og maatte ikke give Penge ud til fire Hestes Kraft, naar det han vilde benytte var en Motor beregnet til at yde to Hestes Kraft. Den første Motor var af Manchestertypen. Derefter konstrueredes den hestekoformede Type, og i 1909 fremkom Thomas B. Thrige — som en af de første i Europa — med den helt lukkede Type, hvilken Form under den videre tekniske Udvikling holdt sig som den almindeligt anvendte Verden over. Men samtidig med at denne Type fremkom, havde Fabrikant Thrige opnaaet et særligt Prædikat. Tidsskrift for Industri fastslog nemlig i en Udstillingsomtale i 1901, at Thomas B. Thrige, der som Specialitet fremstillede Dynamoer og Elektromotorer »vistnok paa dette Omraade har den største Virksomhed her i Landet«. Baggrunden herfor var dog beskeden nok. I 1901 var Fremstillingen 150 Maskiner og to Aar senere 315. Men Stigningen fra 42 afleverede Maskiner i 1898 til det syvdobbelte 5 Aar senere var unægtelig som Sennepskornets Vækst.

Fabrikant Thrige var i disse Aar selv Konstruktør, Værkfører, Instruktør, Indkøber, Sælger og Bogholder. Naar Arbejderne efter en Arbejdsdag, som var 10-11 Timer forlod Fabriken, fortsatte Chefen selv ufortrødent, og naar de om Morgen Kl. 6 kom igen, kunde de finde ham ved Konstruktionsbordet ivrigt optaget af at løse nye Opgaver. Selv sagde han ofte senere, at det vel var den lykkeligste Tid, da han personlig udtænkte, tilrettelagde og ledede enhver nok saa lille Del i Virksomhedens Drift. Men han kunde have føjet til, hvad han udrettede udenfor Virksomheden. Dengang var det at sælge elektriske Maskiner — og Fabrikant Thrige var jo sin egen Sælger — ikke et Salgsarbejde, men en Idépropaganda. Det var ikke Motorene og Dynamoerne, der skulde indarbejdes, men nok saa meget Elektricitetens Muligheder, der skulde klarlægges og fastslaaes. Glødende som han selv var for Elektricitetens Sag blev Fabrikant Thrige mere end nogen anden en Agitator for denne nye sælsomme Drivkraft, det tekniske Snilde havde skænket Menneskeheden. Hans

I det danske Haandværk anvendes i udstrakt Grad T. B. T.-Motorer.

Tro og Begejstring overvandt de skeptiske og fik de vankelmødige til at gaa med. Han kom ikke som Sælgeren, men som den, der opfyldt af det store, nye havde en levende Trang til at delagtiggøre andre i de tekniske Syner, der lyste for hans Øjne.

Markedet vokser

Begyndelsen af det 20. Aarhundrede var en god Tid for det danske Samfund. Velstanden voksede, Landbruget hævedes til et Foregangserhverv for Verden, og i Byerne fremvoksede en Industri, der kunde optage Befolkningens Tilvækst.

Blandt det meget, som blev skabt i denne Fremgangstid, indtager Elektrificeringen en særlig Plads. Den var ved Siden af Jernbanerne den største økonomiske Opgave, et Slægtled har paataget sig, og den betød en lignende Omvæltning i Produktion og Forbrug som den, Jernbanerne skabte.

Det første almindelige danske Elektricitetsværk blev anlagt i Odense i September 1891 af Selskabet »Det danske Elektricitets Comp.«, men Elektrificeringens egentlige Gennembrud kom ikke før omkring 1905, da Udviklingen tog en saadan Fart, at der i Løbet af faa Aar blev oprettet Elektricitetsværker i næsten alle Landets større Byer. Ogsaa paa Landet begyndte Elektrificeringen at vinde Udbredelse. Tiden for de store samlede Elektrificeringsplaner var ganske vist ikke inde endnu — og Tekniken ej heller helt

moden dertil — men som en Fortrop for den senere Udvikling spredte de smaa Landsbyværker sig over Landet. Landbrugernes Interesse for Elektriciteten blev i høj Grad befordret af det Arbejde, der blev udført af Professor la Cour, Askov, og gennem det af ham i 1900 stiftede Selskab, Dansk-Vind-Elektricitets-Selskab.

Rigtignok viste det sig, at denne Løsning med Vindelektricitetsværker ikke fik nogen større praktisk Anvendelse, men det fra Askov iværksatte Oplysningsarbejde skabte hos Landmændene en levende Forstaaelse af Elektricitetens Betydning. Professor la Cour's Ord havde Vægt, og naar han fastslog den Nytte og Besparelse, Elektriciteten medførte, lyttede Landbrugerne til. Hans Syn paa Elektricitetens Fordele kommer til Udtryk i følgende Udtalelse:

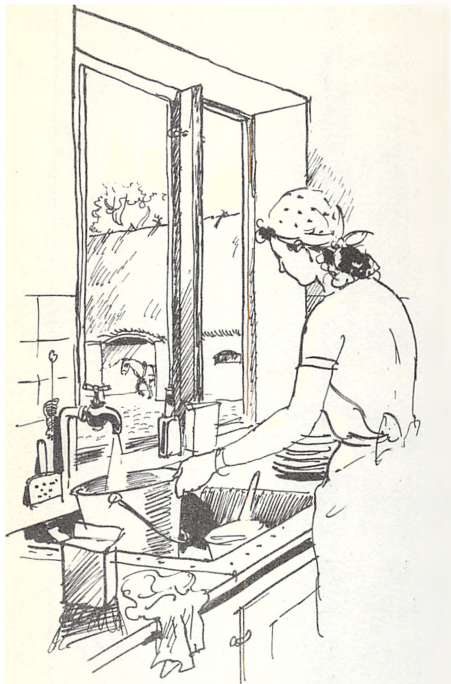
»Naar man har Elektromotor for 2 Øre pr. Hektowatt i Timen, kan man have det Arbejde en haardtslidende, stærk Mand kan præstere i en Time for 3 Øre, og i de Timer, hvor man ikke har Brug for ham, koster han ingenting«.

Nede i Egnen omkring Askov-Vejen, i Midtjylland, i Skiveegnen og kort efter paa Fyen begyndte Landbrugs-Elektricitetsværkerne at gro op i Aarene 1907-09 og efterhaanden ligeledes paa Sjælland og Lolland-Falster. Følgende Tal viser i en Helhed den stærke Udvikling i Landets Elektrificering i disse Aar.

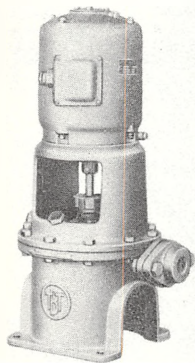
Elektricitetsværker udenfor København-Frederiksberg.

	1905	1907	1910
Antal Værker	36	111	236
Størrelse i H. K.	4800	11200	24650

For Thomas B. Thrige var det naturligvis en stor Fordel, at det Marked, man arbejdede for, hvert Aar udvidedes med Tusinder af nye Kunder. Men Udviklingen rummede endnu en Fordel, som blev af afgørende Betydning saavel for Thomas B. Thrige som for de danske Entreprenør- og Installationsfirmaer, der i disse Aar begyndte at arbejde sig frem. I Byerne blev Anlægget af Elektricitetsværker som oftest en kommunal Opgave, og paa Landet sluttede Landmændene sig sammen i Andelsselskaber. Fremstillingen og Fordeelingen vedblev at være fri Næring, og man kom ikke ind paa det System, som fulgtes mange Steder i Udlandet, hvor Anlægget af Elektricitetsværker

Elektriske Pumpeanlæg til Landbruget og i Villa-Beyggelser har gennem mange Aar været leveret af T. B. T.

ordnedes gennem Tildeling af Koncessioner, hvormed fulgte Eneret til Installation og Levering af Maskiner. Denne Ordning, som voksede naturligt ud af de danske Forhold, og som for Landdistrikternes Vedkommende byggede paa Andelstanken, fik ikke alene for Forbrugerne den Virkning, at de ikke kom til at staa overfor Monopoler, men ogsaa at de unge danske Elektricitetsfirmaer som Thomas B. Thrige slap for en monopoliseret Konkurrence, idet enhver Virksomhed nu kunde konkurrere om Arbejdet, uanset om de ikke besad den store Kapitalstyrke, som skulde til for at magte den Opgave selv at anlægge og drive Elektricitetsværker.

Konkurrencen med de førende udenlandske Verdenskoncerner blev imidlertid haard nok endda og tilspidsedes yderligere, efterhaanden som Ordrene blev større. Et Eksempel paa hvorledes denne Konkurrencekamp kunde udvikle sig, har man i en lille Episode, der udspillede sig i 1909. I Forbindelse med Oprettelsen af et Elektricitetsværk i Ringe skulde der leveres 90 Elektromotorer. Thomas B. Thrige vilde gerne sikre sig denne Ordre, som svarede til 3 Ugers Produktion, og indgav et særlig billigt Tilbud. Til stor Overraskelse fik Thrige imidlertid kort før Afgørelsen Meddelelse om, at der vist forelaa en Fejltagelse ved Udregning af Priserne. Disse var nemlig for alle Motorstørrelser 70—80 Kroner højere end Priserne fra samtlige udenlandske Fabriker, og da en Elektromotor paa 5 HK dengang kostede ca. 420 Kroner, var

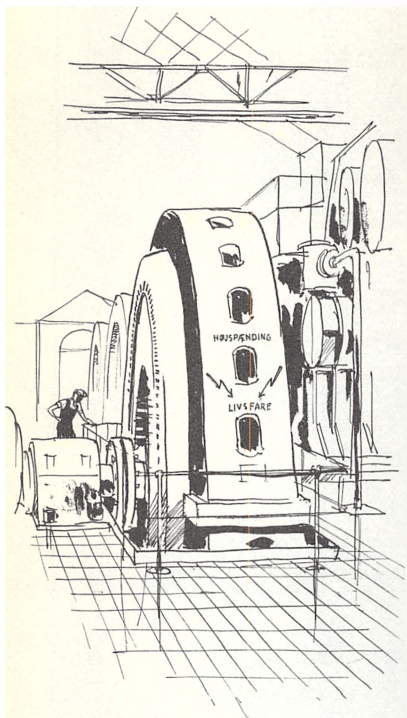

den nævnte Prisforskel meget betydelig. Det var første Gang, man hos Thomas B. Thrige rigtig fik at vide, hvor billigt de store Verdensfabrikker i Kraft af deres Produktionstal og med Anvendelse af Specialmaskiner og nye lettere Konstruktioner kunde arbejde. Der var imidlertid ikke andet at gøre end at tage Forholdene, som de var; kunde Udlandet fremstille Motorerne saa billigt, maatte Thomas B. Thrige ogsaa se at kunne det, ellers var hele det almindelige Marked for de normale Motorstørrelser tabt. Til Ringe blev det svaret, at der ganske rigtig forelaa en Fejltagelse, og saa gik man i Odense i Gang med at finde »Fejlen«. Fabrikant Thriges enestaaende Kendskab til alle Omraader paa Værktøjsmaskinmarkedet tillod en Bedømmelse af, paa hvilke Punkter Anskaffelse af Specialmaskiner kunde billiggøre Fabrikationen; ligeledes maatte et helt nyt Produktionssystem anlægges, hvilket selvfølgelig tog adskillig Tid, saaledes at de nedsatte Ringe-Motorer blev en eklatant Tabsforretning. Til Gengæld vandtes en Fremtid som Storfabrik for Elektromotorer ved at vove Springet over til Massefremstillingsprincippet.

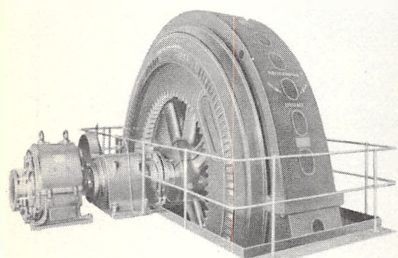
Man tilrettelagde nu Produktionen i større Fabrikationsserier med løbende Fremstilling af mange Enheder under eet. Og medens Arbejdet tidligere havde været samlet i Slumpakkorder omfattende flere forskellige Operationer, skete der nu en systematisk Udspecificering, saaledes at hver Operations Tidsvarighed blev beregnet, og nye Akkorder aftalt. Dette nye System stillede Krav til Arbejderne, men disse viste sig forstaaende og indsaa det nødvendige i, at man indrettede sig paa en mere rationel fabriksmæssig Produktion. Ofte var der dog Vanskeligheder for Arbejderne ved at behandle de nye Maskiner, og navnlig kneb det med at komme ned paa de Tider, i hvilke Operationerne virkelig kunde udføres med disse Maskiner. Det var da ofte Maskinarbejdere, som havde været paa Valsen, og som i Udlandet havde arbejdet ved tilsvarende Maskiner, der kunde berolige deres Kammerater ved at fortælle dem, at den Maskine var rigtig nok; den havde de selv arbejdet ved her og der, og den kunde der godt tjenes Penge ved efter den tilbudte Akkord.

Disse Aar bragte en Firdobling af Produktionen hos Thomas B. Thrige, saaledes som det fremgaar af følgende Oversigt:

Aar	1905	1906	1907	1908	1909	1910
Fremstillet Stk. Maskiner	617	829	1176	1559	1830	2292

Dynamoer og Generatorer til
Elektricitetsværker er leveret i
stort Antal af T. B. T.

Men det var ikke alene den hurtige Fremgang fra Aar til Aar, som prægede denne Periode. Der skete tillige to særlige Begivenheder, som hver for sig fik afgørende Betydning for Udviklingen fremover. Den ene var Produktionsomraadets Udvidelse med Fremstillingen af store Dynamoer; den anden var Optagelse af Fabrikationen af Vekselsstrømsmotorer.

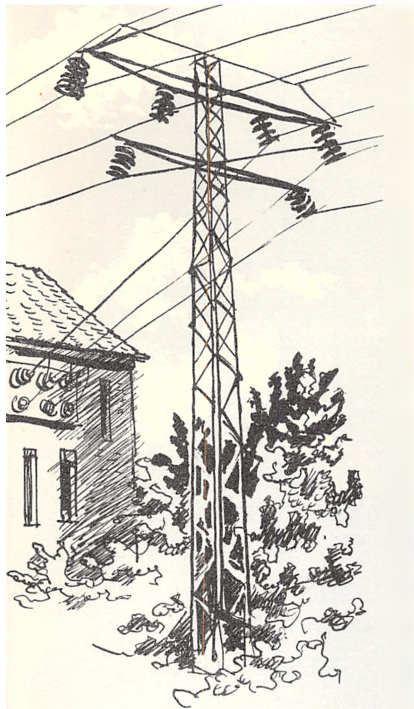
Thomas B. Thrige havde allerede i en Aarrække med Held deltaget i Konkurrencen om Dynamoer til de mindre Elektricitetsværker, men selv ved disse mindre Maskiner var Stillingen dog langt fra saa befæstet som for Elektromotoreernes Vedkommende. Og til de efterhaanden større og større Købstads elektricitetsværker var det næsten umuligt at opnaa Ordre, fordi man foretrak de udenlandske Virksomheder, der kunde paaberaabe sig større Erfaringer. Isen blev imidlertid nu brudt af Odense Byraad, der i Forstaaelse af Sagens Betydning for den unge Odensevirksomhed gav denne en Chance til at vise, hvad den kunde præstere. I 1908 fik Thomas B. Thrige af Odense Kommune Ordre paa to store Dobbelt-Dynamoer, 400 KW og 200 KW pr. Sæt til Odense nye kommunale Elektricitetsværk. Det var langt de største Jævnstrømsdynamoer, der indtil da var udført paa Fabriken, og efter at det var godtgjort, at Thomas B. Thrige magtede disse paa det daværende Tidspunkt meget store Maskinenheder fulgte samme Aar Ordre paa Hoveddynamoer til Nykøbing F., Kalundborg og

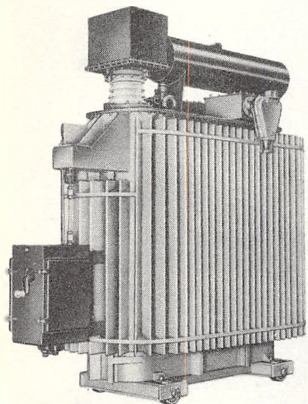
Holstebro, i 1909 til Vejle og Fredericia, i 1910 til Rønne, Horsens, Hobro, Randers, Rudkøbing, Ringkøbing o. s. fr.

Jævnstrømsmotorerne havde op til disse Aar været den mest almindelige Elektromotortype. Men nu begyndte de at tabe i Betydning overfor Vekselstrømsmotorerne, som anvendtes mere og mere, efterhaanden som Højspændingsanlæg vandt Udbredelse. Fabrikant Thriges Uddannelsestid faldt i en Periode, da Elektricitet var Jævnstrøm. Jævnstrømstekniken var han hjemme i, men fordi den nye Teknik var ham fremmed, stod han ikke uforstaaende overfor dens Betydning. Ogsaa som Fabrik for Vekselstrømsmotorer skulde Thomas B. Thrige blive den førende. Selve Konstruktionsarbejdet og de teoretiske Beregninger, som dette byggede paa, maatte Fabrikant Thrige overlade til andre. Og den første Thrige-Vekselstrømsmotor blev i 1907 konstrueret af Ingeniør J. Lærum. Men hele den fabrikmæssige Organisation af den nye Fabrikation hvilede i Fabrikant Thriges Hænder. Da det først var klarlagt, hvorledes Vekselstrømsmotoren skulde være, blev Jævnstrømsmotoren konstrueret om fra Grunden af for paa alle Punkter, hvor dette var muligt at faa Ensartethed til Stede. Herved opnaaedes det, at en Mængde Enkeltdeler i disse som færdige Maskiner vidt forskellige Typer kunde være ganske ens. Fabrikationen af mange Dele kunde saaledes ske under ét, og de tekniske Fordele, som de meget store udenlandske Foretagender naaede ved Specialfabrikation, kunde paa denne Maade under de mindre Forhold modsvares ved klogt Konstruktionsarbejde og hensigtsmæssig Fabriksorganisation. I Stedet for at blive svækket ved en ny Motortypes Fremkomst ved Siden af den hidtidige Hovedtype, blev Resultatet en Styrkelse, idet Seriefremstillingen, som var Grundlaget for den billige Fremstillingspris, blev bygget ud i parallelle Dobbeltnier.

Vekselstrømsmotorerne hører som nævnt sammen med Højspændingsanlægene, og med disses Udbredelse kommer den anden store Etape i Danmarks Elektrificering. Der skabtes nu, efter at det legale Grundlag var tilvejebragt ved Stærkstrømsloven af 1907, en vidt spredt Elektricitetsforsyning gennem Højspændingsnet udgaaende fra Værker rundt omkring i Provinsbyerne og de egentlige Oplandscentraler. Og herved kom for Alvor de store Tal ind i Elektrificeringen. Det drejede sig nu om samlede Entrepriser for Ledningsnet i Kilometer, Master i Tusindtal, Installationer i Hundreder af Ejendomme og om Motorleverancer i et

T. B. T. har fremstillet Transformatorer op til 6.000 kVA. og indtil 60.000 Volts Driftsspænding.

tilsvarende Størrelsesforhold. Da Fredericia i 1913 gik i Gang med Forsyning af Oplandet med Vekselstrøm fra Byens Elektricitetsværk, blev der f. Eks. udliciteret 250 Elektromotorer, og Thomas B. Thrige mødte med en Pris, som laa saa nær ved de store udenlandske Fabrikers Tilbud, at man bestemte sig til at lade Ordren udføre her i Landet. Samme Aar begyndte Anlægget af Sydøstsjælland's Elektricitetsværk, og den første Licitation drejede sig her om 325 Motorer. Aaret efter kom de store Anlæg omkring Aarhus; Boulstrup og Omegns Elektricitetsselskab udbød 800 Motorer og Framlev m. fl. Herreders Elektricitetsværk samme Aar 600 Motorer. Aaret før var man begyndt med Nordvestsjælland's Højspændingsanlæg, som udførtes gennem en Periode af 6-7 Aar.

Med Højspændingsanlæggene fulgte Transformatorerne. Allerede i 1911 begyndte Thomas B. Thrige Fremstillingen for dette nye Behov. Men der var mange Børnesygdomme at overvinde, og Betænelighederne hos Afgagerne var store. Brændte en Transformatorstation sammen, betød det jo, at en hel Egn blev uden Lys og Kraft. For at komme ind med den danske Fabrikation, maatte der stilles ekstraordinære Garantier, og i et enkelt Tilfælde maatte Thomas B. Thrige saaledes for at sælge 10 Transformatorer gratis opsætte 10 andre, der i en vis Tid skulde tjene som Reserve, saafremt der skulde ske noget. Men Erfaringerne godtgjorde snart, at ogsaa denne Del af et Elektricitetsanlæg med Tryk kunde erhverves fra Thomas B. Thrige.

Transformatorfabrikationen begyndte med, at der i 1911 leveredes en 35 K.V. A. Transformator gennem A/S Frichs Eftf., Aarhus, til et Elektricitetsværk, der byggedes af Stamhusbesidder J. F. Ahrenfeldt, Sæbygaard, hvorfra leveredes Vekselstrøm ogsaa til Sæby By. I 1912 leveredes samtlige Transformatorer til Brende Mølle Elektricitetsværk, ialt 13 Stk. — den Gang en Begivenhed. I 1913 købte Nordiske Kabel- og Traadfabriker den første større Fabrikstransformator, 250 K.V. A. Samme Aar modtoges en Ordre til Rødby Elektricitetsværk, og den første af mange gennem Aarene følgende til Sydøstsjælland's Elektricitetsværk. Senere samme Aar bestilte Odense Byraad 1 Stk. 600 K.V. A. Transformator og i 1914 F. L. Smidth & Co., København, 1 Stk. 600 K.V. A. Transformator.

Den store Produktionsfremgang, Thomas B. Thrige havde i Aarene op til den første Verdenskrig, kommer til Udtryk i følgende Produktionstal.

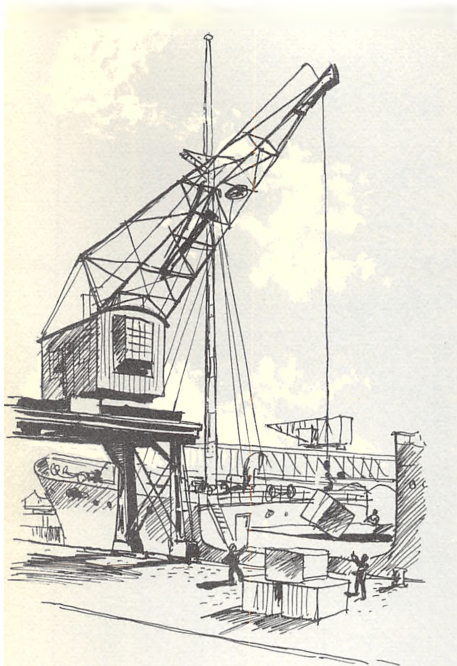
Antal Maskiner fremstillet i

1910	1911	1912	1913	1914
2292	2987	3958	6089	6406

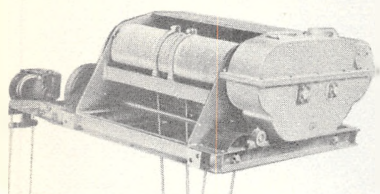
Udvidelsen i Produktionen var fortsat fra Aar til Aar, og fra Starten i 1894 til Krigens Udbrud 20 Aar senere viser Produktionskurven en ubrudt opadstigende Linie. Senere skulde det blive anderledes; ikke saaledes at Udviklingen fremad stoppede, men saaledes at Bevægelsen blev mindre regelmæssig. Den rolige Fremgang, hvor Led knyttedes til Led, blev afløst af Tider, hvor voldsomme Forstyrrelser i det økonomiske Liv medførte store Svingninger med bratte Overgange fra hastig Produktionsudvidelse til skarp Produktionsbegrænsning.

Krigsaarene 1914—18

I Løbet af 20 Aar var Værkstedet paa Klingenberg blevet til Fabriken paa Tolderlundsvej, og denne Fabrik var vokset op til at blive et storindustrielt Anlæg. Aarsproduktionen, der i 1894 var 3 Maskiner, naaede i 1914 op paa 6.406 Maskiner, og en lang Række Fabriksudvidelser og hyppige Anskaffelser af Værktøjsmaskiner prægede disse Udviklingsaar. Men denne Fremgang kostede Penge, og det var ingen let Sag at fremskaffe den stadig større Kapitalmængde, som skulde til

T. B. T.s Kulkraner, Løbekraner
o. l. ses i stort Antal rundt om-
kring ved Havneanlæg og i Fa-
briker.

efterhaanden, som Fabrik og Omsætning til-
tog i Størrelse. Noget hjalp det, at man mødte
Velvilje hos Virksomhedens Bankforbindelse
— Fyens Disconto Kasse — men Maalestok-
ken for, hvad en ung Virksomhed kunde op-
naa i Bankstøtte, var dengang helt ander-
ledes, end den senere skulde blive, og det
maatte derfor i Hovedsagen være Fabrikens
egen Indtjeningsevne, som skulde være Fi-
nancieringskilden, naar Ejendomsforholdet til
Fabriken ikke skulde deles med andre. Og
en saadan Deling ønskede Fabrikant Thrige
absolut ikke. Han vilde vedblive at være sin
egen Mand i den Virksomhed, han selv
havde skabt.

Finansproblemerne voldte da ogsaa tit
Vanskeligheder, og Fremgangen blev ofte
ledsaget af økonomiske Bekymringer for Fa-
brikant Thrige og hans nærmeste Medarbej-
dere, ikke fordi Fortjenesten var lille, men
fordi man ikke var færdig med den ene Ud-
videlse, før den næste meldte sig med nye
Krav om Penge. Man hjalp sig først og frem-
mest med en yderst økonomisk Virksomheds-
ledelse — baade driftsmæssig og anlægsmæs-
sig. Man gennemførte en stor Virksomheds
Produktion med en lille Virksomheds Ad-
ministration, og de omfattende Nyanlæg, som
udvidede Fabriken og Produktionskapaciteten
saa meget, erhvervedes billigt. Fabrikant
Thrige var i egen Person Bygningskonstruk-
tør, Arkitekt og Maskinindkøber; han plan-
lagde Udvidelserne selv, vidste nøjagtig hvor-
ledes de skulde være, og til hvilken Pris de

kunde gennemføres. Men alligevel var det svært at faa Pengene til at følge med i det hastige Udvidelsestempo. Skønt allerede dengang en af Landets mest betydelige Virksomheder, maatte Regnestykket med Indgang af Tilgodehavender og Betaling af Indkøb ofte løses efter de smaa Forholds lille Tabel. Henviſning til den kommende Fredag som Lønningsdag, maatte anvendes som Begrundelse for at faa en Betaling trukket hjem, og Indkøb maatte ske ikke alene med Udnyttelse af sædvanlig Varekredit, men for Maskiner ofte tillige ved Anvendelse af Ratebetaling.

To særlige Momenter bidrog til, at det trods alle Vanskeligheder lykkedes at klare Fabrikens Vækst uden at faa fremmede Medejere. Det ene var, at Fabrikant Thrige havde det Held, at Oparbejdelsen af Fabriken skete i en Periode, i hvilken det Offentliges Skattekrav var smaa sammenlignet med, hvad de senere skulde blive. Det Overskud, der indtjentes det ene Aar, kunde følgelig ubeskaaret anvendes som Grundlag for Produktionsudvidelser det næste Aar. Fabrikant Thrige erkendte selv, hvilken Betydning dette havde, og hvor meget gunstigere hans Generation paa dette Punkt var stillet i Sammenligning med de unge Erhvervsledere, som i senere Tider først maatte svare til Statens store Krav, inden deres Virksomheds Vækst kunde tilgodeses.

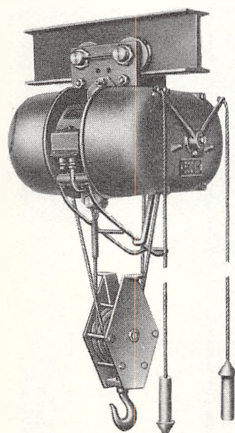
Det andet Moment, som lettede den af Fabrikant Thrige saa bestemt fastholdte Selvfinansiering, var den Omstændighed, at Virksomheden blev holdt alene til sit Speciale. De Dele, der var afgørende for elektriske Maskiner, fremstillede Virksomheden selv. For de Ting, der som Raaemner kunde være Led i en mere almindelig Fremstilling, søgtes derimod Forbindelse med andre Industrier. Thomas B. Thrige blev saaledes ikke alene en af den danske Kabelindustri store Aftagere, men blev tillige for den danske Jernindustri en betydelig Køber af Støbegods. Alt Støbegods — og det blev efterhaanden omfattende Mængder — blev købt hos andre Fabriker, navnlig Jernstøberierne i Odense, og hos Thomas B. Thrige indrettedes intet Støberi. Ved paa denne Maade at drage sig andre Virksomheders Produktionskraft til Nytte i Stedet for selv at sprede sig over alle Produktionsprocesser, vandtes de Fordele, som skabes ved Begrænsningens Kunst.

Krigens Udbrud i August 1914 satte foreløbig en Stopper for Udviklingen. Planlagte Udvidelser blev opgivet, og for første Gang i Fabrikens Eksistens oplevede man, at Produktionskurven pegede nedad. Men snart ændrede Stil-

T. B. T. Motortaljer har gennem mange Aar gjort sig uundværlige i Lagerbygninger og lign. Steder.

lingen sig. Det var endnu i de første Krigs-
aar muligt at faa mange Raavarer tilført,
selv om Priserne var høje, og saavel i Ind-
landet som Udlandet steg Købebegæret.

Allerede i 1901 havde Fabrikant Thrige
medbragt en Motor til England for at under-
søge Salgsmulighederne. Det lykkedes ham
at faa gode Forbindelser derovre, og dette
blev Begyndelsen til Virksomhedens Eksport-
salg. I en Række Aar spændte dette ikke over
store Cifre, men under Krigen blev det ander-
ledes. Køberne opsøgte nu Sælgeren, og fra
Sverige, Norge og Rusland var man interes-
seret i at komme i Forbindelse med Thomas
B. Thrige for at købe elektriske Maskiner.
Blandt andet leveredes betydelige Ordre
gennem de Salgsorganisationer, A. E. G. og
Siemens Schuckert havde i de nordiske Lande,
idet Krigen forhindrede Leverancer fra Tysk-
land. Denne særlige Eksportmulighed havde
rent øjeblikkelig Betydning derved, at Pro-
duktionen hos Thomas B. Thrige kunde sæt-
tes væsentlig op navnlig i 1916 og 1917, i
hvilket Aar Eksportsalget androg en stor Pro-
centdel af den samlede Fremstilling. Men
endnu vigtigere var det, at Virksomheden
herigennem fik Mulighed for i større Stil at
beskæftige sig med Eksport og kunde begyn-
de at opbygge den Eksportorganisation, som
senere skulde blive Basis for et varigt Salg af
betydelig Udstrækning udenfor Danmarks
Grænser.

For Indlandssalget var den stigende Penge-
rigelighed en Faktor, der drev Afsætningen

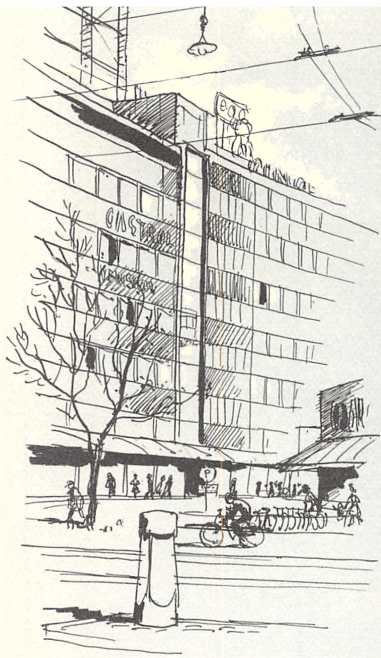
i Vejret. Hertil kom Petroleumsmanglen, som bevirkede, at man mange Steder rundt om paa Landet var afskaaret fra at faa Belysningsmidler. Skønt Ledningsnet, Maskiner og Materialer efterhaanden blev fantastisk dyre, var der derfor under disse Omstændigheder alligevel en Trang til at faa Landdistrikternes Elektrificering fortsat, og det var først, da Materiale manglen — navnlig for Dynamoplader og Kobber — satte en Stopper for videregaaende Elektrificeringsplaner, at disse midlertidigt skrinlagdes.

Længst mulig søgte Thomas B. Thrige at være leveringsdygtig. Man mødte megen Hensyntagen hos sin Hovedleverandør — A/S Nordiske Kabel- og Traadfabriker — og man søgte at finde Konstruktioner, som kunde baseres paa de endnu tilgængelige Raaemner, og som kunde medføre et mindre Forbrug af de sjældne Raavarer. De særlige Krav, der stilledes til elektriske Maskiner, bevirkede, at man ikke her — som i andre Industrier — kom ind paa Fremstillingen af Surrogatvarer, men maatte holde sig til saadanne Materialeændringer, der lod Maskinernes Kvalitet være saa godt som uændret. Alligevel vandtes en Del ved de mange Bestræbelser, som blev udfoldet, for at finde Udveje, og den Nyorientering, Forholdenes Pres fremtvang med Hensyn til Konstruktioner og Anvendelse af andet Materiale end sædvanlig, førte til varige Resultater i Retning af hensigtsmæssige og lettere Konstruktioner.

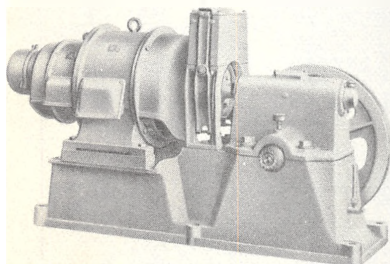
Trods alle Anstrengelser var det imidlertid umuligt at holde Produktionen oppe paa det store Tal, som naaedes i 1916. Og navnlig efter at den skærpede Ubaadskrig var begyndt i Februar 1917, medførte Blokaden efterhaanden, at Produktionen maatte indskrænkes mere og mere. I 1917 dalede Fremstillingen 10 %, og 1918 blev Produktionen næsten halveret. For de fem Krigs-aar blev Produktionstallene følgende:

1914	6.406 Maskiner
1915	5.699 »
1916	9.547 »
1917	8.586 »
1918	4.891 »

Forholdene medførte, at man tilsidst maatte indskrænke Leveringerne til de mest nødvendige Formaal, men det havde dog under Størsteparten af

Allerede i 1896 byggede T. B. T. det første Elevator-Anlæg. Gennem Aarene har dette Speciale udviklet sig til en meget omfattende Produktion.

Krigen været muligt at sikre Hjemmemarkedets Forsyning nogenlunde. For det danske Samfund blev det til Gavn, at Landet havde faaet udbygget en dansk Industri, der kunde fabrikere alle de Maskiner, der anvendes ved Fremstillingen, Fordelingen og Nyttiggørelsen af den elektriske Strøm. Thomas B. Thriges store Produktionsevne og udstrakte Produktionsfelt kom her til at spille en særlig Rolle. Et Eksempel i saa Henseende afgiver bl. a. Fabrikationen af Transformatorer. Det var praktisk taget umuligt at faa Transformatorer fra de sædvanlige Leverandører i Udlandet, og til de store Højspændingsanlæg, som var under Udførelse i de første Krigsaar, var et betydeligt Antal Transformatorer nødvendig. Det afhjalp derfor et Savn, at Thomas B. Thrige havde optaget denne Fabrikation i stor Stil og ikke ladet sig afskrække af de Vanskeligheder, der var forbundet hermed. Rundt om rejste Thrige-Transformatorerne sig. I 1915 kom en Række Ordre fra Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab. Til Elektricitetsselskabet »A. R. K. E.« leveredes 35 Stk. Transformatorer med en Driftsspænding paa 15.000 Volt, og i 1916 fik man de første Leverancer til Københavns Belysningsvæsen. Ogsaa til andre Lande skete der Leverancer, saalænge Materialforraadene tillod det, og bl. a. blev Thrige-Transformatorer indarbejdet paa det svenske, norske og hollandske Marked.

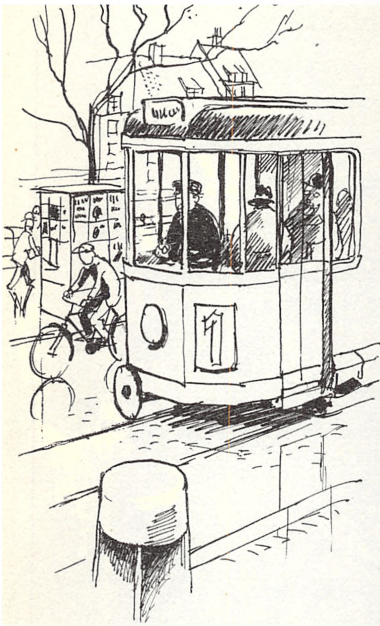
Det danske Samfund var i Krigsaarene blevet fyldt med Rigdom og Fremtidsforhaabninger. Da Blokadens snærende Baand løsnedes, og det igen blev muligt at faa Vareforsyninger frem, var der en enestaaende Foretagsomhed. Overalt havde man drømt Storhedsdrømme, som nu skulde realiseres. Nyanlæg og Udvidelser gennemførtes i hastigt Tempo for at staa rustet til at deltage i Kapløbet ud over det Verdensmarked, som synes bare at vente paa et dansk Initiativ, og selv om de Priser, der skulde betales for Maskiner og Anlæg, var store, mentes Fremtidsmulighederne at være endnu større.

For en Fabrik som Thomas B. Thrige, hvis Arbejdsfelt er nøje knyttet til Anlægsvirksomhed, maatte en Tilstand som den da herskende naturligvis være gunstig. Saavel indenfor Byernes Erhvervsliv som indenfor Landbruget var der et stort Begær efter elektriske Maskiner til Udvidelse eller til Rationalisering af Produktionen. Hertil kom, at den under Materiale manglen i de sidste Krigsaar udsatte Elektrificering af Landdistrikterne nu tog stærk Fart, begunstiget af de gode Aars Overskud og stimuleret af de Erfaringer, man nylig havde haft om, hvorledes det var at undvære Belysning. Endelig kom store Ordre til Eksport som et yderligere Tilskud til Produktionen, og i 1920, da hele denne Udvikling kulminerede, naaede Produktionen hos Thomas B. Thrige op paa hidtil ukendte Rekordcifre.

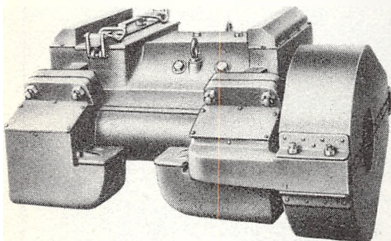
Men saa fulgte Virkelighedens og Sammenbrudenes bitre Aar. De store Forventninger brast, og de alt for hastigt opbyggede Foretagender brød sammen. Verden vendte igen tilbage til en mere nøgtern Forretningsførelse, og det blev igen et Slid at opnaa Produktion og Afsætning. Trods Fallitter, Prisfaldskriser og Pengeødelæggelser standsede det tekniske Fremskridt imidlertid ikke, og for dem, der havde Produktionsapparatet i Orden, blev der lidt efter lidt Muligheder for atter at kunne arbejde. Det store Konjunkturomslag, der satte Punktum for Krigens Spekulantperiode, betød for Thomas B. Thrige, at Afsætningen fra 1920 til 1921 dalede fra 12.913 Maskiner til 7.987 Maskiner. Men Nedgangen blev kun forbigaaende. I den følgende Tid naaede man snart op paa et aarligt Produktionstal af omkring 10.000 Maskiner pr. Aar og bevarede denne Produktion, skønt de økonomiske Vilkaar skiftede fra Storinflation i 1924/25 til Stordeflation i 1925/26.

Meget afgørende for Stillingen i de vanskelige Aar under den første Freds-

Sporvogns-Motorer og Kontrol-
lere har længe været et af T. B. T.s
Specialer.

krise var det, at Markedet i Danmark fortsat var bæredygtigt. Det var i disse Aar, at Gudenaacentralen blev bygget, og endvidere kom de store Anlæg i Salling, Fjends og Ginding Herreder. Licitationer var hyppigt meget store — ved Licitationen for Gudenaas Opland, blev der saaledes i første Omgang bortliciteret 1.000 Motorer — og det siger sig selv, at Ordre af dette Format i højeste Grad tiltrak Opmærksomhed udefra. Konkurrencen var derfor haard, og selv om der blev vist megen Forstaaelse overfor Hensynet til dansk Arbejde, var det kun ved en yderligere Systematisering af Produktionen muligt at komme ned paa Tilbudspriser, som tillod Opnaaelsen af disse store Ordre. 1922 paa-begyndtes saa Elektrificeringen af Sønderjylland, og dette det største Elektricitetsprojekt, som nogensinde er udført i Danmark, blev gennemført i Løbet af 3 Aar.

Da Højspændingsværket i Aabenraa blev indviet den 23. Maj 1925, var der tilsluttet 1.000 Kilometer Højspændingsledning med 376 Transformatorstationer, og til disse var 1.700 Kilometer Lavspændingsledning med 190.000 Lampesteder og 40.000 HK i Elektromotorer. Meget betydelige Arbejdsmængder førtes ved disse Storanlæg til Thomas B. Thrige, der i stedse højere Grad blev Hovedleverandør for Danmarks Forsyning med Elektromotorer. Senere fulgte derefter de betydelige Vekselstrømsanlæg paa Lolland-Falster, Bornholm og Møen, og Elektrificeringen af Landdistrikterne fortsattes helt op til

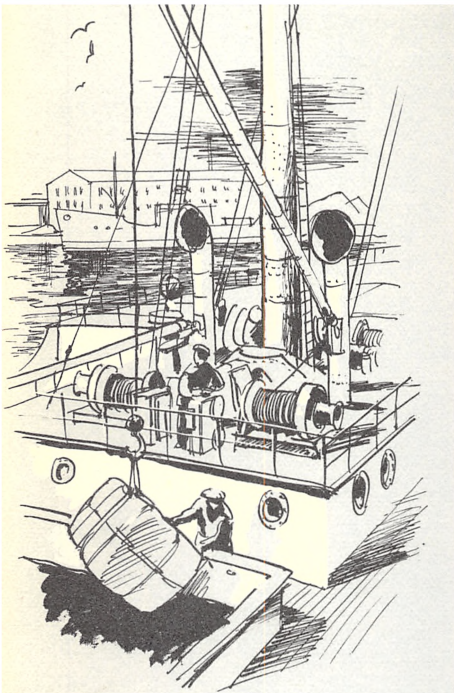
Landbrugskrisen i 1930, der satte en Stopper for Udviklingen. Men da var det danske Landbrug ogsaa elektrificeret i en Grad, hvortil der næppe var Side-stykke andetsteds i Verden.

Fra 1910 til 1927 var Produktionen følgende:

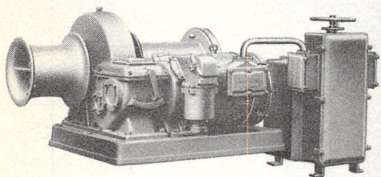
1920	12.913 Maskiner	
1921	7.987	»
1922	7.104	»
1923	9.632	»
1924	9.980	»
1925	10.258	»
1926	9.834	»
1927	10.166	»

Det store Forbrug af Motorer i ret ensartede Størrelser dannede et godt Grundlag for en rationel Seriefabrikation og gjorde det muligt at tilrettelægge Fabrikationen hos Thomas B. Thrige i saa store Serier, at man ikke stod tilbage for de udenlandske Verdenskoncerner. Derfor kunde Thrige-Motorer vedblivende hævde sig paa Eksportmarkedet, og dette Sammenspil mellem Hjemmemarkedssalg og Eksportsalg sikrede en Totalomsætning af en saadan Størrelse, at Virksomheden stadig kunde arbejde med en nogenlunde tilfredsstillende Beskæftigelsesgrad og derved Aarene igennem bibeholde en lav Produktionspris.

Samtidig fortsattes Bestræbelserne for at gøre den tekniske Fabriksorganisation mere ydedygtig. Mærkepæle paa Vejen fremad i disse Bestræbelser var to store Udvidelser: »Normalfabriken«, der var fuldendt i 1920, og Standardfabriken, der opførtes i 1929, den førstnævnte beregnet paa de seriefremstillede Motorer og den sidste særlig tagende Henblik paa den sideløbende Produktion og paa de nye Fabrikationsomraader. I den mellemliggende Periode — i 1924 — var yderligere Monteringshallen blevet udvidet meget betydeligt, og denne Udvidelse gennemførtes under ganske særlige Former. Da Fabrikationen ikke maatte standses, valgte Fabrikant Thrige at bygge en ny Monteringshal udenom den gamle, som derefter — da den nye Bygning var færdig — Stykke for Stykke blev fjernet. Det lykkedes paa denne Maade uden nogen

Overalt paa Verdenshavene
træffer man Skibe med T. B. T.
Lossespil.

Standning af Driften at gennemføre en Udvidelse, der flerdoblede Monteringshallens Kapacitet. Jævnslidet med disse store Udvidelser skete en stadig Udbygning og Fornyelse af Virksomhedens tekniske Apparat og Arbejdsmaskiner. Fabrikant Thrige søgte stedse at erhverve det nyeste og bedste, det internationale Maskinmarked kunde levere, og da Verdensomsætningen begyndte at pulser i en hurtigere Takt, var Fabriken i Odense rustet til at tage sin Part af Fremgangen.

Den danske Pengepolitik, der noget overraskende og temmelig utilsigtet førte Kronen i Pari i 1926, gav det danske Erhvervsliv en særlig Efterkrise lagt til den almindelige Verdensstagnation efter Prisfaldet i de første Fredsaar. Men efterhaanden overvandt ogsaa denne selvskabte Plage, og den Konjunkturbølge, der gik over Verden, førte ogsaa store Dele af det danske Produktionsliv ind i Fremgangens lyse Tegn. Dette var allerede svagt mærkbart i 1927 og tiltog stærkt i de følgende Aar, indtil det nye Omslag kom. For Thomas B. Thrige skabte Fremgangen en ny Produktionsrekord. I 1928 var man næsten oppe paa samme Produktionstal som i det store Aar 1920, i 1929 kom man betydeligt over, og i 1930 naaedes Højdepunktet med en Aarsfremstilling paa 16.795 Maskiner. Det var navnlig den omhyggeligt udbyggede Eksportorganisation, der gav Mulighed for at drage sig disse Aars Konjunkturfremgang til Nytte. I enkelte Aar gik næ-

sten Halvdelen af Thomas B. Thriges samlede Aarsproduktion til Udlandet, og det Antal Arbejdstimer, der sikredes ved Eksport, maatte maales i Milliontal.

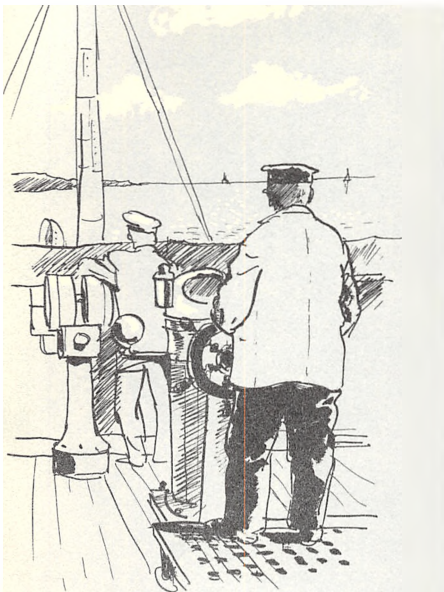
Produktionens Størrelse i Aarene 1928-33:

1928	12.649 Maskiner	
1929	15.988	»
1930	16.795	»
1931	12.842	»
1932	10.865	»
1933	12.050	»

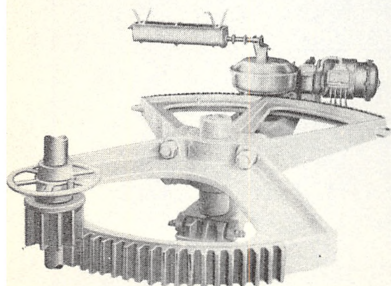
Krisen kom haardt og pludseligt. Arbejdsmængden blev ikke mindre hos Thomas B. Thrige, fordi andre kunde udføre Arbejdet bedre eller billigere. Men Antallet af Ordre svandt ind, fordi al Anlægsvirksomhed blev indskrænket. Landbruget i Danmark blev nødstedt og maatte trække sig tilbage som Køber, og udenfor Danmark lukkedes den Afsætning, der var tilbage, inde bag Indførselsrestriktioner. Maalt med tidligere Aars Produktion var Nedgangen for Thomas B. Thrige meget betydelig. Produktionen formindskedes i Løbet af to Aar med 6.000 Maskiner. Men den Aarsproduktion paa 10.000 Maskiner, som før Fremgangen i 1928 havde været det normale, blev bevaret. Selv da Krisen var haardest — og 1930 Krisen var meget haard — lykkedes det ved Salg paa Hjemmemarkedet og ved Salg til Eksport at vinde Afsætning for en Produktion, der var stor nok til, at Virksomhedens tekniske Apparat kunde udnyttes, og hele Organisationens holdes intakt. Man bøjede sig under Stormen, men der skete intet Brud. Trods alle Vanskeligheder bevaredes Konkurrenceevnen, og det viste sig, at en Fabrik, der førte an i den arbejdsbesparende Teknik, var et arbejdsbevarende Aktiv for det Samfund, i hvilket den virkede.

Nye Opgaver

Fabrikationen hos Thomas B. Thrige var i mange Aar koncentreret om Fremstillingen af Maskiner, der som Elektromotorer, Dynamoer, Transformatorer og Generatorer anvendtes ved Fremstillingen og Overførelsen af Elektricitet. Det følte imidlertid efterhaanden naturligt, at

T. B. T.s elektriske Styremaskiner opfylder de strengeste Krav til Skibenes Manøvrerikkerhed.

man tillige inden for visse Specialomraader optog Fremstillingen af nogle af de Arbejdsmaskiner, som sammenbygget med Elektromotoren gav den elektriske Drift et yderligere Udnyttelsesfelt. Det var i første Række Skibenes Hjælpemaskineri, der her kom i Betragtning, og Forberedelserne hertil var allerede i Gang, da Verdenskrigen 1914-1918 brød ud.

Paa Dampskibene maatte Dæksmaskinerne drives ved komplicerede Dampledningssystemer fra Skibets Dampkedel. Paa Motorskibene, der efter Burmeister & Wain's revolutionerende Indsats med Dieselmotorskibet »Selandia« gik deres Sejrgang over Verden, var en tilsvarende Anordning jo ikke mulig. Der var derfor et teknisk Behov for at finde en Løsning, som helt kunde fritage Motorskibene for Anvendelse af Dampkraft, og Overvejelserne førte meget hurtigt hen til Elektriciteten som den bedste Afløser. Ved at opstille Dynamoer i Maskinrummet kunde man — med Dieselmotorer som Kraftbasis — føre Strøm til Lys og Motorer overalt i Skibet, hvor der var Brug for det.

Allerede Fremstillingen af Dynamoer, beregnet til Sammenkobling med de i Skibets Maskinrum opstillede Hjælpedieselmotorer og Elektromotorer til Drift af Pumper, Kompressorer m. v. var en ret vanskelig Opgave. Den høje Rumtemperatur, som var dér, hvor Maskinerne skulde arbejde, og den oliemættede Luft, der omgav dem, stillede store Fordringer til Konstruktion og Isolation, for

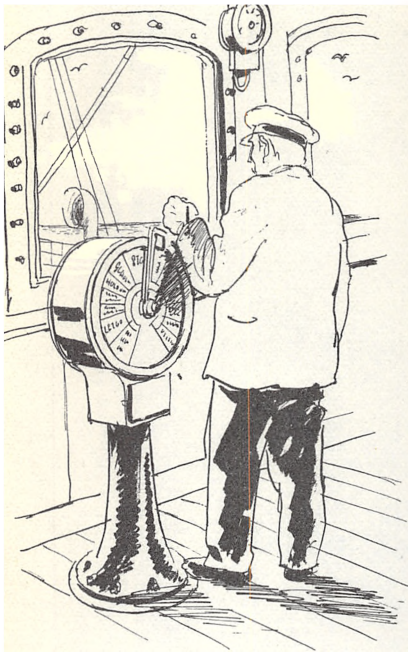

at det i disse Tilfælde ubetingede Krav om absolut Driftssikkerhed kunde opfyldes. Saa tidligt som i 1915 kunde der dog fastlægges visse Standardtyper af Dynamoer og Elektromotorer til Anvendelse for Burmeister & Wain, og da den af Krigen skabte Standsning var et tilbagelagt Stadium, kunde Løsningen af Opgaven fuldføres.

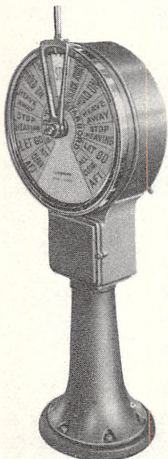
Det næste Led, som naturligt knyttede sig hertil, var Fremstillingen af de elektrisk drevne Dæksmaskiner. Efter at Forsøgene var tilendebragt, kunde man i 1920 gøre Begyndelsen ved Fabrikationen af en Serie elektriske Lossespil til Motorskibe, der paa dette Tidspunkt byggedes paa danske Værfter for danske Redere. De første Spil blev i 1920 leveret til M/S »Leise Mærsk« tilhørende Skibsreder A. P. Møller og til M/S »Java« tilhørende Aktieselskabet Det Østasiatiske Kompagni, og Fabrikationen fik efterhaanden et meget betydeligt Omfang. Man naaede hurtigt frem til en Maskintype, hvor alle Dele var vandtæt indkapslet, saaledes at Spillet var fuldt beskyttet mod den Overlast fra Vind og Søb et Dæksspil paa et Oceanskib nødvendigvis maa blive udsat for. Man benyttede endvidere for de elektriske Dele en Konstruktion, der lagde særlig Vægt paa Enkelthed og robust Soliditet, idet Spillene jo maatte være indrettet paa en intensiv Udnyttelse med Betjening af delvis uøvet Mandskab og være i Stand til at taale den ofte ublide Behandling, de rundt om i de forskellige Havne kunde risikere at blive udsat for.

Samtidig med, at Fabrikationen af Lossespillene iværksattes, tilrettelagdes ogsaa Fremstillingen af elektrisk drevne Ankerspil, hvoraf det første blev leveret i 1922. For disse Spil var det Opgaven at finde en Konstruktion, der kunde taale den voldsomme Overlast, der følger med Spillenes udsatte Opstilling forrest i Skibet, og som kunde modstaa de kraftige Paavirkninger, der f. Eks. fremkommer ved Løsrivning af Ankeret. I begge Henseender svarede den fremstillede Type til Forventningerne, og med tilsvarende Resultat kronedes Bestræbelserne for at faa konstrueret et Forhalingspil — de saakaldte Capstanspil. Fremstillingen heraf paabegyndtes i 1923, og ved disse Spil anvendtes for første Gang den paaflangede Motor, som frembød væsentlige Fordele fremfor den ellers almindelige Udførelse, og som senere er indført ved næsten alle Slags Spil.

I 1924 skete en ny Udvidelse af Virksomhedens Fabrikationsprogram for elektriske Skibsmaskiner, idet man i dette Aar fremstillede den specielle helt

— ogsaa T. B. T.s elektriske
Skibstelegrafer leveres i stort
Antal til inden- og udenlandske
Værfter og Rederier.

elektrisk drevne Styremaskine. Oprindelsen hertil var Fremstillingen af en elektrisk Hjælpestyring til A/S Det Forenede Dampskibsselskabs Rutebaad »Odense«. Herved kom man ind paa Konstruktionen af en rent elektrisk Styremaskine. Denne udformedes i en Konstruktion, der ganske afveg fra de da anvendte. Fra Styreapparatet paa Broen overføres Manøvrerne ad elektrisk Vej til Rormotoren, der trækker Rorkvadranten, og som kun arbejder, naar der styres. Det siger sig selv, at denne nye uprøvede Konstruktion maatte blive mødt med en vis Skepsis; thi selv om Thomas B. Thrige Anseelse var stor, saa er Styringen af Skibet en saa vigtig Funktion, at Sikkerhedskravene overfor noget nyt maatte blive meget store. Men Skibsreder A. P. Møller stillede sig atter her forstaaende overfor Bestræbelserne for at lægge et nyt Arbejdsfelt ind under dansk Produktion. Den 14. November 1925 sejlede M/S »Nicoline Mærsk« ud paa Prøvetur med den første T.B.T. Styremaskine, og Dagen efter stod Motorskibet ud paa en Rejse til Østen. Den næste Styremaskine blev i 1926 leveret til Statsbanefærgen »Korsør«.

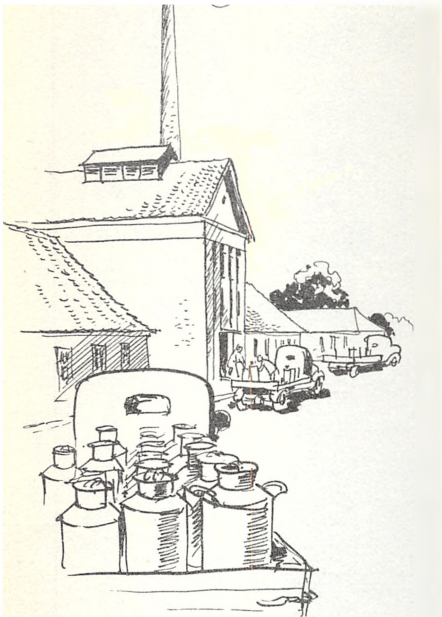
Ved Fremstillingen af disse 4 Slags Skibsmaskiner — Lossespil, Ankerspil, Capstanspil og Styremaskiner — var Thomas B. Thrige i Stand til at levere det elektriske Dæksmaskineri, der sædvanligt er Brug for. I 1926 føjedes hertil den elektriske Skibsdækskran og i 1932 endvidere den elektriske Maskintelegraf til Benyttelse mellem Kom-

mandobroen og Maskinrummet, hvilken Maskintelegraf første Gang blev taget i Brug i Statsbanefærgerne »Jylland« og »Sjælland«.

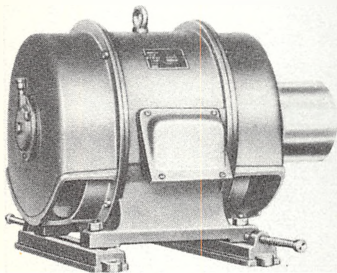
Fabrikationen af elektriske Skibsmaskiner fik snart et meget betydeligt Omfang og førte megen Beskæftigelse til Thomas B. Thrige, dels ved Leverancer til Nybygninger paa danske Værfter og dels ved Leveringer til Værfter i Udlandet. Til Kongeskibet »Dannebrog« har Thomas B. Thrige leveret Ankerspil, Capstanspil, Baadspil og Styremaskiner samt Dynamoer og Elektromotorer. De danske Statsbaners Motorfærger har faaet alt Dæksmaskineri og Styremaskineri fra Thomas B. Thrige. Til mange danske Skibe er Maskinerne fra Thomas B. Thrige blevet anvendt i stor Udstrækning og til udenlandske Hvalfanger-Kogeskibe, til Fragtlinere, Passagerskibe, Tankbaade og Motortrawlere er Maskiner af Thriges Fabrikat blevet foretrukket, saaledes at mange europæiske og oversøiske Værfter og Rederier er blevet Virksomhedens faste Kunder.

Fremstillingen af Elevatorer hørte straks fra Begyndelsen med til Thomas B. Thriges Fabrikationsprogram, og i 1896 fremstillede man som et af de første Firmaer i Europa et sammenbygget elektrisk Elevatorspil. Med den stigende Anvendelse af Elevatorer saavel til Persontransport som til Varetransport er Fabrikationen af Elevatorer vokset til et betydeligt Omfang. Ogsaa her viste det sig, at de engang erobrede Arbejdsmuligheder har en Evne til at drage nye efter sig. Fremstillingen af Vareelevatorer førte naturligt til Fabrikationen af elektriske Hejseapparater, og senere voksede Fremstillingsområdet ved Optagelse af Specialfabrikationen af Thriges elektriske Taljer.

Et andet Eksempel paa denne befrugtende Vekselvirkning mellem de forskellige Produktionsgrene fremkom, da Fabrikant Thrige havde erhvervet en betydelig Interesse i De Forenede Automobilfabriker A/S og havde købt den store Jernbanevognsfabrik Scandia i Randers. De hurtiggaaende Dieselmotorer blev Drivkraft i de Motorbanevogne, De Forenede Automobilfabriker A/S og Scandia fremstillede, og det blev en naturlig Opgave for Thomas B. Thrige at bygge den hertil hørende elektriske Transmission. Man optog Fremstillingen af elektriske Banemotorer til disse Motorvogne og konstruerede særlige Bandedynamoer, tilpasset efter denne specielle Anvendelse, ligesom der fremstilledes de hertil nødvendige Kontrolapparater. Thomas B. Thrige gik paa flere Punkter frem ad nye Veje og kom ind paa Systemer, der viste sig heldige.

De danske Mejerier er for en meget stor Del elektrificeret med T. B. T.s specielle Mejerimotorer.

Fra Baneudrustningen førtes Udviklingen videre til Sporvognsmotorer og Kontrollere, for hvilke Artikler det lykkedes at fremkomme med velegnede Konstruktioner, og endelig føjedes saa til Fabrikationsprogrammet Fremstillingen af Motorer til helt elektriske Jernbaner. Ved det første store Projekt af denne Art her i Landet — Elektrificeringen af Københavns Nærtrafik — kunde Thomas B. Thrige saaledes paatage sig at levere en stor Del af Motorerne.

Konjunkturopgang i Krigens Tegn

I 1933 begyndte den økonomiske Medbørgen at fylde Sejlene. Den haarde Krise var vel endnu langt fra overvundet, men Udviklingens Forløb pegede atter opad. Der var sket et Konjunkturskifte, og fra en stadig Forværring af Forholdene kom man nu ind i en omend langsom saa dog ganske mærkbar Forbedring. Thomas B. Thriges Fabrik, der med Benene solidt plantet i bæredygtigt Fabrikationsprogram, havde staaet rank under Krisens Uvej, var nu mellem de første til at drage Fordel af de bedrede Tilstande. Man fik baade herhjemme fra og fra de mange Afsætningssteder rundt i Verden en livligere Tilgang af Ordre, og inden længe befandt man sig i en sikker Fremgang, som i Løbet af fem Aar førte til en Fordobling af Produktionen.

Aarene 1933/37 blev saaledes en solid og

støt Opgangsperiode. De store Elektrificeringsprojekter, som havde præget Udviklingen i Tyverne, hørte ganske vist nu Historien til. Men der var en fortsat Elektrificering af Landbrug og Industri, som gav en stadig rindende Strøm af Arbejde, og nye Omraader toges ind i Fabrikationen ved Siden af de alt eksisterende. Allerede i 1932 var det første Forsøg med et helt elektrisk drevet Mejeri med Held gennemført paa Dalum Landbrugsskoles Mejeri i Odense. Statens Forsøgsmejeri i Hillerød, Funder og Ermestrup fulgte efter, og den driftssikre Elektromotor, som udført med kortsluttet Rotor var saa enkel og sikker, at der praktisk talt ikke kunde ske Uheld med den, fik et stort Anvendelsesfelt i Mejeridriften. Mange Mejerier optog denne nye Teknik, og i Dag er en lang Række Mejerier — saavel ældre som nye Anlæg — helt elektrisk drevne.

Det stigende Trafikbehov og de mange Vejmillioner, der rullede ind i de offentlige Kasser, fik Staten til at realisere ofte drøftede Planer om at forbinde Landets adskilte Dele med Broer. Danmark blev i disse Aar et brobyggende Land, og Thomas B. Thrige kom med blandt Brobyggerne. I tidligere Aar havde Thriges Fabriker leveret den elektriske og mekaniske Udrustning til Frederikssundbroen, som senere blev flyttet til Aalborg. Derefter kom saa Leveringer til Alssundbroen, og da Erfaringerne var gjort, fulgte nu Slag i Slag de store Opgaver med at levere enten de elektriske eller baade de elektriske og mekaniske Udrustninger til Broerne over Limfjorden, Guldborgsund, Masnedsund, Karrebæksminde, Oddesund, Vildsund m. fl.

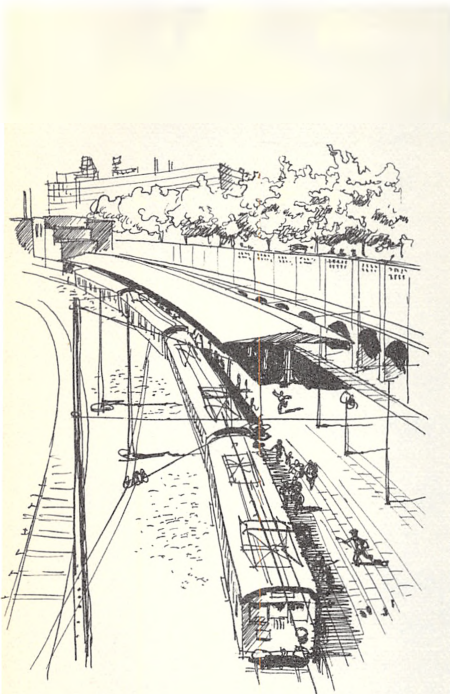
Jævnside med Udbygningen af Vejnettet og Broforbindelserne udvidede Staten og Kommunerne Jernbanernes og Sporvejenes rullende Materiel. Og for Thomas B. Thrige blev der Arbejde med at fremstille elektriske Udrustninger til benzin- eller dieselelektriske Lokomotiver, S-Tog og Motorvogne samt Motorer og Kontrollere til Sporvogne. Det tiltagende Byggeri og navnlig det tiltagende Krav om fuldt moderne Byggeri aabnede udvidede Muligheder for Leverancer af Thrige-Elevatorerne. Opblomstringen i Skibsbygningen forøgede i hastigt Tempo Efterspørgslen efter Thriges elektriske Skibsudrustninger, og Salget til Elektricitetsværkerne og til Industriens talrige Anlæg blev ekstra forøget ved Fremstillingen af mange nye Specialmaskiner saasom særlige Transformatorer, Ensrettere, Omformere og Dynamoer for elektriske Svejsninger o. m. a.

Produktionens Udvikling var i disse Aar:

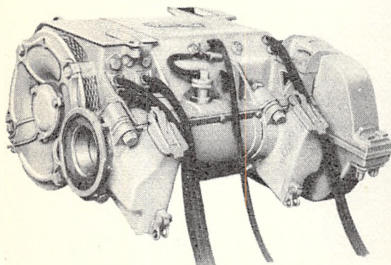
1933	12.050 Maskiner
1934	15.164 »
1935	19.579 »
1936	23.194 »
1937	25.701 »
1938	27.427 »
1939	39.024 »

Adskillige frygtede for, at de gunstige Verdenskonjunkturer skulde afsluttes i en ny Krise, saaledes som man havde haft dem i Begyndelsen af Tyverne og i Begyndelsen af Trediverne. Men inden Krisefrygten blev almindelig, udviklede Krigsfrygten sig til en Faktor af dominerende Karakter ogsaa for den økonomiske Udvikling. En hastigt voksende Oprustning beslaglagde i større og større Udstrækning de produktive Kræfter i en Række Lande, og i 1938 og 1939 kom man ind i en Situation, under hvilken der fra alle Sider var en direkte Bestræbelse for at forsyne sig med Varer, Maskiner og Transportmidler, inden det blev for sent.

For Thriges Fabriker fik dette den indirekte Virkning, at der ogsaa blev en stærk Efterspørgsel efter alle Slags elektriske Maskiner, og Eksporten, der i nogle Aar havde udgjort to Femtedele af Produktionen, voksede nu yderligere. Den gennem en længere Periode fortsatte regelmæssige Stigning i Produktionen Aar for Aar afløstes derfor i 1939 af et pludseligt Ryk opefter, der førte

S-Togene i Københavns Nærtrafik kører delvis med T. B. T. Motorer.

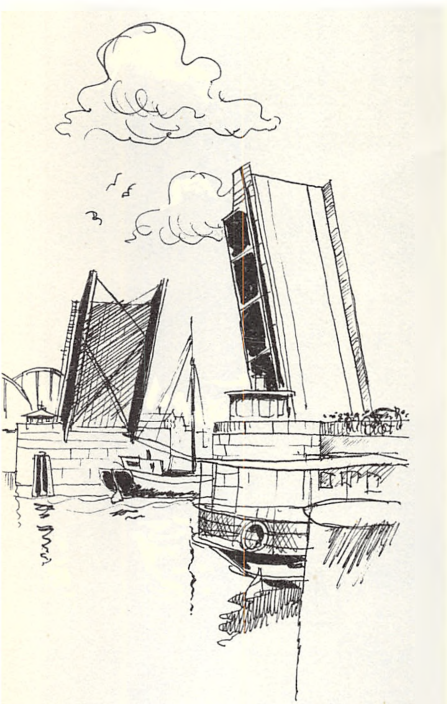

Produktionen op til 39.000 Maskiner, hvilket betød mere end en Tredobling i Forhold til Fremstillingen blot 6 Aar tidligere.

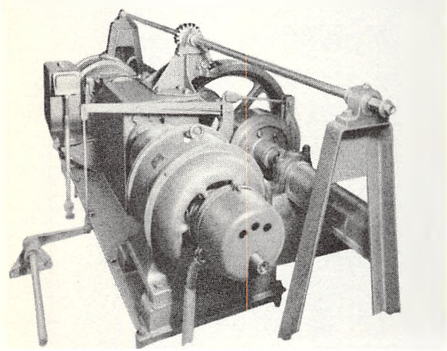
Men i det hele taget havde Thriges Fabriker nu ogsaa faaet et Omfang, der muliggjorde de meget store Tal. De gode Afsætningsvilkaar siden 1933 var gjort til Udgangspunkt for en Række hensigtsmæssige Udvidelser, der styrkede Virksomhedens Konkurrenceevne og i væsentlig Grad forøgede dens Produktionskapacitet. I 1934 byggedes en selvstændig Bygning »Automat-Afdelingen«, der kom til at huse den store Samling af hel- eller halv-automatiske Bænke til Fremstilling af de Millioner af Bolte, Skruer, Møttriker, Bøsninger etc., der bruges i Fabrikationen. I 1935 udvidedes Stanserierne, og en større Hal for elektrisk Svejsning opførtes. Udvidelse af Kontorerne og en Bygning til Udvidelse af Prøverummene fulgte i 1938, og samme Aar blev den i 1929 opførte Fabriksbygning til Seriefremstilling af elektriske Skibsudrustninger udvidet med en betydelig Tilbygning. I 1939 blev »Normalfabriken«, der var bygget i 1920 ligeledes udvidet med en stor Tilbygning, og 3 Uger efter at dette Udvidelsesarbejde var afsluttet, gik man i Gang med Opførelsen af en helt ny Fabriksbygning ud mod Bredstedgade, beregnet paa at imødekomme Montageafdelingens og Vikleriernes stigende Pladsbehov. Det til Fabrikerne hørende Jordareal var nu vokset til 17 Tønder Land, og Gulvarealet i de mange Fabriksbygninger udgjorde paa dette Tidspunkt ialt 42.538 m². Antallet af Arbejdere og Funktionærer var steget til 1800, og den Lønningssum, der i 1939 blev udbetalt, androg næsten 5 Millioner Kroner.

Den 9. Maj 1938 døde Fabrikant Thrige. Han oplevede i højere Grad end de fleste at se sin Livsgerning bære Frugt, og det gav ham en rig Lykkefølelse, at det groede og blomstrede i hans store Fabrikskompleks mere forjættende end nogensinde før. Han gik bort, medens Fremgangen var en Kendsgerning og dens mørke Aarsager endnu gemt i Fremtidens lukkede Bog.

Da Tiden for Virksomhedens 40 Aars Jubilæum nærmede sig, var Fabrikant Thrige 67 Aar. Han besluttede da sammen med sin Hustru at overdrage Fabrikerne tillige med Størstedelen af sine øvrige Aktiver, — bl. a. sine Interesser i Vognfabrikken Scandia A/S og i De forenede Automobilfabriker A/S — til en Fond — Thomas B. Thriges Fond — som skulde virke for almennyttige Formaal. Overdragelsen af denne storstilede Gave blev fuldbyrdet i Slutningen

En Række af Danmarks mange
Broer er forsynede med T. B. T.s
elektriske Udrustninger.

af 1933, saaledes at Fonden overtog Ejer-
skabet over den store Virksomhed paa dennes
40 Aars Jubilæumsdag den 1. Januar 1934.
Fabrikant Thrige havde al sin Tid bestræbt
sig for at være sin egen Mand og havde for-
maaet at fastholde det Princip, at ingen
andre end han selv var Ejer af det hastigt
voksende Foretagende. Men det var ikke sig
selv, han arbejdede for. De store Værdier,
der var skabt ved hans Arbejde, skulde
komme Samfundet til Gode. Han ønskede,
at den omfattende Virksomhed blev bevaret
som et stadigt levende Aktiv, der skulde til-
høre Almenheden, og hvis Udbytte skulde
tjene til at fremme dansk Industri og Haand-
værk. Den højsindede Beslutning, hvorved
Fabrikant Thrige og hans Hustru overdrog
Værdier paa 5½ Mill. Kroner til Thomas
B. Thriges Fond, blev meddelt Offentligheden
ved Nytaaret 1934. Fra dette Tidspunkt
traadte Fabrikant Thrige tilbage som Ejer af
Virksomheden, og den øverste Ledelse her-
for overgik til Fondsbestyrelsen for Thomas
B. Thriges Fond, hvori Fabrikanten selv var
Formand indtil sin Død i 1938.

Ved Siden af Fabrikant Thrige havde i
mange Aar staaet Direktør Chr. Ørnberg
som hans betroede Medarbejder, og efter
Fabrikant Thriges Død var det en Selvfølge,
at Direktør Ørnberg fik overdraget Ledelsen.

Det varede imidlertid ikke længe, inden
Døden ogsaa afsluttede Direktør Ørnbergs
travle Arbejdsliv. Han døde den 28. August
1938 knap 5 Maaneder efter Fabrikant

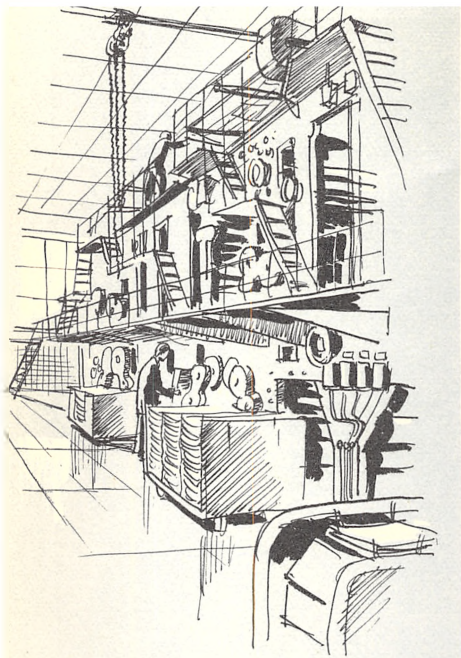
CHR. ØRNBERG

Født 6. Dec. 1878

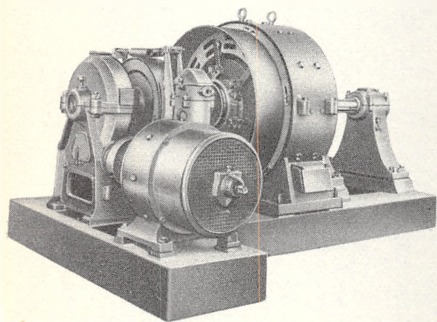
Ansæt som Fuldmægtig 15. Febr. 1904

Død som adm. Direktør 28. Aug. 1938

Adskillige elektriske Udrustninger til Rotationspresser og andre Trykkeri-Anlæg er gennem Aarene leveret af T. B. T.

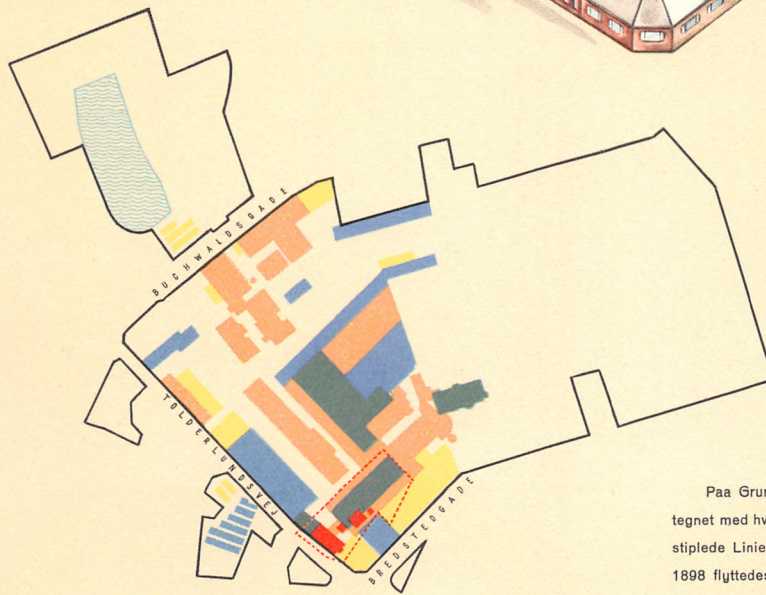
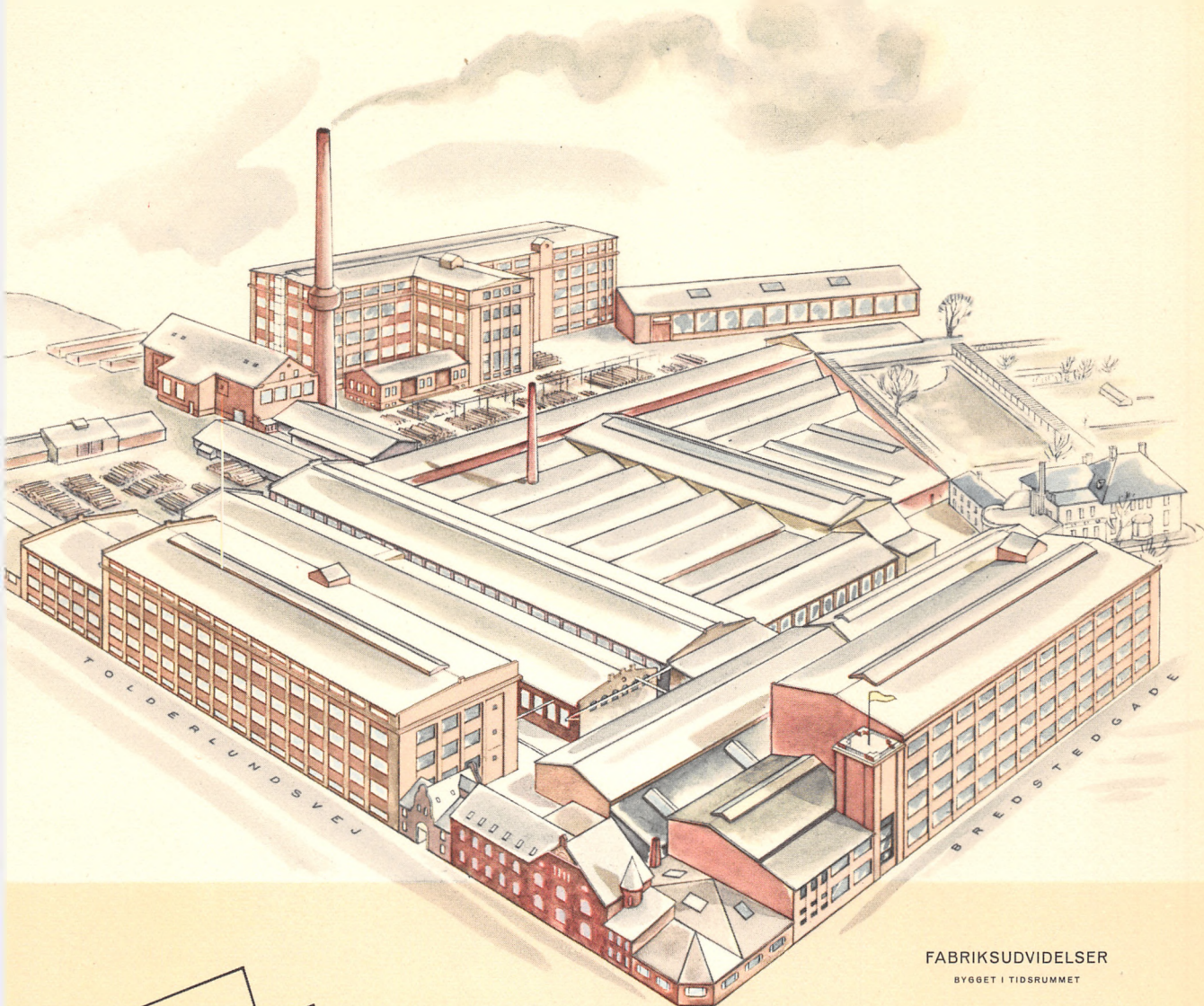

Thriges Død. Ved Fabrikant Thriges Død mistede Virksomheden sin Skaber, og ved Direktør Ørnbergs Død sin bærende administrative Kraft. I 1904 var Chr. Ørnberg blevet ansat som Fuldmægtig, og der udviklede sig meget hurtigt mellem Fabrikant Thrige og Ørnberg et sjældent Samarbejde. Flere og flere Opgaver saavel med Hensyn til Virksomhedens indre Anliggender som overfor Virksomhedens Kunder og Leverandører blev overdraget til Ørnberg, og meget snart blev han Fabrikant Thriges nærmeste Raadgiver og mest betroede Medarbejder. Som Virksomhedens Direktør øvede han en enestaaende Indsats, der satte sig stærke Spor, og hans Navn er uløseligt knyttet til Virksomhedens Fremgang og Anseelse. Myndigt og bestemt traf han sine Afgørelser, men altid efter nøje Afvejelse af, hvad der var det rigtigste og bedste. Han forstod at knytte de rigtige Folk til Fabrikerne og at skabe Respekt om og Tiltro til Virksomheden. Hans store Arbejde kom paa mange Omraader til at præge Udviklingen, og hans levende praktiske Sans og hans meget betydelige Evner som Organisator og som Forhandler medførte iøjnefaldende Resultater i Virksomhedens Drift og Trivsel.

Under Besættelsen

Efter Danmarks Besættelse den 9. April 1940 bortfaldt enhver Mulighed for oversøiske Tilførsler. Produktion, Omsætning

FABRIKSUDVIDELSER

BYGGET I TIDSRUMMET

- 1898—1904
- 1905—1914
- 1915—1925
- 1926—1935
- 1936—1944

FABRIKSAREALET

- 1898
- 1944

Paa Grundplanen til venstre er de forskellige Fabrikudvidelser tegnet med hver sin Farve i Henhold til Tidsangivelserne herover. Den stiplede Linie viser Fabrikarealet paa det Tidspunkt, da Fabriken i 1898 flyttedes til Tolderlundsvej. Dengang udgjorde Fabrikarealet 2400 Kvadratmeter, nu er Tallet 83000 Kvadratmeter.

og Forbrug maatte indstilles paa Selvforsyningens trange Basis og paa de Tilførsler, der kunde fremskaffes af europæiske Raavarer. Hermed var ogsaa givet de Vilkaar, hvorunder Thomas B. Thrige skulde arbejde og fastlagt de Rammer, indenfor hvilke Virksomheden kunde yde sin Indsats til Imødegaaelse af de fælles Vanskeligheder.

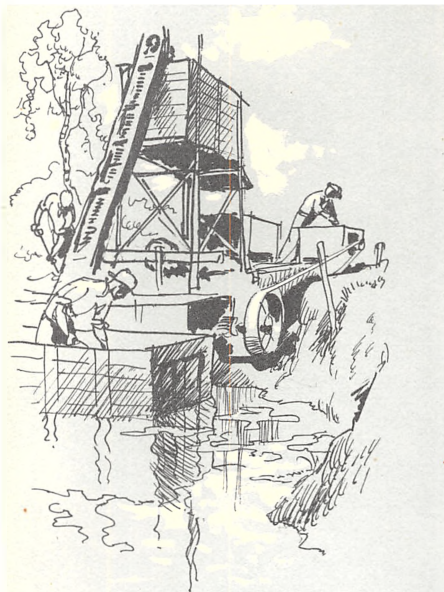
Først og fremmest gjaldt det om at økonomisere bedst muligt med de heldigvis ret betydelige Raavarelagre, der i Tide var købt hjem. Myndighederne støttede disse Bestræbelser ved en Række Restriktioner, der f. Eks. for det vigtige Metalforbrugs Vedkommende hindrede, at Krigsjobbere kunde drive Prisen op. Metalindsamlinger og Aflevering af bl. a. gammelt Kobber fra en forstaaende Kundekreds bidrog endvidere til, at Fabrikationen kunde holdes i Gang. Og endelig blev der udfoldet store Bestræbelser for ved ændrede Konstruktioner og Fremstillingsmaader at begrænse Forbruget af de knappe Metaller.

Thomas B. Thrige indrettede saaledes med dette Formaal for Øje et nyt moderne Anlæg for hydraulisk Pres-Støbning og fremstillede nu Kortslutningsrotorer med presstøbt Aluminiumsvikling i Størrelse op til ca. 20 HK. Herved sparede Metal samtidig med, at denne Fremstillingsmaade betyder en fabrikationsteknisk Landvinding. Paa en Række andre Omraader havde man ligeledes Held med til dels ved Fabrikationsændringer og dels ved Anvendelse af fuldt ud betryggende Erstatninger at bevare Leveringsevnen og strække de forhaandenværende Beholdninger.

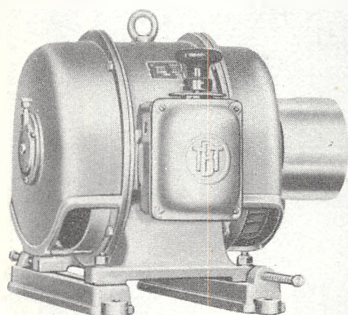
Afspærringen medførte imidlertid ikke alene, at Materialeknaphed rejste særlige Fabrikationsproblemer. Der kom tillige Krav om Dækning af nye Behov fremkaldt af den foreliggende Situation. Og Thomas B. Thrige kunde ud fra sin mangeaarige Erfaring og i Kraft af sit omfattende Fabrikationsprogram yde et godt Bidrag til, at meget, som det var af Betydning at holde i Gang, ogsaa kunde faa de tekniske Hjælpemidler hertil.

Mangelen paa Brændselsolie var en af de Ting, der først meldte sig. Handelsministeriet maatte for at afbøde Vanskelighederne udstede en Bekendtgørelse om, at alle dieseldrevne Elektricitetsværker skulde søge Samarbejde med dampdrevne Centraler. For at gennemføre denne Driftsændring var særlige Anlæg nødvendige, og her stod Thriges Fabriker med en hel Serie gennemprøvede Maskintyper. I Løbet af kort Tid blev der leveret henved 300 Omformere og ca. 200 Transformatorer. En Del af disse blev leveret

I de danske Tørvemoser og Brunkulslejer anvendes i disse Krigsaar et Tusindtal T. B. T. Motorer.

med Driftsspænding op til 60.000 Volt, og medens man tidligere havde importeret Viklingskoblerne til den elektriske Fjernbetjening af Reguleringen af Spænding, blev ogsaa denne Del nu fremstillet paa Fabrikerne i Odense. I Tilknytning hertil udvidedes Fabrikationen til ogsaa at omfatte Fremstillingen af Spændingsregulatorer, Transformatorrelæer og Termorelæer, ligesom man gik i Gang med at fremstille Specialblæsere til forceret Køling af Transformatorer, der paa Grund af Forholdene var overbelastede og ikke kunde udskiftes med større Typer.

For mange af de mindre Elektricitetsværker, der af denne eller hin Grund ikke kunde praktisere den før omtalte Driftsomlægning, opstod Nødvendigheden af at gaa over til Vindmøller som Drivkraft. Thomas B. Thrige, der igennem 25 Aar havde bygget hened 100 forskellige Elektricitetsanlæg drevet af Vindmøller, befandt sig overfor denne Efter-spørgsel paa kendt Grund. Man kunde med de indvundne Erfaringer som Basis paatage sig Leveringen af Vindmølledynamoer og var i Stand til at forsyne de paagældende med de dermed forbundne Apparater saasom Tavleanlæg og Indkoblingsrelæer. Et meget stort Antal mindre Elektricitetsværker fik herigennem Mulighed for at kunne fortsætte deres Fremstilling af Elektricitet.

Overfor den Vanskelighed, som opstod ved Benzinmanglen, blev der ogsaa kaldt paa Thrige-Fabrikernes tekniske Formaaen. Man optog Fremstillingen af Elektro-Biludrust-

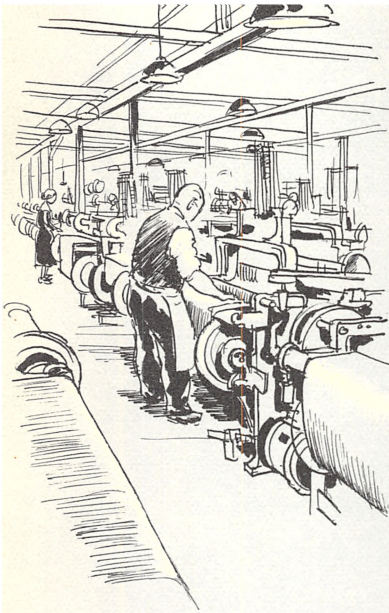
ninger, saaledes at Bilerne kunde drives ved Hjælp af en Elektromotor med tilhørende Akkumulatorbatterier, der blev opladet paa Elektricitetsværker. Og da Gengas-Bilerne udviklede sig til at blive en virksom Afhjælpning af Transportproblemet, bidrog Thomas B. Thrige hertil ved at iværksætte en Fabrikation af elektriske Gengasblæsere, saaledes at de Gengasvogne, som er forsynet med Thrige Gengasblæsere, nu tælles i tusindevis.

Brændselssituationen nødvendiggjorde et storstilet Initiativ for at nyttiggøre de indenlandske Forekomster af Brændsel. I et Omfang, som oversteg alle Forventninger, blev i Løbet af kort Tid Tørveproduktion og Udnyttelse af Brunkulsforekomsterne sat i System. Den vidtstrakte Udbygning af Elektricitetsnettet lettede Igangsættelsen af disse uundværlige Nødhjælpsproduktioner, og fra Thrige-Fabrikerne forsynedes et overordentlig stort Antal af disse nye Anlæg med Thrige-Elektromotorer. Som Drivkraft for Ælte- og Pressemaskiner, Pumper og Transportbaand er disse Motorer et virksomt Led i Arbejdet for at forsyne Landet med Tørv og Brunkul.

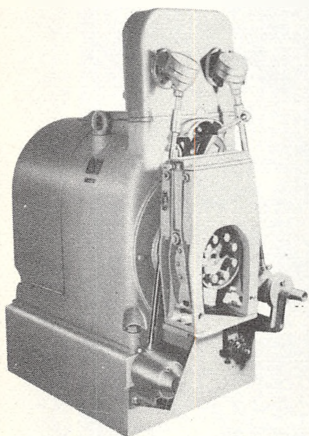
Paa disse og talrige andre Felter hjalp Thriges Fabriker med til at holde Produktionen i Gang i det danske Samfund og blev i Stand til at bevare en betydelig Beskæftigelse. Til Gengæld gik Forbindelsen med mange af de sædvanlige Eksportmarkeder midlertidigt tabt, og Eksporten, der i Aarene før Krigen havde aftaget to Femtedele af Produktionen, gik meget stærkt tilbage. Der havde været et regelmæssigt Eksportsalg til en stor Del af de europæiske Lande, og udenfor Europa solgtes Thrige-Maskiner i betydeligt Omfang til Indien, Kina, Siam, Australien, Sydamerika og Sydafrika. Krigen satte brat Punktum for Eksporten til de oversøiske Markeder, ligesom Forbindelsen med Filialen i London »The T. B. T. Electric Company« har været afbrudt siden April 1940. Paa den anden Side har der været nogen Stigning i Eksporten til de kontinentale Lande.

Produktionstillene har i Krigsaarene været:

1939	39.024	Maskiner
1940	26.874	»
1941	29.230	»
1942	36.291	»

Regulerbare Kommutatormotorer til Tekstilindustrien er et af T. B. T.s Specialer.

Som Tållene viser det, lykkedes det nogenlunde at overvinde den Stilstand i Forretninglivet, der fulgte umiddelbart efter Krigsudbruddet i 1939. Og Bestræbelserne for at imødekomme det danske Markeds Behov under Afspærringen førte snart til en stigende Travlhed, saaledes at Produktionens totale Størrelse blev ret tilfredsstillende.

Under de særlige Forhold var der hverken Trang til eller Mulighed for at fortsætte det Udvidelsesprogram, der havde præget Aarene før Krigen. Kun nogle helt uafvendelige Udvidelser ved Stanseriet og Kraftcentralen blev foretaget, og den herved skabte Forøgelse af Virksomhedens samlede Gulvareal syner kun smaat overfor de tidligere Aars store Byggeprogrammer. Derimod har man efter Evne fortsat Bestræbelserne for at udvikle Fabrikationsprogrammet efter de engang afstukne Retningslinier. En interessant Nydannelse i denne Henseende var Fremstillingen af hel-elektriske Skibsudrustninger, f. Eks. til det danske Kabelskib »C. E. Krarup«, der som det første hel-elektrisk drevne Skib adskiller sig fra andre derved, at Raaoliermotorer trækker Dynamoer, hvis Strøm føder store Elektromotorer, der driver Skibets Skruer. En ny Epoke i Virksomhedens omfattende Fremstilling af elektriske Skibsudrustninger er derved indledet.

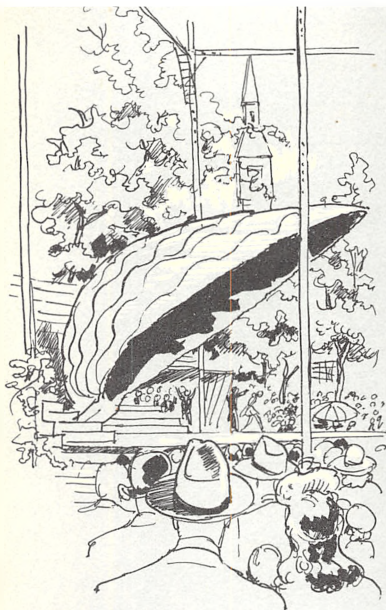
Under Krigen 1914-18 udfyldte Thomas B. Thrige en vigtig Plads i Danmarks Produktionsøkonomi og bidrog til at understrege, hvilken Betydning det har for Landet,

at det rummer en ydedygtig Industri. Det samme har med det større Format, Udviklingen siden skabte, gentaget sig under den nuværende Krig. I mange Henseender har Thomas B. Thrige direkte og indirekte været en Forsyningskilde, hvorfra nyttig Produktivitet fik sin maskinelle Basis, og gennem hvilken der paa de forskelligste Omraader skabtes Mulighed for at opretholde eller nyskabe en Produktion, den danske Samfundshusholdning ikke kunde undvære. Selv har Virksomheden ved indenfor sine egne Mure at give Arbejde til omkring 1500 Arbejdere og Funktionærer bidraget sit til, at en tilvant Eksistens har kunnet bevares, og at mange Hjem er blevet forskaanet for Arbejdsløshedens Svøbe. Dette er sket under yderst vanskelige Forhold, der har stillet de største Krav til alle Led i Virksomheden. Men ved Samarbejde og gensidig Forstaaelse er der blevet naaet de Resultater, Produktionstillene bærer Vidnesbyrd om, og som giver Fortrøstning til at imødesee de Vanskeligheder, som den efterhaanden stærkere og stærkere Mangel paa Raamateriale maa antages at ville bringe.

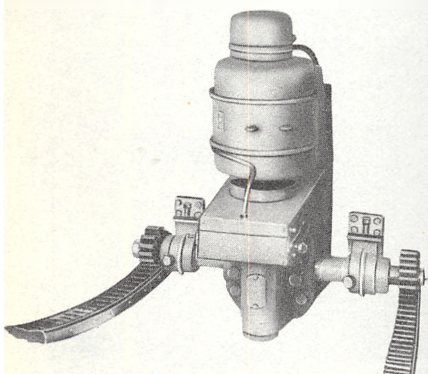
Udviklingen i 50 Aar

Et halvt Aarhundred er forløbet, siden Fabrikant Thrige i 1894 oprettede det lille Værksted, som blev til Thomas B. Thriges elektrotekniske Fabriker. I disse 50 Aar er Danmark blevet elektrificeret. Hver By har faaet Elektricitet som Lyskilde og Drivkraft, og paa Landet er det elektriske Forsyningsnet udbygget i en Grad, som næppe kendes andet Steds. Denne mægtige Udvikling er Baggrunden for Thomas B. Thriges Historie. Aar efter Aar fremkom en stor og stadigt stigende Efterspørgsel, og med det store Forbrug skabtes Mulighederne for den store Produktion. Det blev Thomas B. Thriges Indsats, at denne Produktion paa de elektriske Maskiners Omraade blev en dansk Produktion.

Omkring 75 Procent af det store Antal Elektromotorer, der i Dag arbejder i det danske Landbrug, er leveret fra Thomas B. Thrige. Og paa lignende Maade er Byernes Erhvervsliv i stor Udstrækning blevet forsynet med Thrige-Motorer. Et stort Antal Elektricitetsværker har Dynamoer og Generatorer fra Thomas B. Thrige, og talrige Transformatorstationer er baseret paa T.B.T.-Transformatorer. Virksomhedens første Hovedfelt — og vedblivende dets største — har været Deltagelsen i Arbejdet med Danmarks Elektrificering,

Ligesom Muslingeskallen i Tivoli arbejder ogsaa Drejescener, bevægelige Orkestergulve, Sænetæpper o. l. med T. B. T. elektromekaniske Udrustninger.

og den almindelige Udbredelse, Virksomhedens Maskiner har faaet, viser, at det Maal, man stræbte efter at naa, er blevet naaet.

Et andet Hovedfelt er Fremstillingen af de elektriske Skibsmaskiner. I de ca. 25 Aar, denne Fremstilling har været drevet, er der leveret henved 5.000 Lossespil, 600 Ankerspil, 300 Capstanspil, 475 Styremaskiner samt et betydeligt Antal Maskintelegrafer og Skibsdækskraner. Under 30 forskellige Nationers Flag er ialt 600 Motorskibe sejlet ud forsynet med elektriske Skibsudrustninger fra Thomas B. Thrige.

Det moderne Boligbyggeris stigende Behov for Elevatorer er blevet imødekommet ved en voksende Fabrikation af Personellevatorer paa Fabrikkerne i Odense, og Erhvervslivets stedse øgede Anvendelse af Vareellevatorer og andre elektriske Hejseanordninger har ligeledes i væsentlig Udstrækning fundet sin Dækning i Thomas B. Thriges Produktion. Fremstillingen af elektriske Broudrustninger er taget op, da det omfattende Brobyggeri satte ind, og paa samme Maade er talrige andre Opgaver løst, undertiden som en midlertidig Indsats for at afbøde en øjeblikkelig Mangel, men oftest som en varig Udvidelse af Produktionsprogrammet.

Markedet her i Landet har været den faste Kærne for Thomas B. Thriges Produktion. Men efterhaanden er Afsætningen ført vidt ud over Danmarks Grænser. En omhyggelig udformet Eksportorganisation har tilladt en regelmæssig Bearbejdelse af de udenlandske

Markeder, og Aar efter Aar er to Femtedele af den samlede Produktion blevet solgt til Eksport Verden over. Aarligt er Millionbeløb herved ført til Danmark som Betaling for dansk Arbejde og for dansk Teknik. Den ene Elektromotor, Fabrikant Thrige personligt medførte til England for at prøve Muligheden for en Eksportafsætning, er blevet en Strøm af Maskiner, som til nære og fjerne Lande har baaret det kendte Fabrikationsmærke T. B. T.

Det var et stort Skridt fremad, da Fabrikant Thrige i 1898 kunde bygge Fabriken paa Tolderlundsvej og rykke ind i Fabrikslokaler, som havde et Gulvareal paa 358 m² mod de 75 m², som var det første Værksteds Dimensioner. Nu er Fabrikslokalernes Gulvareal 42.884 m² og Fabrikens Jordareal 17 Tønder Land. I Trit med de voksende Produktionsmuligheder har der rejst sig den ene Fabriksbygning efter den anden. Udvidelse er fulgt paa Udvidelse, og med Dimensioner, der er præget af Kravet om Lys og Luft, ligger en Række monumentale Fabriksbygninger Side om Side. Overalt i de udstrakte Fabrikslokaler møder man det, som mere end noget andet karakteriserer Thrige-Fabrikerne nemlig de moderne Arbejdsmaskiner. Skaberen af Fabriken har, eftersom Midlerne voksede, virkeliggjort sine Drømme om en Produktion, hvor der til alle Arbejdsoperationer er netop de Arbejdsmaskiner, som paa den mest effektive Maade svarer til den Opgave, der skal løses. Et teknisk Digt i Maskiner er her fuldført indenfor Rammer af Staal, Glas og Beton.

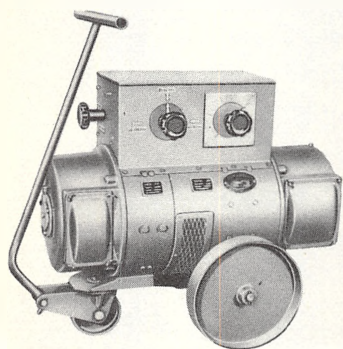
Naturligvis er i den Virksomhed, som har leveret Broderparten af alle danske Elektromotorer, enhver Arbejdsmaskine drevet ved sin Elektromotor. Saa mange Elektromotorer er i Dag opstillet indenfor Virksomhedens Mure, at Fabrikant Thriges samlede Produktion i de første 10 Aar efter Grundlæggelsen ikke vilde have kunnet dække det Antal Elektromotorer, Thomas B. Thrige nu selv benytter i sin egen Drift.

En fortsat Bestræbelse for Rationalisering med Seriefabrikation, høj Maskinteknik, planmæssig Fabriksorganisation og hensigtsmæssige Konstruktionsforbedringer har som Slutresultat bragt Virksomheden til det Maal, der er den egentlige Hensigt med al teknisk Stræben: højere Løn til dem, der arbejder i Produktionen og lavere Priser for dem, der skal købe Produktionens Frembringelser. I 1896 fik en dygtig Maskinarbejder maaske 30 Øre i Timen, og en Thrige-Jævnstrømsmotor paa 10 HK solgtes for 1080 Kroner. Umiddelbart før den første Verdenskrig var Maskinarbejdernes Timefortjeneste steget til

Til Brug ved elektrisk Svejsning fabrikker T. B. T. roterende Svejseomformere og Svejsetransformatorer.

60 Øre, men Køberen af en Motor af den nævnte Type kunde nu erhverve denne for 540 Kroner. I 1933 var Maskinarbejderen naaet op paa 150 Øre pr. Arbejdstime, men Motorens Pris dalet til 473 Kroner, og i 1938, før den anden Verdenskrig havde forrykket de økonomiske Værdier, fik Maskinarbejderen 170 Øre, medens Motoren blev leveret Køberen for 577 Kroner. I Løbet af 50 Aar er den beskæftigede Arbejders Timefortjeneste seksdoblet, og Prisen for Motoren reduceret til Halvdelen, skønt den Motor, der nu fabrikeres, i Driftssikkerhed, Effektivitet og Holdbarhed naar højt over den, som blev fremstillet for 50 Aar siden.

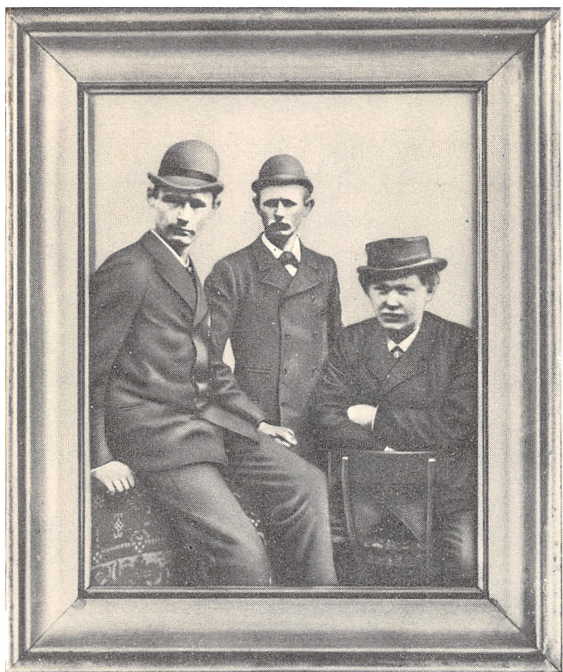
Fabrikant Thrige kunde i de første Aar føre Lønningslisten paa et Blad i sin Lommebog; nu har Lønningskontoret henvend 1500 Navne paa sin Lønningsopgørelse og udbetaler aarlig omkring 5 Millioner Kroner i Løn. Og medens det i de første Aar var nok, naar enkelte Vognmandslæs kørte Materialer til Virksomheden, er Thomas B. Thrige nu med et Aarsforbrug paa 3 Millioner kg Støbegods en af Landets største Købere af Maskingods fra de danske Jern- og Staalstøberier. Med sine aarlige Indkøb af henvend 1,3 Millioner kg Kobbertraad- og Valseværksprodukter er Thomas B. Thrige en af de betydeligste Kunder for den danske Kabelindustri, og ved Nybygninger og Vedligeholdelsesarbejder har Virksomheden givet Haandværksstanden i Odense en Beskæftigelse, som kan maales i mange Millioner Kroner.

Fabrikant Thrige naaede selv at opleve sin Virksomheds usædvanlige Vækst. Da han den første Januar 1934 — 40 Aarsdagen for Virksomhedens Grundlæggelse — gennemførte sin storstilede Plan om at overdrage hele Virksomheden til Thomas B. Thriges Fond, havde Thriges Fabriker en Størrelse, der placerede dem i første Række. Og da Fabrikant Thrige knapt 4½ Aar senere afgik ved Døden, havde han i disse sine sidste Leveaar kunnet glæde sig over Planlæggelsen af nye omfattende Udvidelser, der skulde muliggøre en yderligere Forøgelse af Virksomhedens store Produktion. I et Aar blev der nu paa Thomas B. Thriges Fabriker fremstillet flere Maskiner end den sammenlagte Produktion fra Virksomhedens 22 første Leveaar. Det tog 17 Aar at naa frem til en Aarsproduktion paa 3000 Maskiner. De næste 17 Aar satte 10-12.000 Maskiner som Niveaueet for den normale Aarsproduktion, og 17 Aar herefter var den aarlige Produktion lige ved at passere 40.000 Maskiner.

Mange Mænds Arbejde har været nødvendig for at opbygge denne Virksomhed. Men det er een Mands Tanke, der har formet den. En Tekniker ud over det sædvanlige, en Fabriksorganisator, som forstod Industriproduktionens inderste Væsen, øvede her sin Livsgerning.

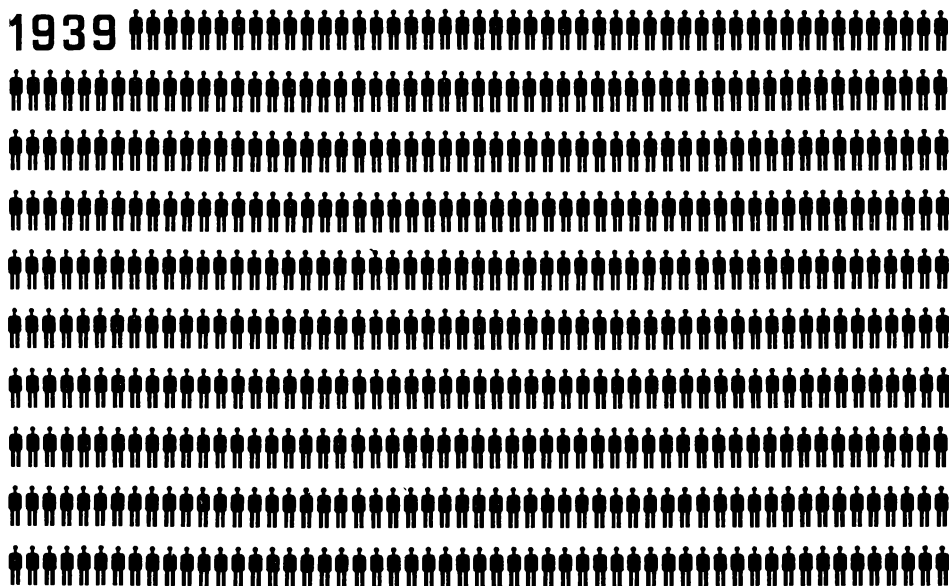
Tiden bar med og gjorde sit til at fremme Væksten. Men Vinden blæser for alle, og de Muligheder, der aabnede sig for Fabrikant Thrige, stod ogsaa aabne for andre.

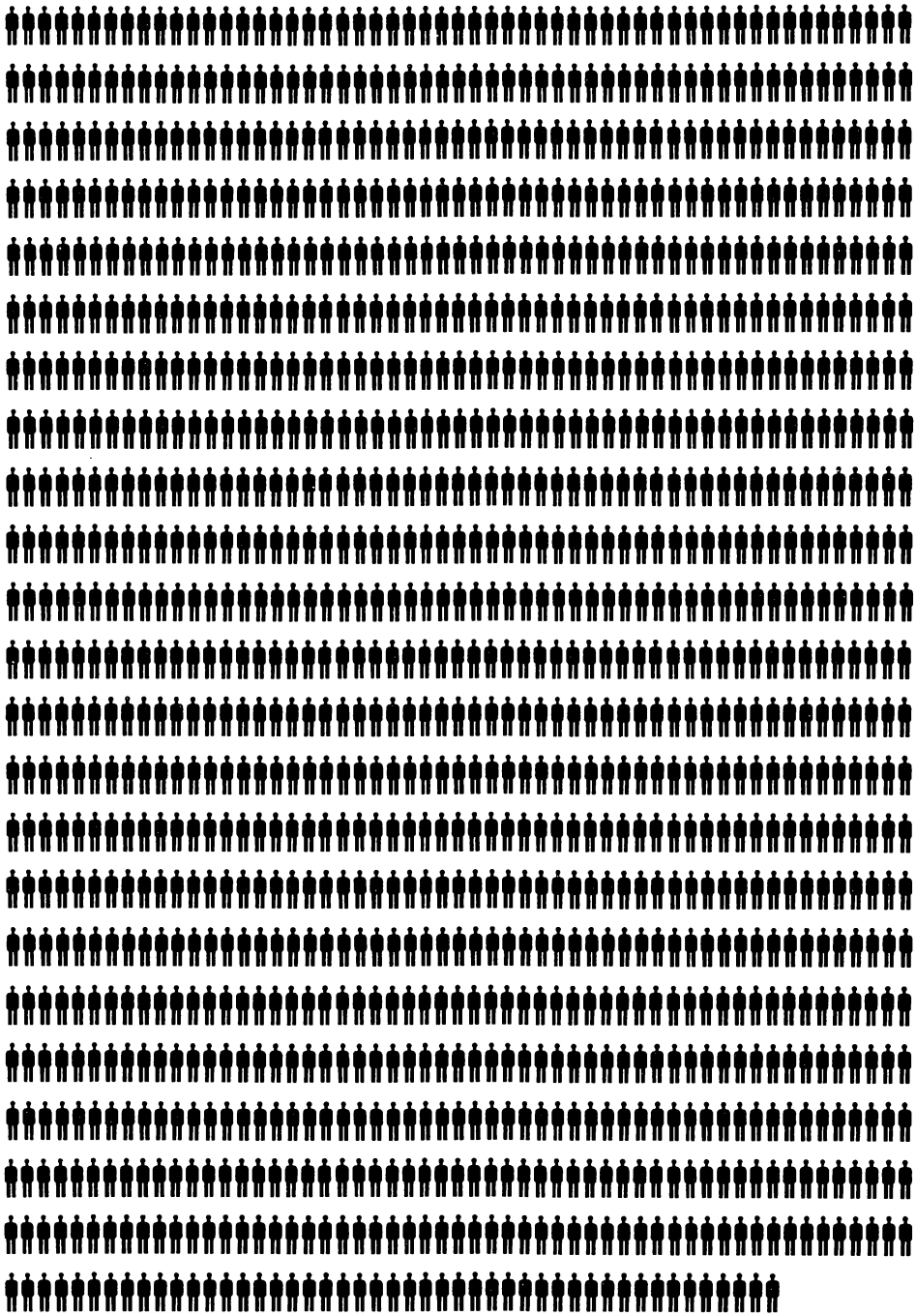
I ganske særlig Grad er derfor Thomas B. Thriges elektrotekniske Fabrikker et Vidnesbyrd om, hvad Personligheden, det skabende private Initiativ frembaaret af en vidtskuende, maalbevidst Mand betyder i Erhvervslivets Udvikling. Naar det ser ud som et Eventyr, at det lille Værksted i Kongensgade kunde udvikle sig til en Fabrik af Verdensformat, maa Forklaringen ikke søges i ualmindelige Hændelser, men i en Industrimand, der hævdede sig op over det almindelige netop ved sin Evne til at drive Industri.

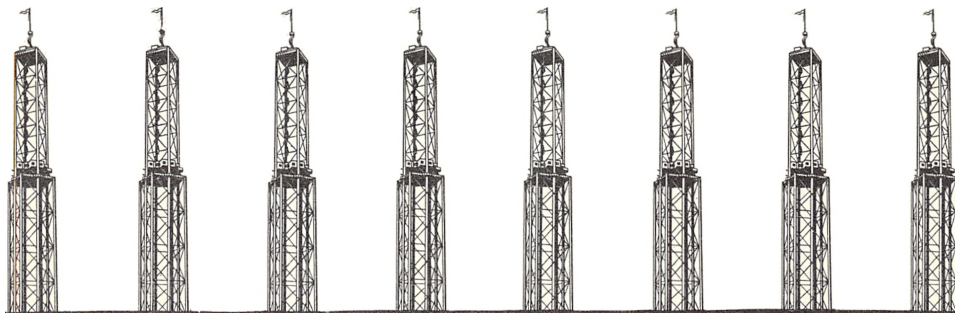
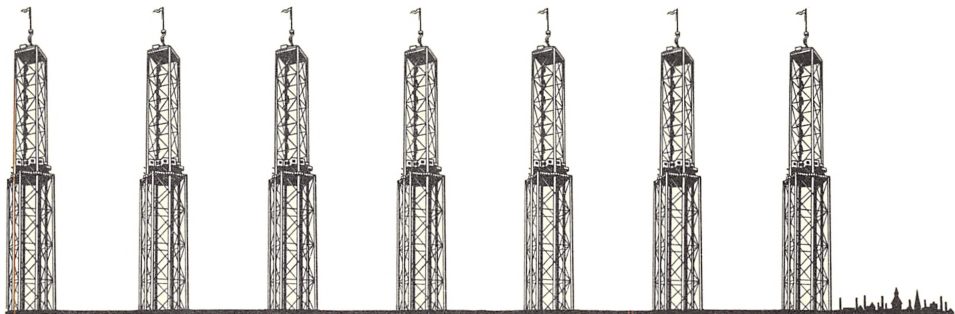

Jens Wædele Cbr. Wædele Poul Andersen

I 1894 beskæftigede Thomas B. Thrige kun 3 voksne Arbejdere; men denne Trio udvidedes hurtigt, og i 1939 var Antallet vokset til henvend 1800 Arbejdere og Funktionærer.

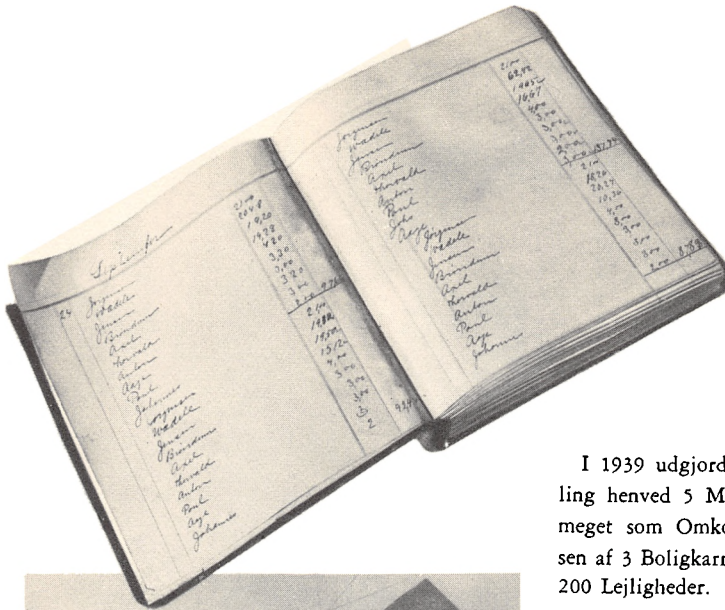

I 1939 udgjorde Thomas B. Thriges Forbrug af valset og trukket Jern henved 6.000.000 kg eller lige saa meget som Jernforbruget ved Opførelsen af 15 Odins Taarne.

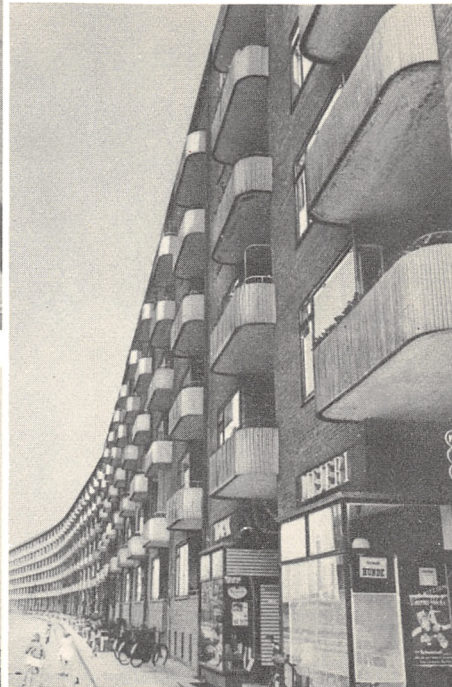
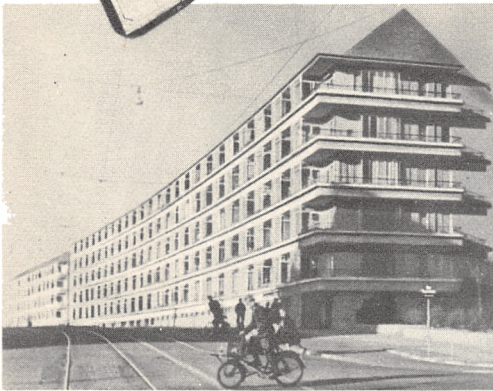
Thomas B. Thriges Forbrug af Kobber, Messing, Tin, Aluminium o. l. Metaller beløb sig i 1939 til ca. 1.300.000 kg eller henved $\frac{1}{5}$ af hele den øvrige danske Industri's Forbrug af disse Metaller.

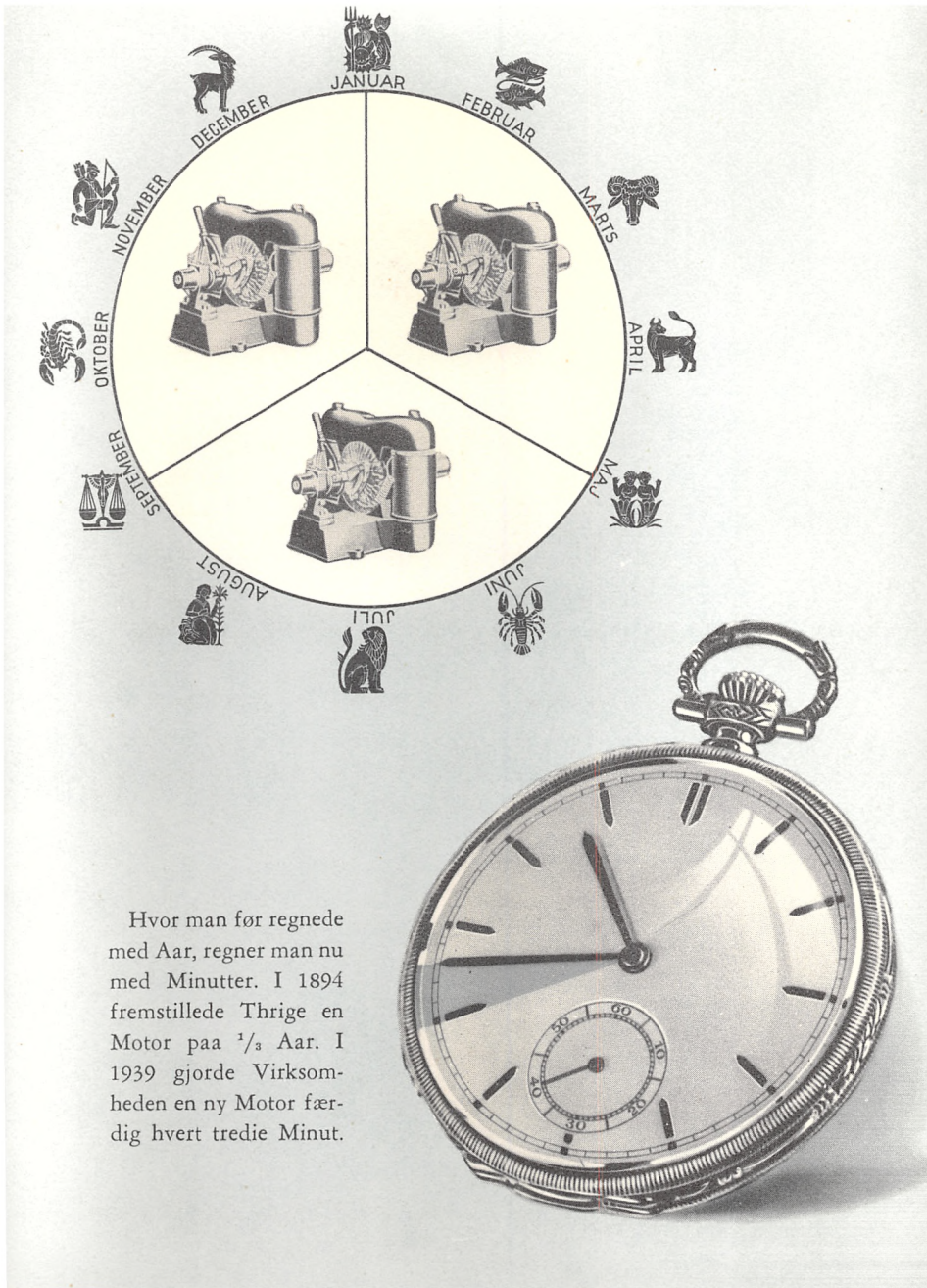

I 1894 kunde Fabrikant Thrige føre Lønningslisten paa et Blad i sin Lommebog.

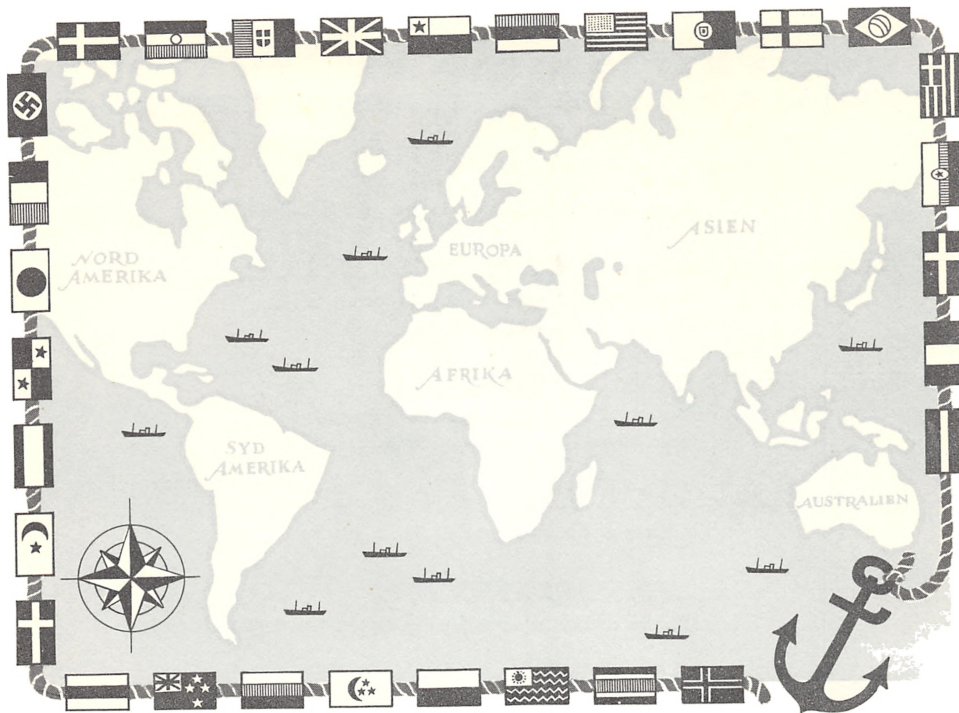
I 1939 udgjorde den aarlige Lønudbetaling henved 5 Mill. Kroner eller lige saa meget som Omkostningerne ved Opførelsen af 3 Boligkarreer hver indeholdende ca. 200 Lejligheder.

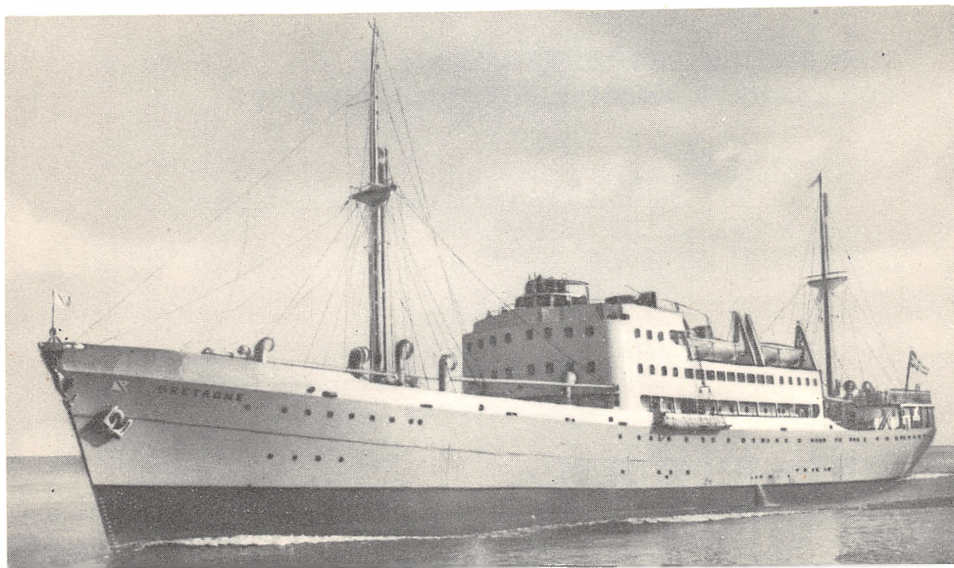

Hvor man før regnede med Aar, regner man nu med Minutter. I 1894 fremstillede Thrige en Motor paa $\frac{1}{3}$ Aar. I 1939 gjorde Virksomheden en ny Motor færdig hvert tredie Minut.

Paa alle Verdenshavene sejler Thriges elektriske Lossespil, Ankerspil, Styremaskiner o. s. v. installeret i mere end 600 moderne Dieselmotorskibe under ca. 30 Nationers Flag.

MEDLEMMER AF BESTYRELSEN FOR THOMAS B. THRIGES FOND FRA DENS OPRETTELSE

Fabrikant *THOMAS B. THRIGE*, K., DM.

Formand fra Oprettelsen 1. Januar 1934 til sin Død 9. Maj 1938.

Landstingsmand, Civilingeniør *J. P. STENSBALLE*, K¹., DM., p. p.

Næstformand fra Oprettelsen 1. Januar 1934.

Formand fra 5. August 1938.

Bankdirektør *G. JACOBSEN*, K., DM.

Medlem af Fondsbestyrelsen fra Oprettelsen 1. Januar 1934.

Næstformand fra 5. August 1938.

Direktør, Civilingeniør *G. E. HARTZ*, R., DM., p. p.

Medlem af Fondsbestyrelsen fra Oprettelsen 1. Januar 1934.

Højesteretssagfører *ALB. V. JØRGENSEN*, R.

Medlem af Fondsbestyrelsen fra Oprettelsen 1. Januar 1934.

Fuldmægtig, cand. polit. *E. J. STAMPE FRØLICH*,

Medlem af Fondsbestyrelsen fra 5. August 1938.

MEDLEMMER AF DIREKTIONEN FOR FIRMAET THOMAS B. THRIGE FRA 1927

CHR. ØRNBERG, R.,

adm. Direktør fra 1927 til sin Død 28. August 1938.

Civilingeniør *V. MEYER*, R.,

teknisk Direktør fra 1927.

Civilingeniør *O. FISCHER*,

konstitueret som administrerende Direktør fra 1938,

Formand for Direktionen fra 1. Januar 1940.

P. STEENSEN JACOBSEN,

Direktør fra 1. Januar 1940.

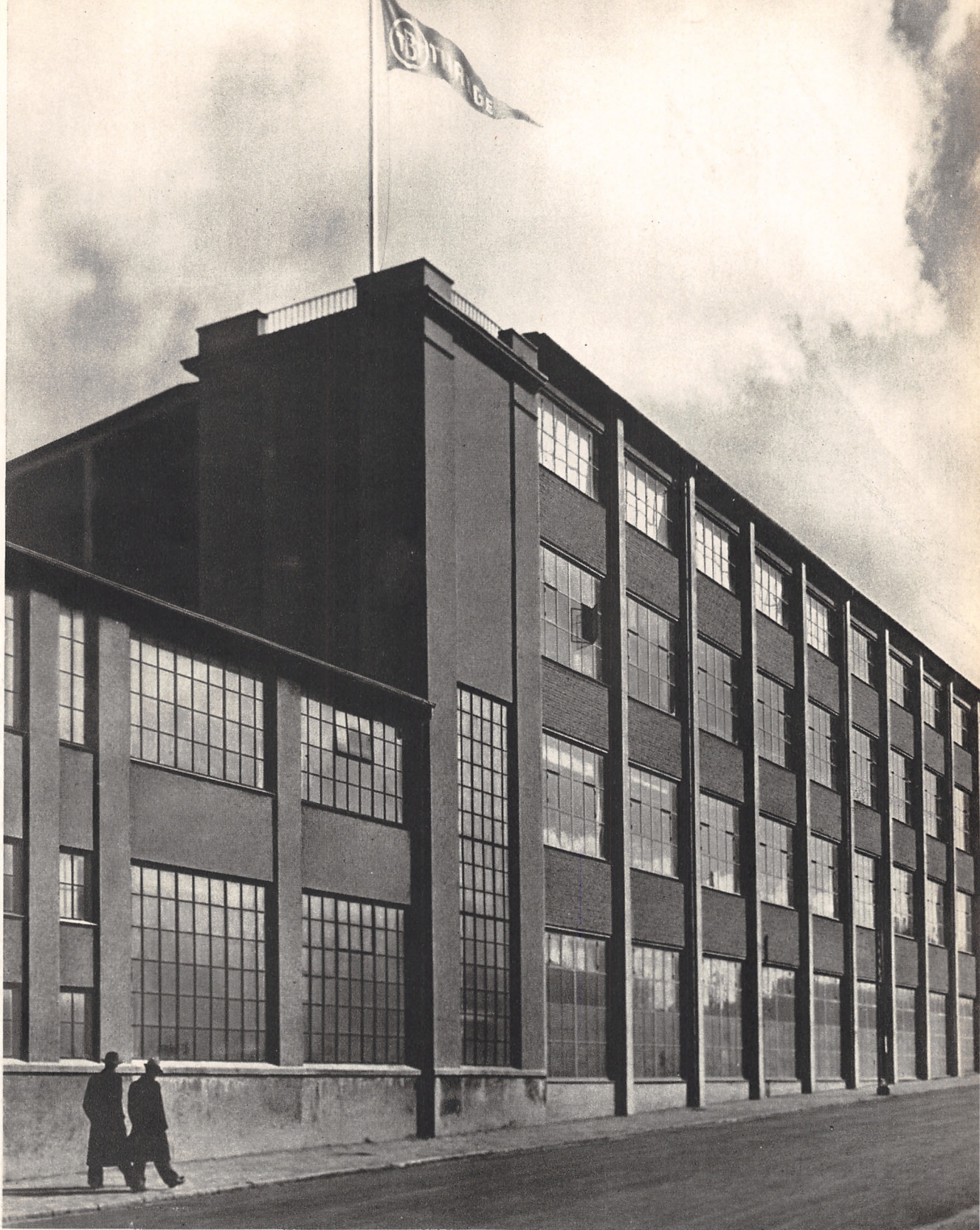

OLFERT FISCHER

Efter at nærværende Skrift er trykt, er Formanden for Firmaets Direktion, Civilingeniør Olfert Fischer afgaaet ved Døden den 17. December 1943. Direktør Olfert Fischer blev ansat ved Firmaet i Odense i Aaret 1926 og fik den særlige Opgave at repræsentere Firmaet blandt Virksomhedens Kunder paa Eksportmarkedet. Direktør Fischers udprægede Forhandlingsevner kom her til rig Udfoldelse, og han opnaaede Resultater, der har været stærkt medvirkende til Firmaets Fremgang paa Eksportmarkedet. Da Stillingen som Direktør ved Firmaets Afdeling i København blev ledig i Aaret 1930, blev Direktør Fischer udset til at beklæde denne Post, og under hans Ledelse kunde Afdelingen i København glæde sig over en fortsat Fremgang og Udvikling. Efter at have været Leder af Afdelingen i København i ca. 8 Aar, blev Direktør Fischer efter Direktør Ørnbergs Død i Aaret 1938 konstitueret som administrerende Direktør for Virksomheden i Odense og for Thomas B. Thriges Fond, indtil han den 1. Januar 1940 udnævntes til Formand for Direktionen. I en Tid med stadig voksende Vanskeligheder, hvor der stilles store Krav til den, der leder Virksomheden, har Direktør Fischer i Kraft af sit rolige Overblik, sin sunde Dømmekraft, sin udprægede Ansvarsfølelse og sine omfattende Evner til at formidle Samarbejdet indenfor en stor Virksomhed øvet en Indsats af meget stor Betydning.

„1940-Bygningen“ mod Bredstedgade.

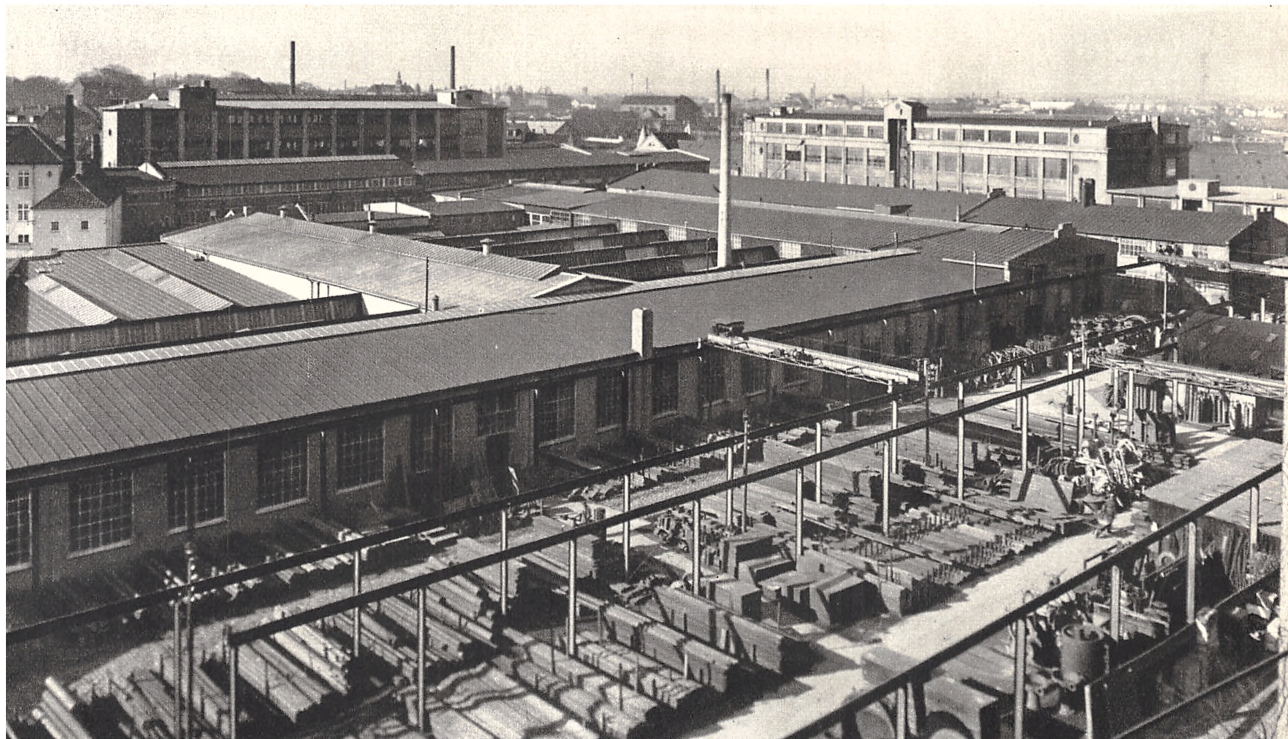

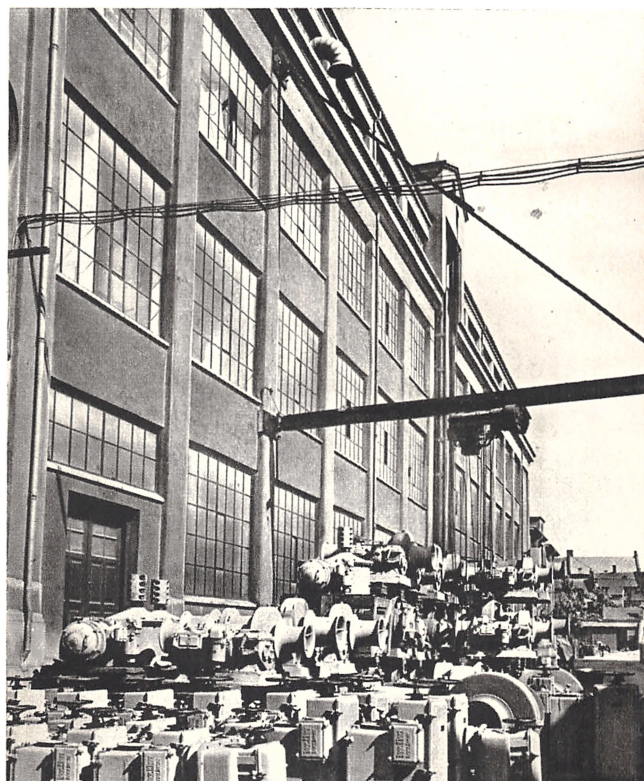
„Normalfabrikken“ set fra Gaardsiden.

I Baggrunden til venstre Elektricitetsværket, i Forgrunden til højre „Automatafdelingen“

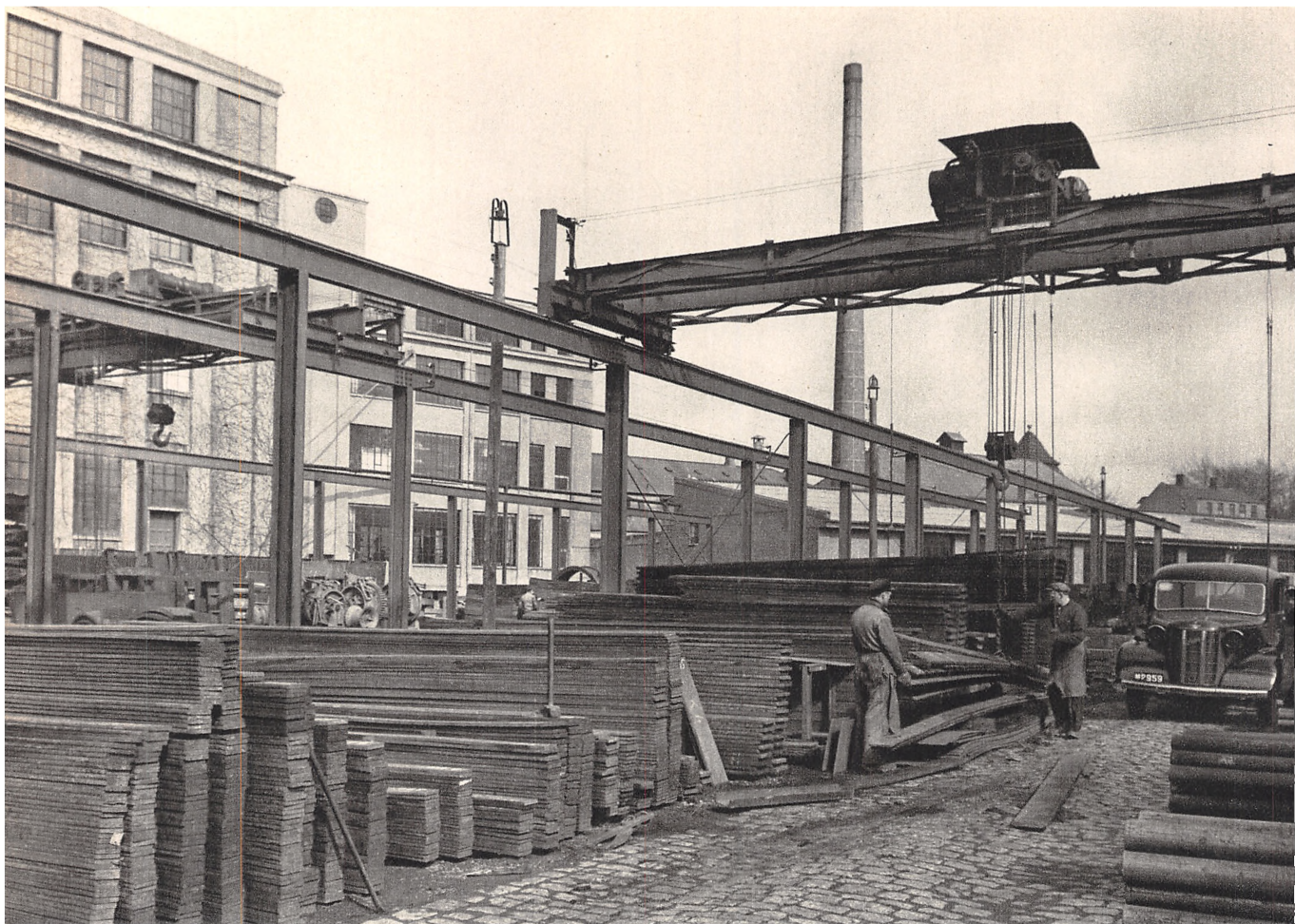

Udsigt over
Fabriksarealet set fra
„Normalfabrikkens“ Tag.

„1929-Bygningen“ mod
Tolderlundsvej
set fra Gaardsiden.

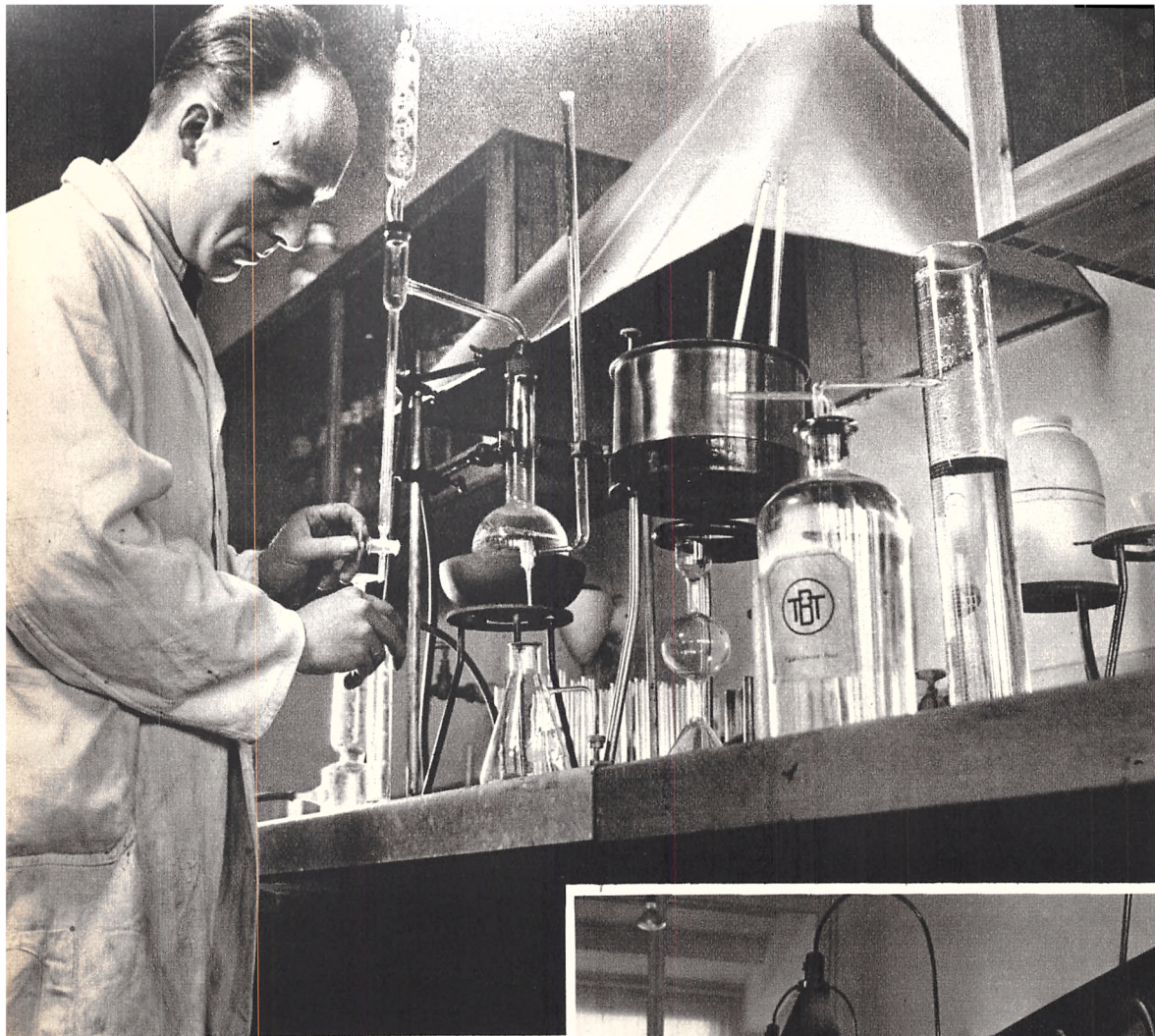
Jernlageret. I Baggrunden „Normalfabrikken“ og „Automatafdelingen“.

Interior fra Hovedtegnestue.

**Materialeundersøgelser
i kemisk Laboratorium.**

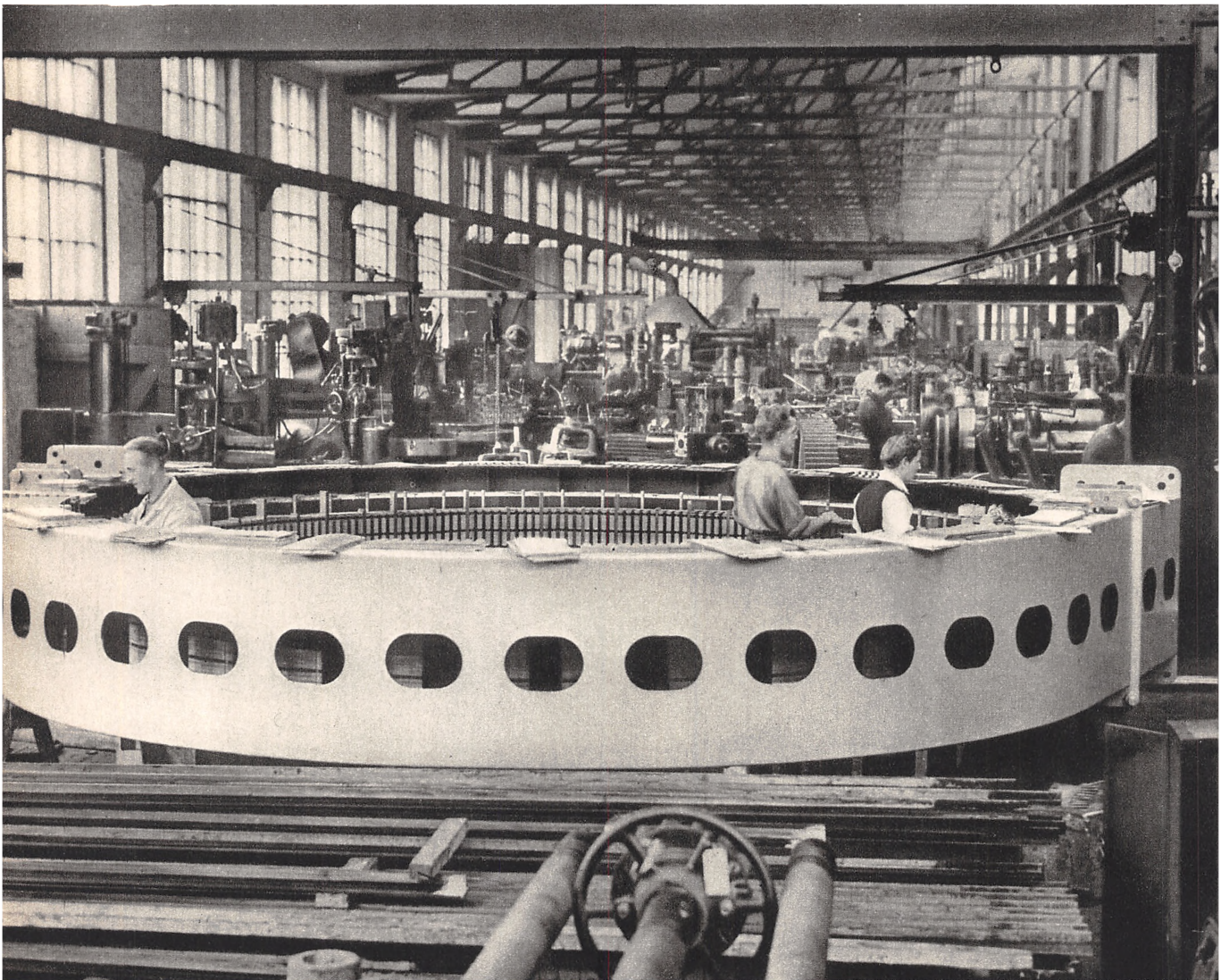
**Materialeundersøgelser
i elektroteknisk Labo-
ratorium.**

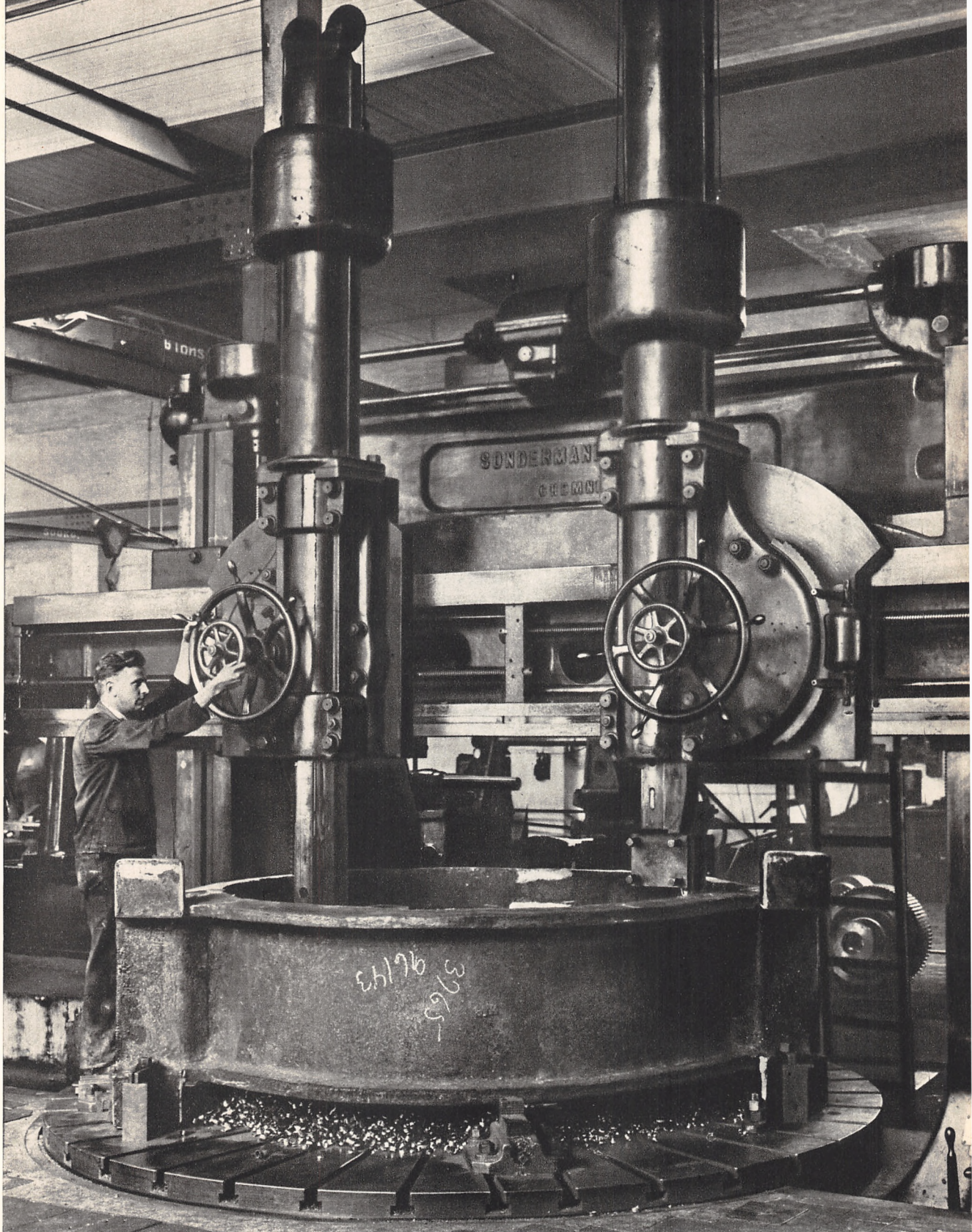
Interiør fra en af de ældre Montagehaller.

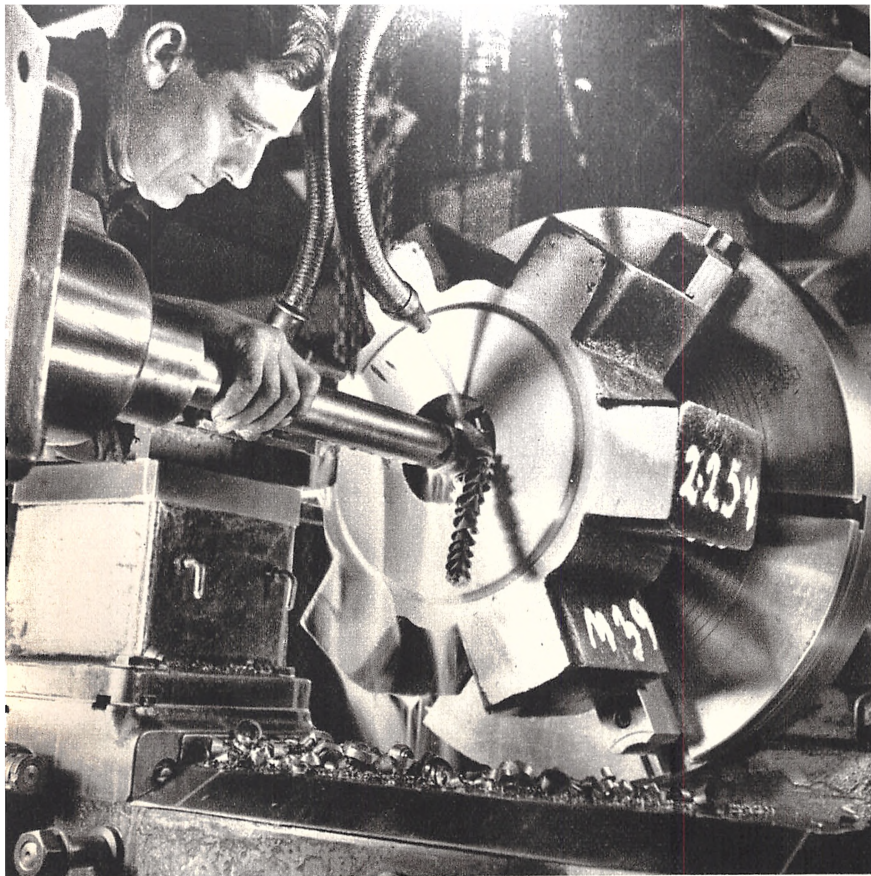
Indmontering af Statorplader i Generatorkrans.

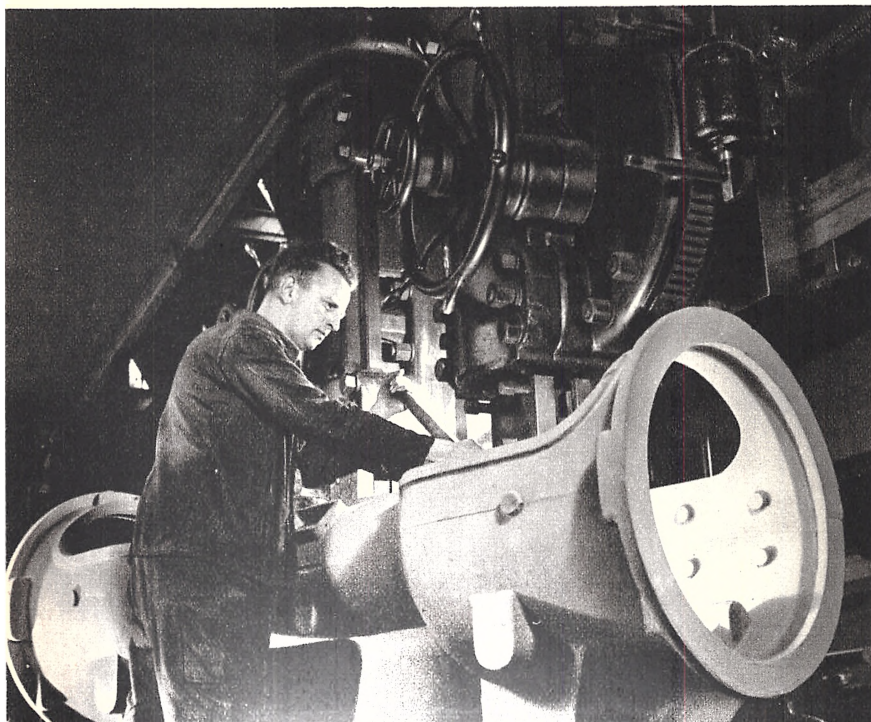

Boremølle med 3,5 m Drejediameter.

Udboring af et Ankerkryds.

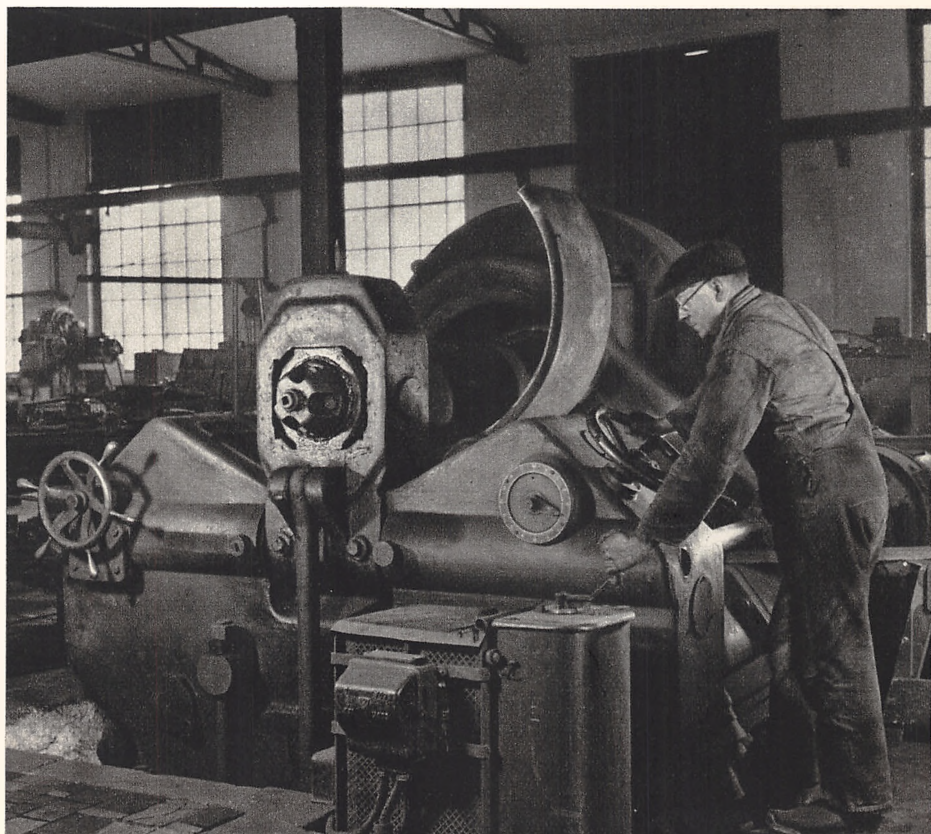

Opspænding af Gearkasse til Styremaskine.

Interiør fra et af
Maskinværkstederne.

„Bukning“
af en Dynamokrans.

Automatisk Autogen-Skæremaskine.

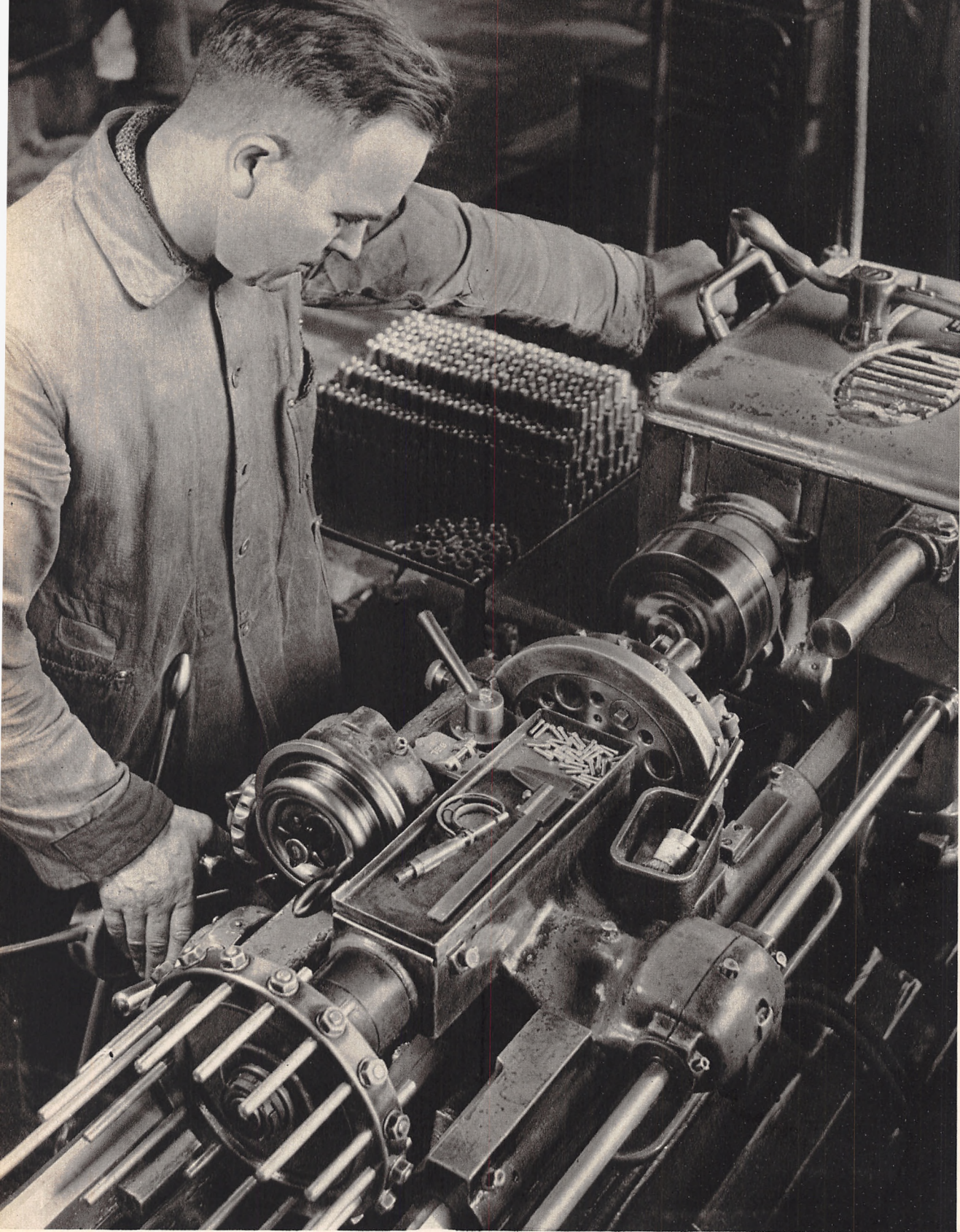
Harold Hansen 43

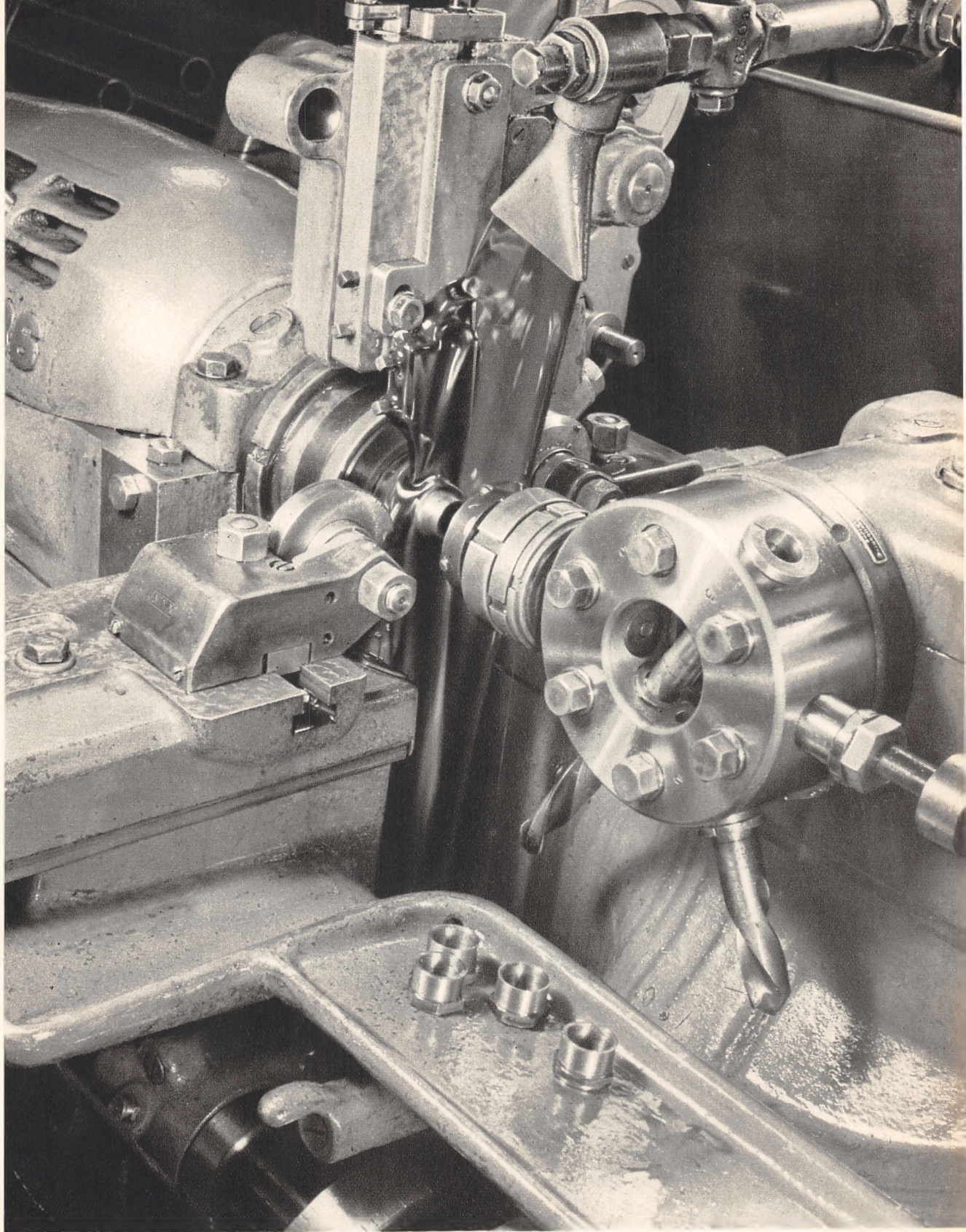
„Automatafdelingen“ for Massefabrikation af Bolte, Metrikker, Bøsninger etc.

En halvautomatisk Maskine i Arbejde.

Helautomatisk Fremstilling af Forskringer.

Fræsning af en Snekkekrans.

Materialets
Haardhed
efterprøves.

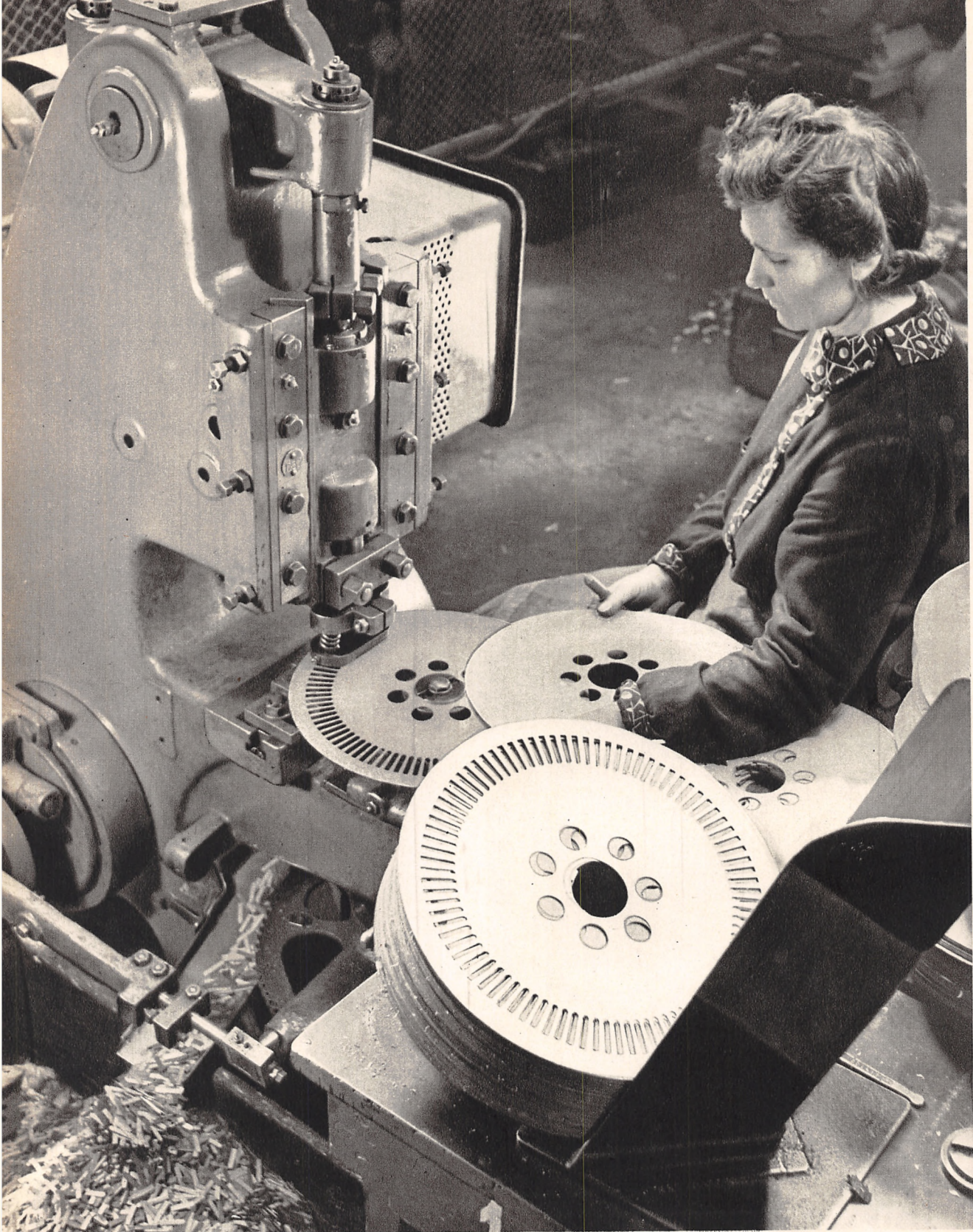

Efterkontrol med Tolerancedorn paa hundrededels Millimeters Nøjagtighed.

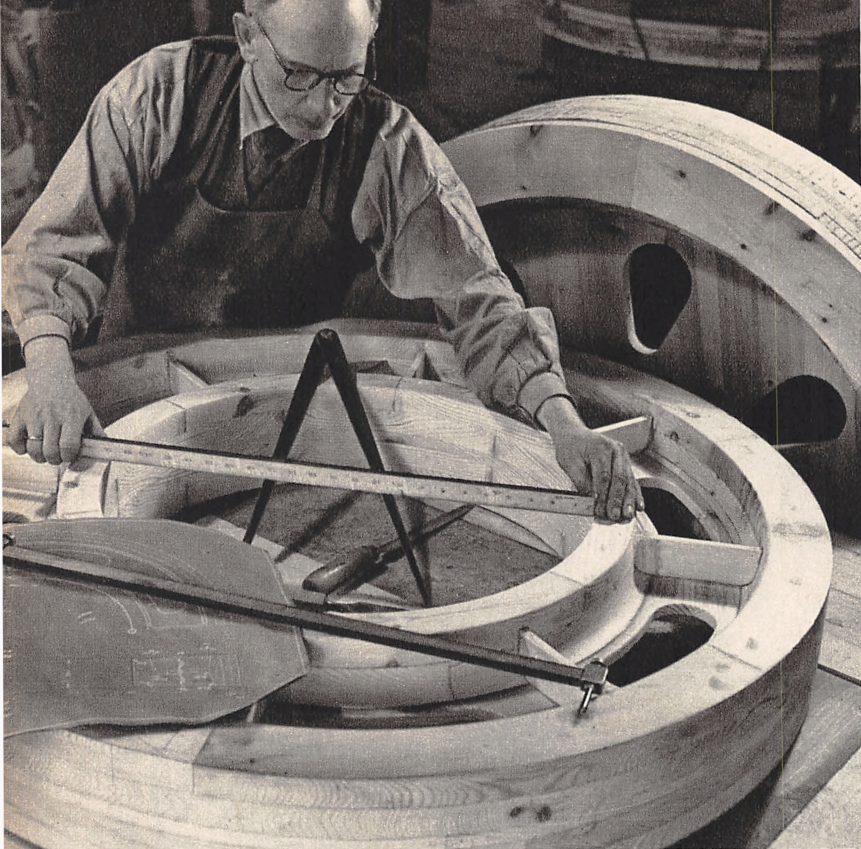
Notning af Plader.

Arbejder ved Stansmaskine.

Snapshot fra
Modelsnedkeriet

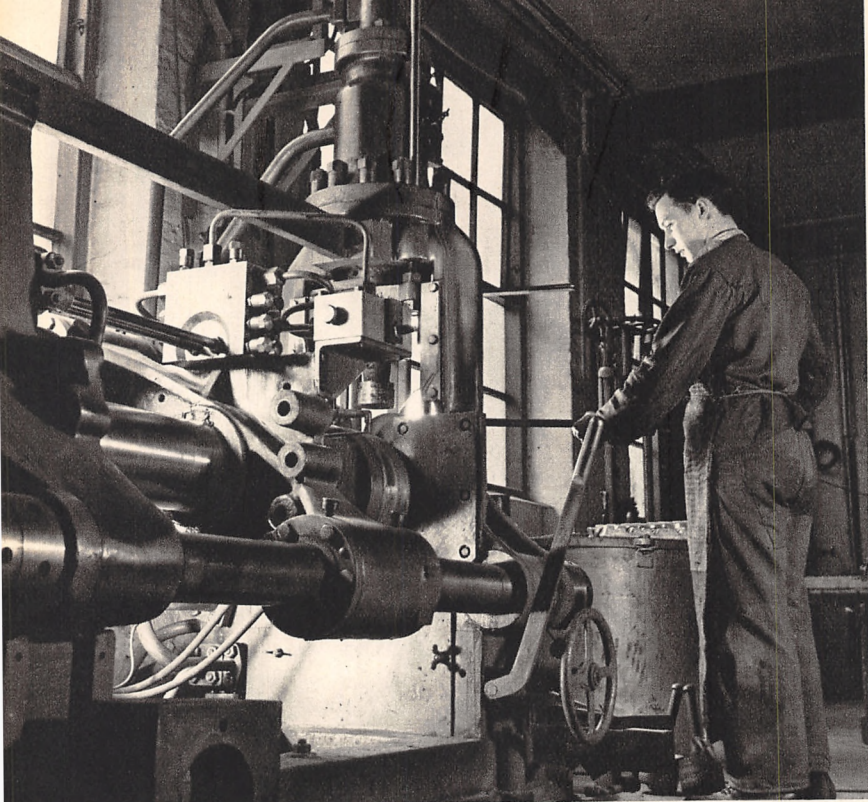
— fra Haandformeriet

— og Metal-
støberiet.

Presstøbning af Aluminiums-
vikling i Rotorer.

Elektrisk Svejsning af Rat til
Haandstyremaskine.

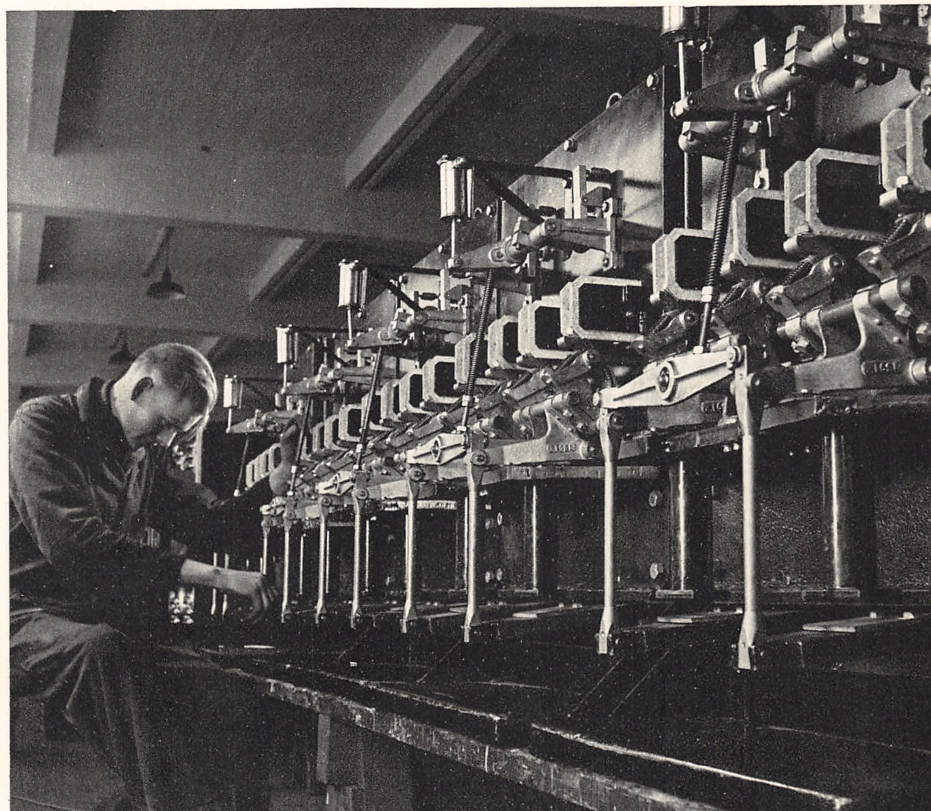

Harald Hansen

Den ældre Mekaniker-
afdeling.

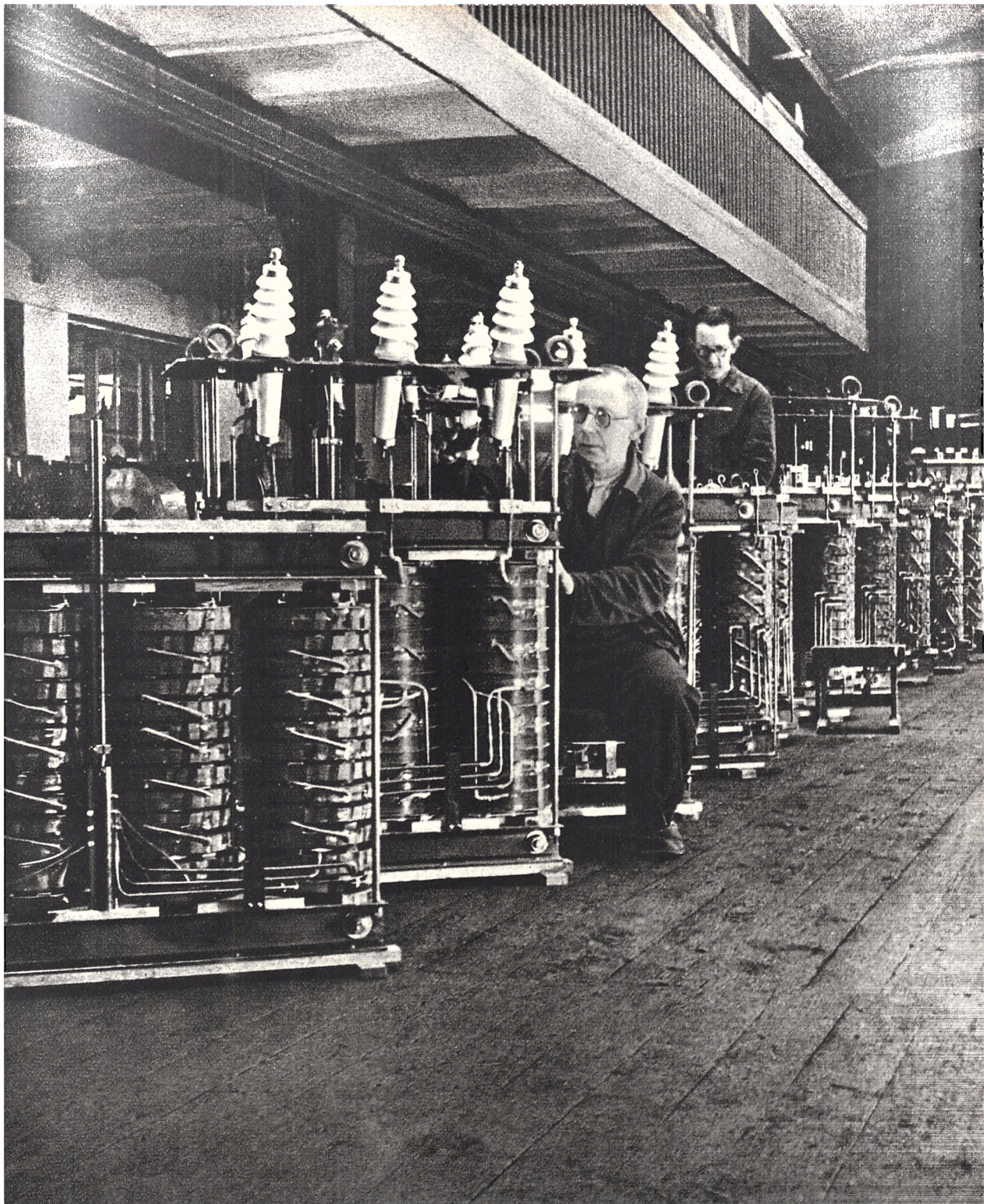
En Serie Kontrollere
under Montage.

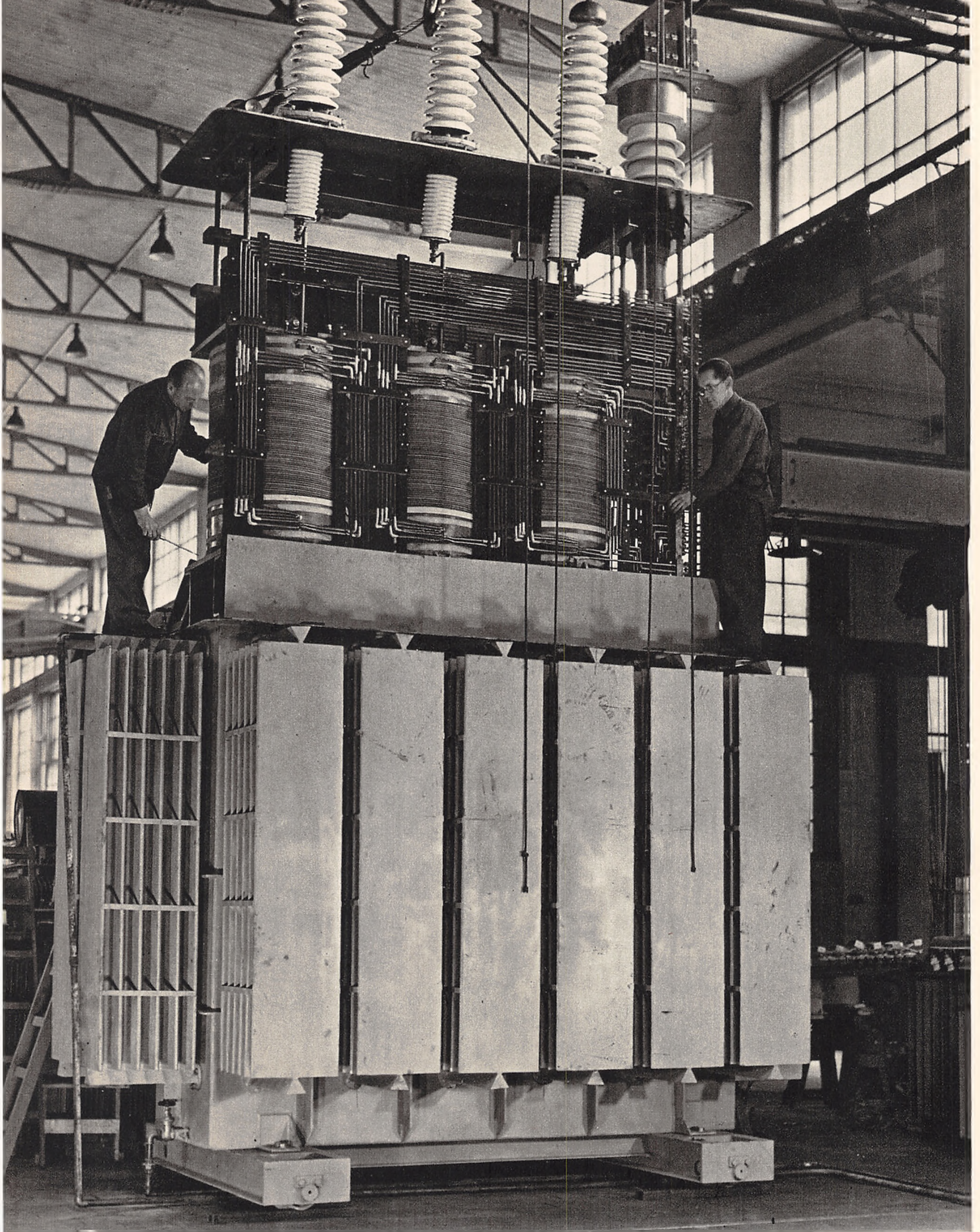
Et Hjørne af Afdelingen for elektriske Udrustninger til Skibe.

Fra Afdelingen for mindre Transformatorer.

4000 KVA-Transformator unter Montage.

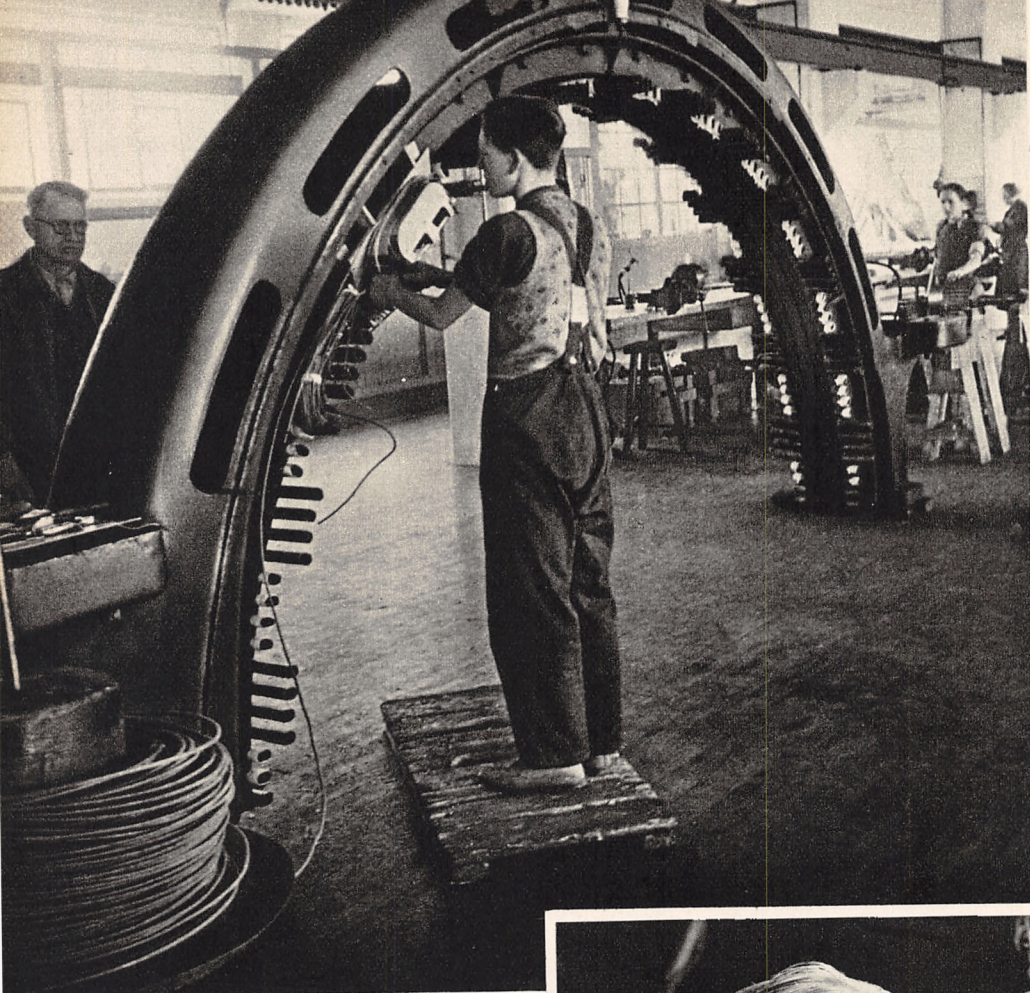

Afdelingen for Fremstilling af Magnet- og Ankerspøler.

Fremstilling af en Magnetspole.

Vikling af en Generatorkrans.

Statorspolerne forbindes
ved elektrisk Svejsning.

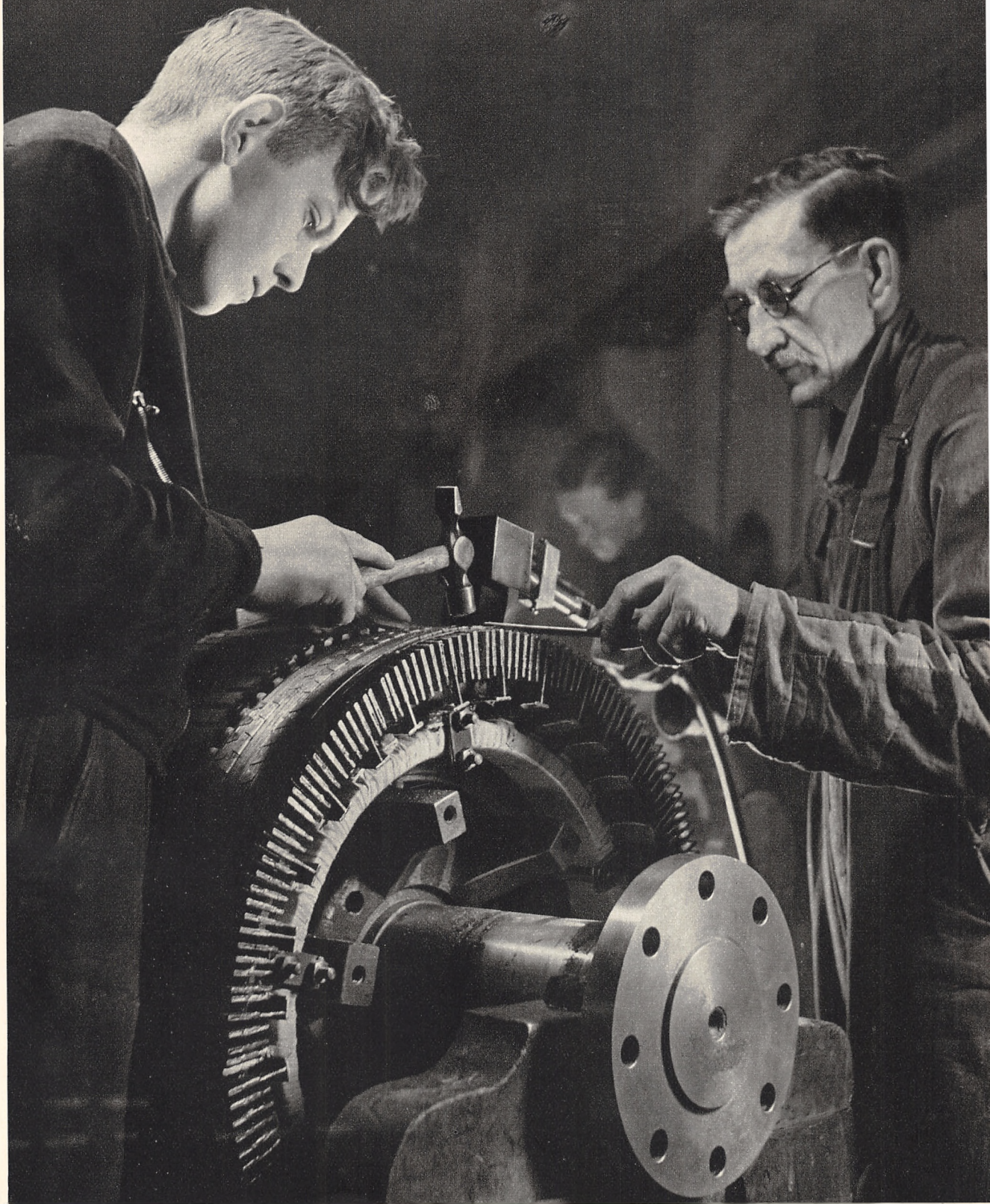

Harald Hansen 43

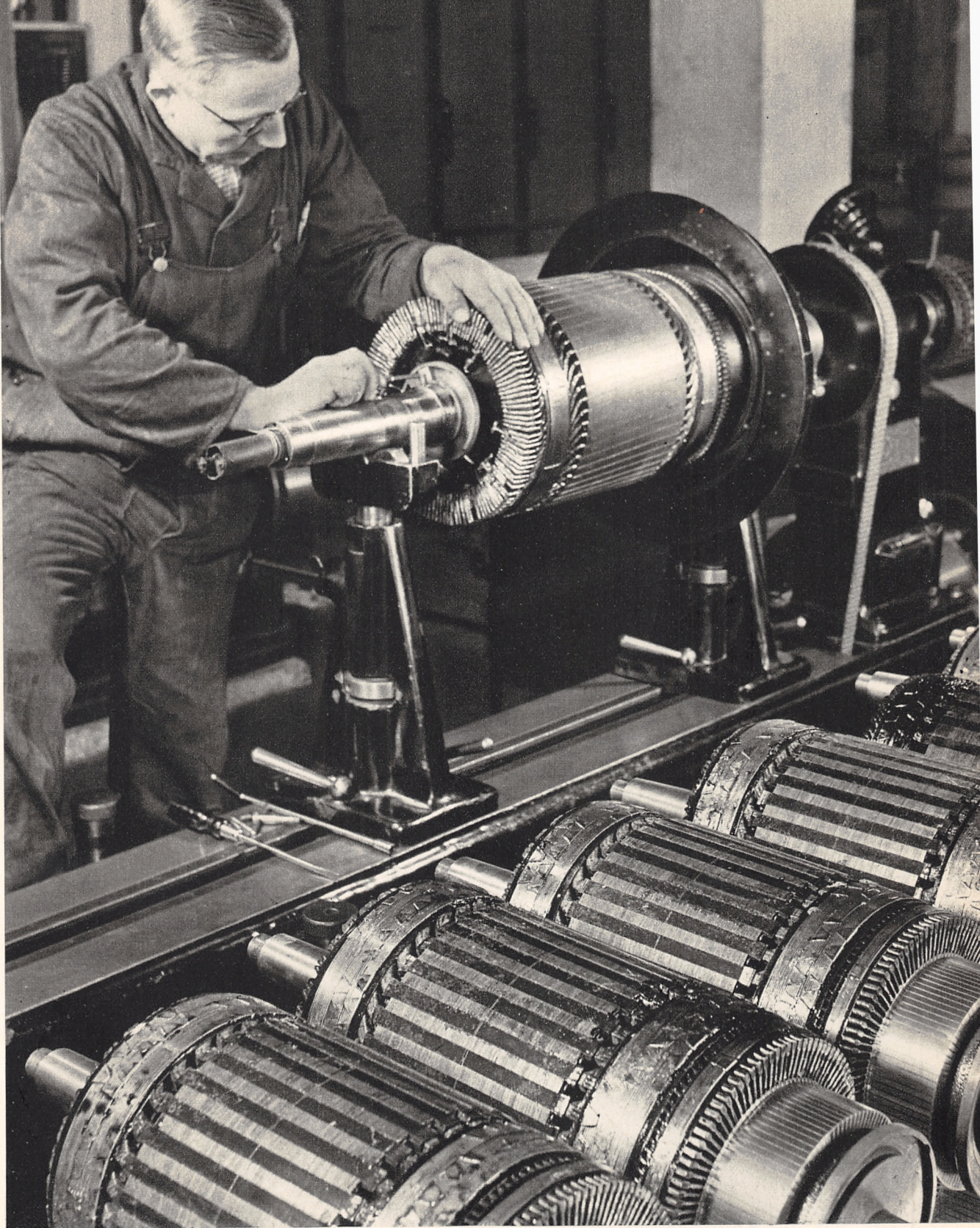
Lodning af Bandagerne paa et Jævnstrømsanker.

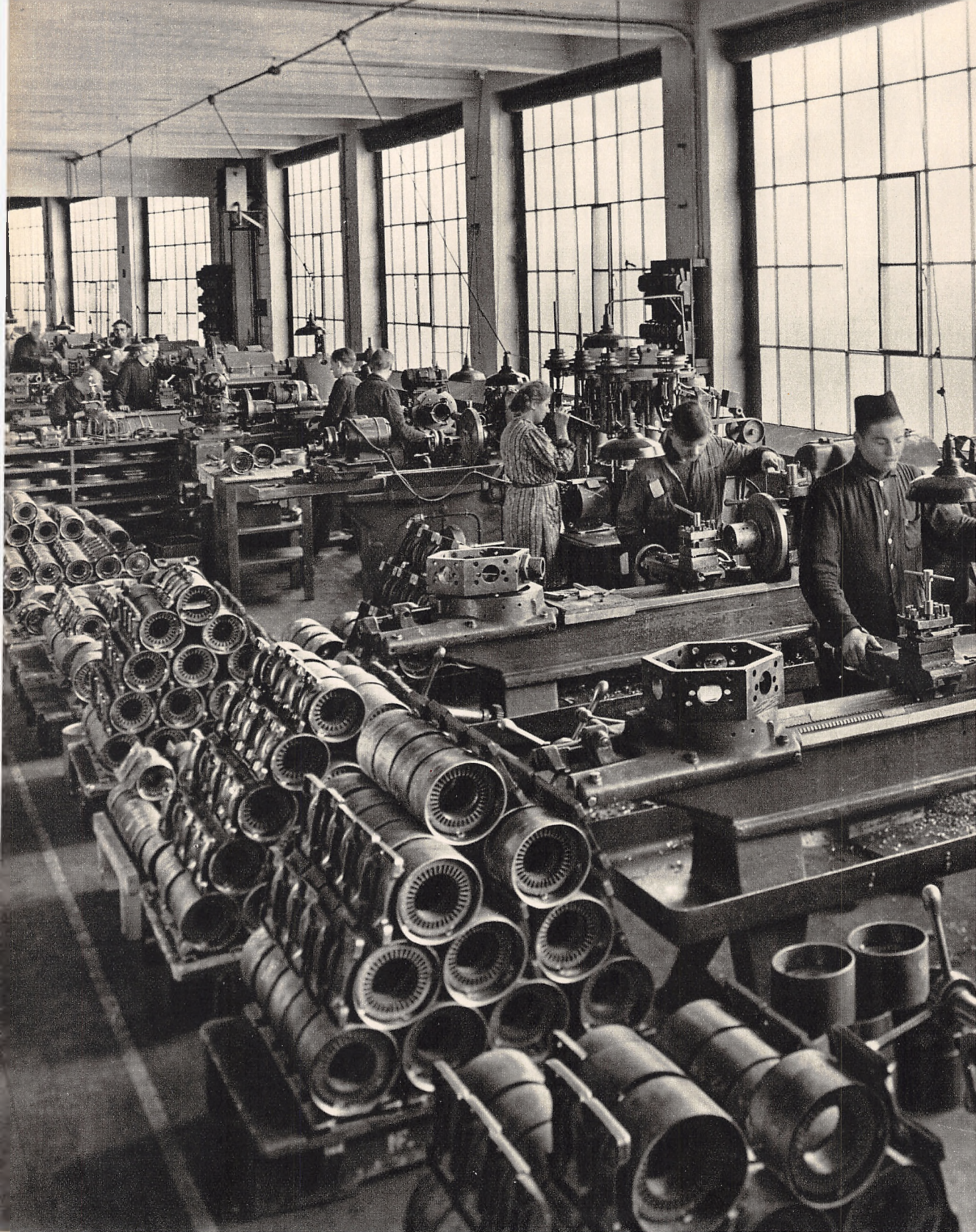
Magnetkran under Montage.

Dynamisk Afvejning af Jævnstrømsankre.

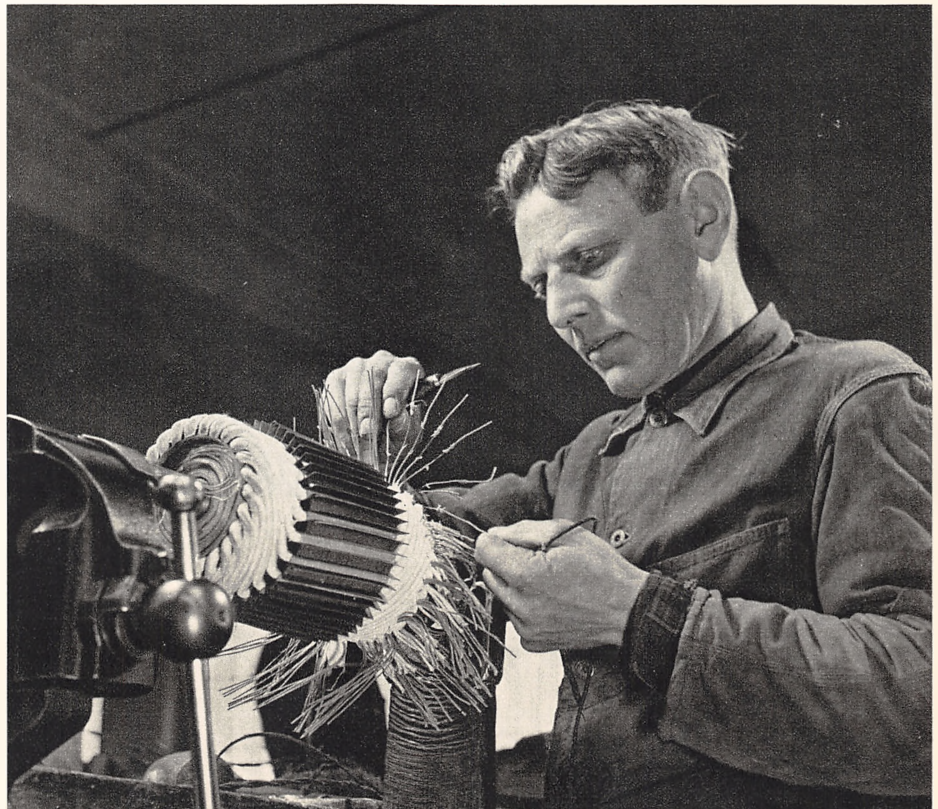

Fra en Maskinafdeling paa „Normalfabrikken“.

Normalfabrikkens'' Vikleri.

Det gælder om at finde de rigtige Traade.

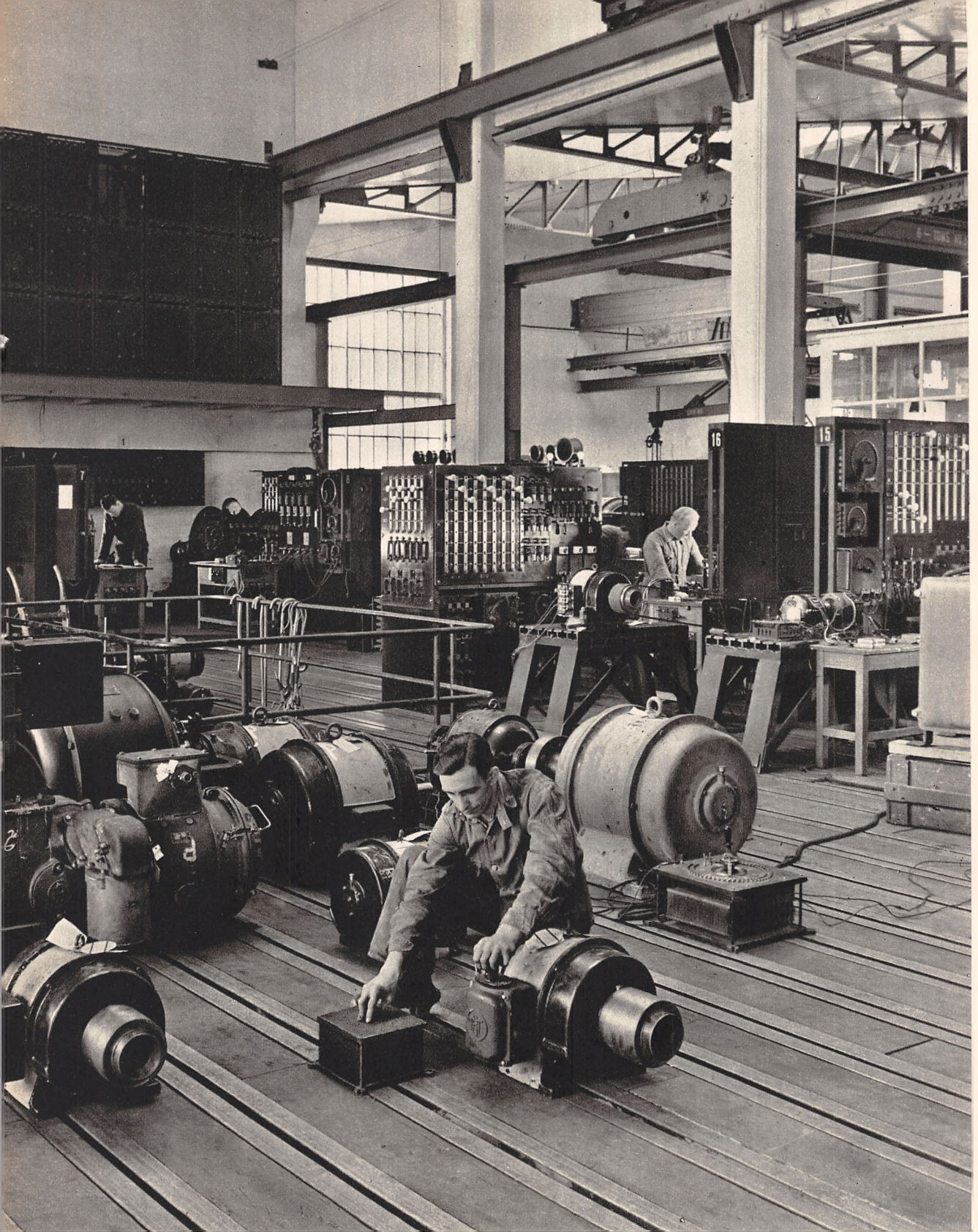
Vikling af en Stator.

Montering af Smedebløesere.

Et Hjørne af „Hovedfabrikkens“ Prøvestue.

Smaamotorer afprøves.

Sprøjtelakering.

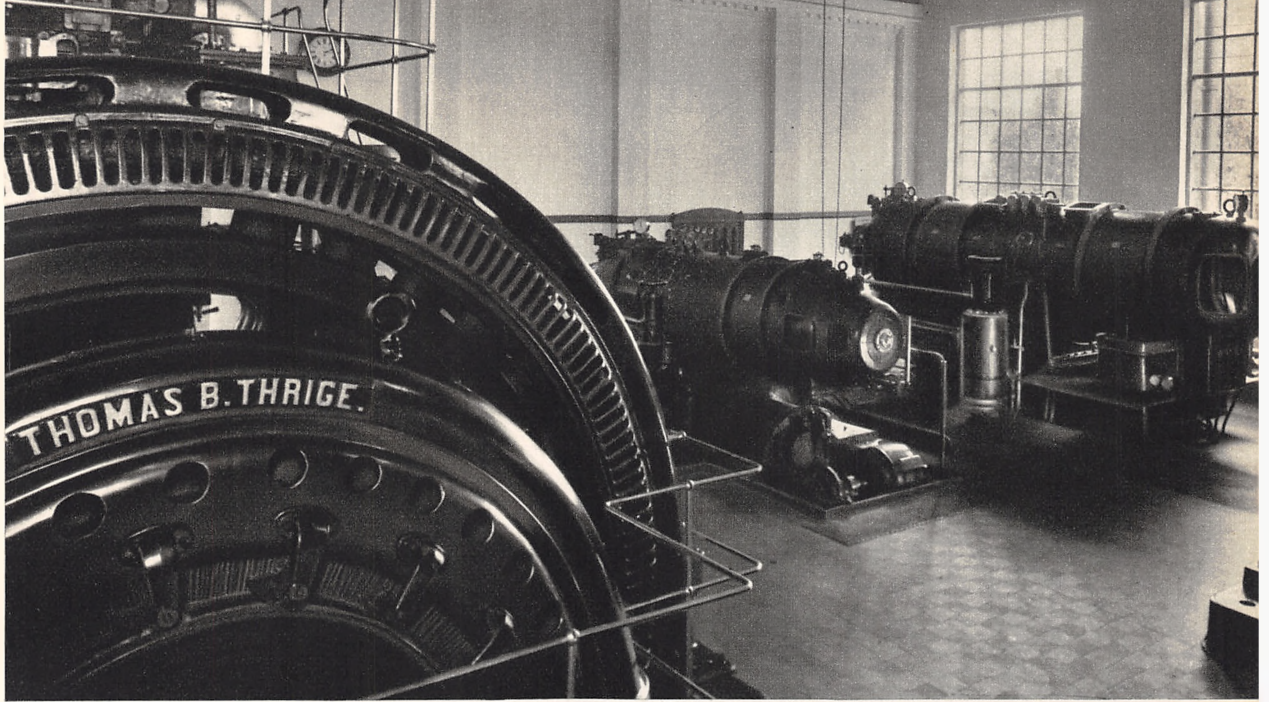
Fra „Normal-
fabrikkens“
Pakkeri.

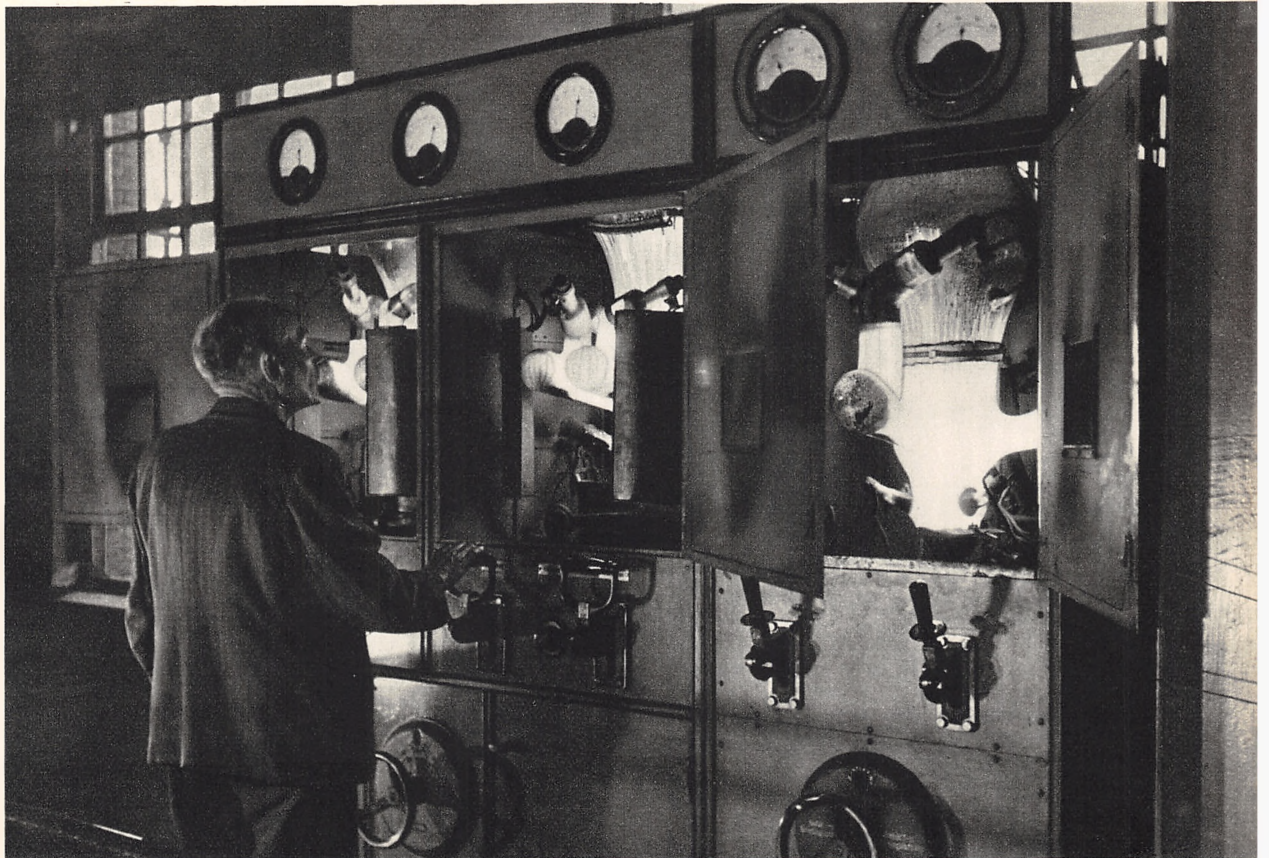

Klar til Afsendelse.

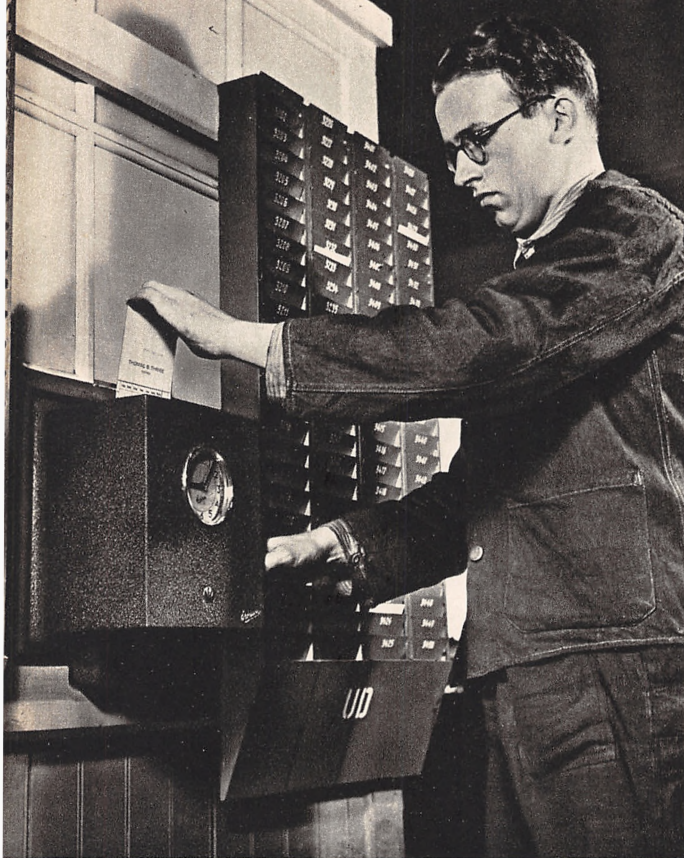

Maskinhallen paa Elektricitetsværket.

Kvægsølvrensrettere i Elektricitetsværket.

Arbejdstiden registreres af centralstyrede elektriske Kontrolure.

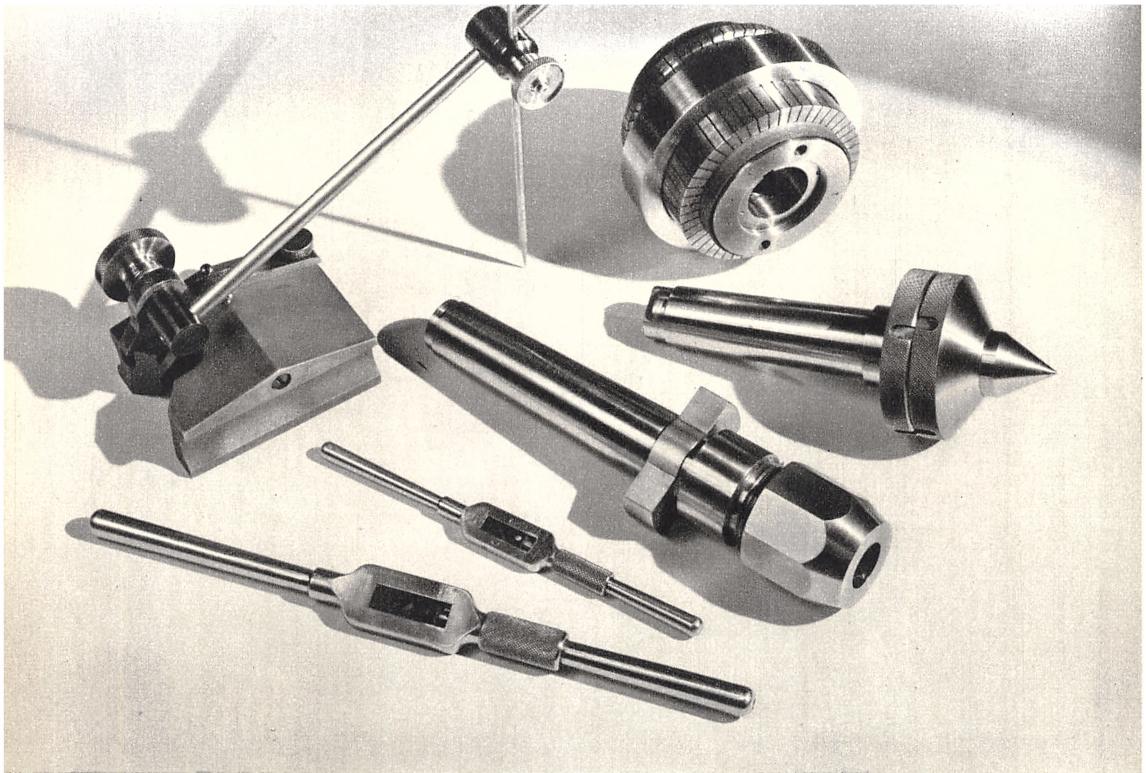
Enhver Lærings-Aspirant maa bestaa en psykoteknisk Prøve.

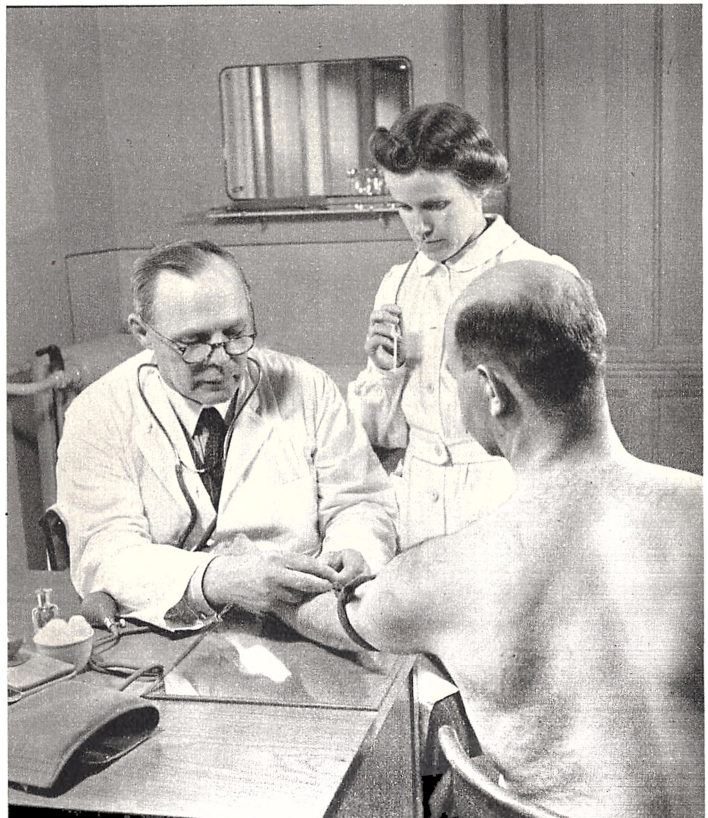

En Klasse i Aftenskolen for Ungarbejdere.

Efter endt Læretid aflægges Svendprøve. Et Udpluk af Svendestykker.

To Gange aarligt underkastes Lærlinge og Funktionærer Lægeundersøgelse, bl. a. Tuberkulinprøve.

Forkontoret i Afdelingen i København.

Nogle Eksport-Forhandleres Mærkeplader.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
FORORD	5
<i>Af Landstingsmand, Civilingeniør J. P. Stensballe</i>	
THOMAS B. THRIGES FORHOLD TIL ODENSE	9
<i>Af Bankdirektør G. Jacobsen</i>	
THOMAS B. THRIGE SOM INDUSTRIMAND	15
<i>Af Direktør, Civilingeniør G. E. Hartz</i>	
THOMAS B. THRIGES FOND	19
<i>Af Højesteretssagfører Alb. V. Jørgensen</i>	
THOMAS B. THRIGE OG HANS SLÆGT	23
<i>Af Fuldmægtig, cand. polit. E. J. Stampe Frølich</i>	
40 AARS AKTIVT ARBEJDE I ELEKTRICITETENS STØRSTE UDVIKLINGSPERIODE	27
<i>Selvbiografi af Thomas B. Thrige</i>	
THOMAS B. THRIGES FABRIKER 1894 — 1. JANUAR — 1944 <i>Af Redaktør Ivar Egebjerg</i>	
DE FØRSTE AAR	33
MARKEDET VOKSER	36
KRIGSAARENE 1914—18	43
FEMTEN FREDSAAR	49
NYE OPGAVER	53
KONJUNKTUROPGANG I KRIGENS TEGN	58
UNDER BESÆTTELSEN	64
UDVIKLINGEN I 50 AAR	69
LIDT STATISTIK	74
FONDSBESTYRELSEN OG DIREKTIONEN	80
BILLEDER FRA VIRKSOMHEDEN	81

Akvarellerne malet af Harald Hansen

x

Vignetterne tegnet af DES Asmussen

x

Foto, Reproduktion og Trykning
Egmont H. Petersen, Kgl. Hof-Bogtrykkeri
København

x

Papir fremstillet hos
Aktieselskabet De forenede Papirfabrikker

